

Masterplan Scheveningen-kust

CONCEPT

wéreldestad aan zee
Structuurvisie Den Haag 2020

INHOUDSOPGAVE

1	AMBITIES VOOR DE KUST	4	6	OPENBARE RUIMTE	40
2	DE WEG NAAR HET MASTERPLAN	6		6.1 Kustlijn	40
3	DE KUSTLIJN VAN SCHEVENINGEN: VEILIGHEID VOOROP	8		6.2 Lijnen, pleinen, sferen	40
4	WONEN, WERKEN, LEVEN	14		6.3 Kwaliteit	42
	4.1 Wonen bij de kust	14		6.4 Landschap en natuur	46
	4.2 Economische activering	17	7	ÉÉN KUST, DRIE GEBIEDEN	49
	4.3 Den Haag culturele hoofdstad	25		7.1 Scheveningen-Bad	51
	4.4 Sport en spel	26		7.2 Scheveningen-Dorp	63
	4.5 Veiligheid	28		7.3 Scheveningen-Haven	67
	4.6 Duurzaamheid	29	8	BELEIDSKADERS	76
5	BEREIKBAARHEID	31		8.1 Gemeentelijke beleidskaders	76
	5.1 Openbaar vervoer	31		8.2 Regionale beleidskaders	79
	5.2 Autoverkeer en parkeren	34		8.3 Overige beleidskaders	80
	5.3 Langzaam verkeer	38	9	ONTWIKKELINGSSTRATEGIE	81

1 AMBITIES VOOR DE KUST

Scheveningen: iedereen kent het. Als trefpunt voor visserij en bijbehorende bedrijvigheid, als bad- en havenplaats, als aantrekkelijk woongebied aan de kust. Dat zijn de sterke punten van Scheveningen. De gemeente Den Haag staat voor de grote opgave om met behoud van het goede te verbeteren wat verbeterd moet worden. Want Scheveningen-kust is ook toe aan vernieuwing.

Contouren van vernieuwing

In het masterplan dat voor u ligt, schetst de gemeente Den Haag de contouren van deze vernieuwing. Het is een van de negen masterplannen die worden gemaakt als uitwerking van de Structuurvisie Den Haag 2020, Wêreldstad aan Zee. De gemeenteraad stelde op 17 november 2005 deze structuurvisie vast. In de structuurvisie zijn de gemeentelijke toekomstplannen op hoofdlijnen ruimtelijk uitgewerkt: van woningen, wegen en parkeren tot landschap en natuur, openbare ruimte en voorzieningen. Daarmee wordt duidelijk gemaakt welk toekomstbeeld Den Haag van zichzelf heeft, wat daarvoor allemaal nodig is en wat er de komende jaren op de stad afkomt.

Internationale allure

De ambitie voor Scheveningen is duidelijk omschreven. Scheveningen moet dé badplaats van Noordwest-Europa en het tweede centrum van Den Haag worden. Een badplaats met internationale allure, 365 dagen per jaar aantrekkelijk voor bewoners en bezoekers. Bad en Haven zijn daarin de zwaartepunten, Dorp het kleinschalige en rustige gebied daartussen.

Hoogste kwaliteit

Voor het verwezenlijken van deze ambities staan verschillende uitbreidingen en verbeteringen op het programma: een centrumstedelijk woonmilieu, publiekstrekkingen van formaat, nieuwe markante gebouwen aan de kust, verbetering van de bereikbaarheid, van de parkeermogelijkheden en van de openbare ruimte, inclusief landschap en natuur.

Gunstige effecten

De gemeente wil dat minstens even veel – en liever meer – bezoekers naar Scheveningen-kust blijven komen. Dat vraagt om nieuwe impulsen voor een betere spreiding over het jaar, een verlenging van de verblijfsduur en een verhoging van de bestedingen. Vooral in de lente, herfst en winter is er genoeg ruimte om extra bezoekers aan te trekken.

Bezoekers, ondernemers en bewoners

De gewenste uitstraling van het nieuwe Scheveningen is volgens de structuurvisie jong, internationaal en mondain. Dat nieuwe Scheveningen heeft een ruim en aantrekkelijk aanbod op het gebied van vermaak en recreatie en strand- en zeesporten. Het wordt een plaats met allure en met groots vormgegeven herkenningpunten. De aantrekkingskracht van de verschillende woongebieden aan de kust wordt versterkt, elk met zijn eigen identiteit en verblijfsklimaat.

Overkoepelende ambities

Al deze voornemens passen binnen de overkoepelende ambities die in de Structuurvisie Den Haag 2020 voor de hele stad zijn geformuleerd. Kort samengevat moet Den Haag uitgroeien tot een internationale stad aan zee, met een opvallende uitstraling. Een stad waar mensen willen wonen, bezoekers willen verblijven en ondernemers zich willen vestigen. Een schonere stad, een stad met groen van hogere kwaliteit, een stad met een veelzijdig en gevarieerd aanbod aan voorzieningen zoals sportterreinen, scholen, theaters, musea, bioscopen en winkelgebieden én een stad met meer woningen om de verwachte groei van de bevolking op te vangen. Dit masterplan voor Scheveningen levert daar een belangrijke bijdrage aan.

Veiligheid door een versterkte zeewering

In maart 2010 beginnen de werkzaamheden aan het versterken van de zeewering bij Scheveningen-Dorp, waarbij tegelijkertijd van de mogelijkheid gebruik wordt gemaakt om de Boulevard in dit gebied een enorme kwaliteitsimpuls te geven. Scheveningen-Dorp is daardoor weer voor lange tijd voldoende voorbereid op de gevolgen van een stijgende

zeespiegel. Ditzelfde wil de gemeente bereiken voor de andere delen van Scheveningen, namelijk in Haven en Bad, zodat de hele kustlijn op de toekomst is voorbereid.

Een nieuwe visie voor Scheveningen-kust

Dit masterplan geeft een integrale visie op de toekomstige ontwikkeling van de kuststrook van Scheveningen. Een duurzaam veilige kust ter bescherming van het achterland in Scheveningen én Den Haag is het startpunt voor dit masterplan. Het past in deze tijd waar de discussie over klimaatverandering als gevolg van de stijging van de zeespiegel hoog op de agenda staat. De wenselijkheid van het verleggen van de zeewering ten behoeve van een nieuwe kustveiligheid hangt samen met de uitdaging om daardoor nieuwe kansen te scheppen en te benutten. Hierdoor kan de noodzakelijke economische en ruimtelijke vernieuwing gestalte krijgen.

Het masterplan geeft geen kant-en-klare oplossingen voor alle mogelijkheden en problemen. De verwoorde visie biedt ambitieuze handvatten voor discussie met andere overheden over het verleggen van de zeewering, met huidige en nieuwe ondernemers in Scheveningen over toekomstige economische ontwikkelingen en hun rol daarbij en met bewoners over het woon- en leefklimaat, over de verkeersproblematiek en over hun betrokkenheid in de toekomst. De visie in het masterplan is niet alleen van belang voor Scheveningen, maar voor de stad Den Haag als geheel.

Scheveningen-Bad: groots, meeslepend, 365 dagen per jaar aantrekkelijk

De ambities voor Scheveningen-Bad liegen er niet om. 365 dagen per jaar aantrekkelijk met internationale allure, topattracties, trekpleisters van formaat, dynamische badcultuur, gezellige ambiance en aantrekkelijk voor iedereen. Dat is alleen mogelijk als Scheveningen de allure en ambiance van weleer krijgt, aangepast aan de huidige tijdsgeest. Dus berekend op het tempo en de verwachtingen van bewoners en bezoekers van de 21e eeuw.

Kortom, Scheveningen-Bad wordt opnieuw the place to be.

Den Haag Culturele Hoofdstad 2018

Den Haag is kandidaat voor Culturele Hoofdstad van Europa in 2018. In de daarvoor gepresenteerde plannen speelt Scheveningen een belangrijke rol. Dit masterplan biedt de agenda om Scheveningen op cultureel gebied die rol in 2018 te laten vervullen.

2 DE WEG NAAR HET MASTERPLAN

Dit masterplan is na zorgvuldige voorbereiding tot stand gekomen. Op 14 februari 2008 werd, na een consultatieronde in 2006 en 2007, de Nota van Uitgangspunten voor Scheveningen-kust vastgesteld. Op 11 december 2008 volgde de Discussienota masterplan Scheveningen-kust. Deze discussienota was de basis voor de samenspraak met bewoners, ondernemers en bezoekers over de toekomstige ontwikkelingen in Bad, Dorp en Havenkwartier-Noord.

De samenspraakronde vond plaats in de eerste maanden van 2009. Er zijn twaalf bijeenkomsten geweest: gebiedsbijeenkomsten voor Bad, Dorp en Havenkwartier-Noord en themabijeenkomsten over leefbaarheid, vrije tijd en sport, verkeer en parkeren, landschap en natuur, openbare ruimte en economie. Daarnaast zijn er plannen ingezonden door private partijen, maar ook door bewonersorganisaties als GSBO, APS, Toekomst Scheveningen-Bad en het BOB-platform. De discussienota, de samenspraakreacties, de plannen van derden, de resultaten van het overleg met bewoners- en belangenorganisaties; dat alles tezamen heeft geleid tot de keuzes zoals die nu in dit masterplan staan. Een uitgebreid samenspraakverslag is als apart rapport beschikbaar.

BOB-platform

Het BOB-platform, met vertegenwoordigers van bewoners-, ondernemers- en bezoekersorganisaties, is door het college gevraagd een visie voor Scheveningen-Bad op te stellen. Het BOB-platform heeft, samen met stedenbouwkundig bureau BVR en Mei.architecten, in mei zijn visie gepresenteerd. Het BOB-platform is er in geslaagd om een plan te ontwikkelen waarin de ambities van de gemeente gerealiseerd kunnen worden zonder dat grootschalige sloop van woningen nodig is. De gemeente is zeer enthousiast over de visie van het BOB en heeft deze een grote rol laten spelen bij het maken van dit masterplan.

Van concept tot definitief plan

Het college van B&W heeft in juli 2009 het conceptmasterplan vastgesteld. Vervolgens wordt dit concept, samen met het milieu-effectrapport (plan-MER) na de zomer voor iedereen ter inzage gelegd. De reacties op het plan-MER worden meegenomen in het definitieve masterplan Scheveningen-kust, wat in november 2009 door de gemeenteraad wordt behandeld.

Invloed van andere masterplangebieden

Dit masterplan staat niet op zichzelf. In 2005 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Den Haag 2020 goedgekeurd. In deze visie op de toekomst van Den Haag is een belangrijke plek voor Scheveningen-kust ingeruimd. Het masterplan dat voor u ligt, vloeit uit de structuurvisie voort. Er zijn in totaal negen masterplangebieden in de Structuurvisie Den Haag 2020 aangewezen. Twee ervan – de Internationale Zone en Kijkduin – hebben door hun locatie een sterke relatie met Scheveningen-kust. Dit geldt ook voor de binnenstad, waar momenteel wordt gewerkt aan het Binnenstadsplan 2010-2020. Vandaar dat de plannen voor deze gebieden in veel opzichten nauw op elkaar worden afgestemd.

Grote projecten in Scheveningen

Dit masterplan schetst de contouren van de ontwikkeling van de kuststrook van Scheveningen in Bad, Dorp en Haven. Voor de ontwikkeling van het Norfolkterrein en het Noordelijk Havenhoofd heeft de gemeenteraad al eerder de Nota van Uitgangspunten voor de planontwikkeling van dit gebied aanvaard. Deze plannen vallen binnen de plangrens van het masterplan en maken er dus onderdeel van uit, maar besluitvorming hierover heeft al plaatsgevonden. Datzelfde geldt voor de versterking van de zeewering en de vernieuwing van de Boulevard (het plan-Morales). Het werk daaraan begint na de zomer van 2009. Een ander groot project is het particulier initiatief voor de aanleg van een nieuwe buitenhaven annex cruiseterminal, grenzend aan het Norfolkterrein. Eventuele besluiten over dit buitenhavenvoorstel zijn pas na de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart 2010 te verwachten. De nieuwe buitenhaven maakt dus geen deel uit van dit masterplan. Daarom staat het ook slechts indicatief op de masterplankaart aangegeven.

Van masterplan naar uitvoering

Het masterplan is nadrukkelijk een plan op hoofdlijnen met een visie voor de lange termijn. De hoofdlijnen worden aangegeven, veel detailkwesties zijn nog niet onderzocht. Voor diverse gebieden en locaties zal het masterplan in meerdere slagen nader uitgewerkt worden voordat de uitvoering kan starten. Bij de verschillende uitwerkingen worden de plannen indien nodig aangepast aan de tijdgeest van dat moment.

3 DE KUSTLIJN VAN SCHEVENINGEN: VEILIGHEID VOOROP EN EEN NIEUWE TOEKOMST

Scheveningen ontleent zijn kracht aan de zee. Van het vroegste begin tot op de dag van vandaag. En ook in de toekomst zal de zee de bron van Scheveningen blijven. Bewoners zijn gehecht aan de nabijheid van de zee met haar telkens wisselende kleuren. Vissers brengen rijkdommen uit zee aan land, watersporters benutten wind en zee om zich te vermaken. Voor bezoekers zijn strand en zee, samen met de vele attracties, de belangrijkste ingrediënten voor een aangename dag in de badplaats, in elk seizoen.

Waar zee en land elkaar ontmoeten, ligt Scheveningen-kust. Zee, strand en kust vormen gezamenlijk de levensader van Scheveningen. In de ontwikkeling van Scheveningen-kust wil de gemeente deze kustlijn erkennen, benadrukken en zoveel mogelijk versterken. Ook als het gaat om de aantrekkelijke woongebieden die erachter liggen. De bewoners ervan zijn, nu en straks, de geluksvogels. In Bad, Dorp en Haven. Elk van deze drie gebieden bij de kustlijn heeft zijn eigen geschiedenis, uitstraling en toekomst. Voor alle drie is de kust de bindende factor.

Het begint in de dertiende eeuw

De geschiedenis van Scheveningen vangt eind dertiende eeuw aan. Dan duikt voor het eerst het 'terram de Scheveninghe' in de kronieken op. Vanaf het begin is er sprake van een sterke band tussen Scheveningen en Den Haag. Het 'terram de Scheveninghe' komt bijvoorbeeld uit een oorkonde ondertekend door Floris V, de eerste graaf van Holland die ook Den Haag als residentie koos. Een van zijn opvolgers, graaf Willem III, brengt de beide dorpen bestuurlijk bij elkaar. Hij bepaalt begin veertiende eeuw dat van de zeven schepen van Den Haag er altijd één uit Scheveningen afkomstig moet zijn.

De komst van de badplaats ruim vijfhonderd jaar later

De visserij – waarvan de opbrengst in Den Haag werd verkocht – blijft eeuwenlang de belangrijkste inkomstenbron voor Scheveningen. Tot Jacob Pronk in 1818 de aanzet geeft tot de ontwikkeling van een 'tweede' Scheveningen: de badplaats die op afstand van het vissersdorp tot leven komt. Het eerste badhuis zet Jacob neer waar nu het Kurhaus staat.

De verdere ontsluiting in de negentiende eeuw

In de loop van de negentiende eeuw gaat Scheveningen groeien. Dat leidt tot de komst van nieuwe ontsluitingswegen naar Den Haag. De 'Zeeweg' van Constantijn Huygens uit 1667 ondervindt na 200 jaar voor het eerst concurrentie van verbindingen als Badhuisweg, Kanaalweg, Nieuwe Duinweg en Nieuwe Parklaan.

De groei die daarop volgt

In de periode 1890-1930 krijgt Scheveningen langzaam zijn huidige vorm. Met de sloop, herbouw en uitbreiding van het oude dorp, de aanleg van het Renbaankwartier ten oosten van het kanaal en de bouw van Duindorp in de duinen. Het is de periode dat Scheveningen bekendheid krijgt als chique, internationale badplaats waar de Europese adel zich graag vertoont. Dit zijn de gloriejaren van Scheveningen-Bad, met de befaamde rieten korfstoele, de luxe grote hotels en de villa's en familiehôtels volgens de heersende badplaatsarchitectuur. In 1903 komt de Eerste Haven, in 1930 gevolgd door de Tweede Haven. In de omgeving ervan verschijnen nieuwe woonwijken, in aansluiting op Scheveningen-Dorp en het Statenkwartier.

De moeilijke oorlogsjaren

Tijdens de Tweede Wereldoorlog is Scheveningen spergebied. De meeste inwoners verlaten gedwongen hun huizen en de kuststrook wordt opgenomen in de Atlantikwall. Op de Boulevard komt een betonnen muur om bij een invasie geallieerde tanks tegen te houden. Scheveningen, zowel badplaats als dorp, is in het laatste oorlogsjaar geen schim meer van wat het was.

Het veranderende toerisme

De wederopbouw heeft succes. In 1961 krijgt Scheveningen een nieuwe Pier. In de jaren erna verdwijnen echter de grote hotels; verblijfstoerisme maakt plaats voor dagjesmensen. Het Palace-Hotel sluit zijn deuren in 1965, het Grand-Hotel en Savoy Hotel in 1970 en Hotel des Galeries in 1971-1972. In dat laatste jaar gaat ook het Kurhaus dicht. Door verzet van de bevolking wordt het voor sloop gespaard. Dit markantste gebouw van Scheveningen gaat in 1979 weer open, gevolgd door de Palace Promenade in 1982.

Een nieuwe impuls

In de jaren negentig komt er een kentering en krijgt de badplaats Scheveningen weer langzaam wat van zijn allure terug. Zo openen in 1995 het casino en het grote bioscoopcomplex aan de kop van de Badhuisweg hun deuren. Andere opvallende vernieuwingen zijn het Palaceplein met het Leonardo Da Vinci-complex, de vernieuwing van de Promenade aan de Strandweg en de opening van Museum Beelden aan Zee. In het havengebied krijgen vissersschepen gezelschap van plezierjachten en zeilboten. Aan de kade langs de Schokkerweg verschijnt nieuwe bebouwing met horecafuncties.

Een nieuwe zeewering langs de kust

De huidige zeewering van Scheveningen loopt globaal langs de volgende route: Houtrustweg, Afvoerkanaalgemaal, Kranenburgweg, Westduinweg en voornamelijk via de Gevers Deynootweg in noordelijke richting naar de Oostduinen. Daardoor liggen belangrijke delen van Scheveningen buitendijks, waaronder de havens, de Boulevard en het Kurhaus. De zeewering, die het achterland tegen overstromingen vanuit zee beschermt, bestaat uit een kernzone en een reserveringszone. In de kernzone mogen geen ondergrondse bouwwerken worden aangelegd en mag er geen zand worden afgevoerd. De zone achter en voor de kernzone is de reserveringszone. Bij een verdere stijging van de zeespiegel is deze reserveringszone inzetbaar om de waterkering te verbreden, landwaarts of zeewaarts. Ook in deze zone is het verboden werkzaamheden te verrichten die de stabiliteit of het waterkerende vermogen kunnen aantasten.

Versterking op kortere en langere termijn

In de periode 2009-2013 wordt de zeewering tussen Scheveningseslag en de tramlus van lijn 11 versterkt. Daardoor krijgt het gebied erachter hetzelfde beschermingsniveau als de rest van Den Haag. Anders is het voor het gebied achter de zeewering tussen Scheveningseslag en het Carlton Beach Hotel en voor het buitendijkse havengebied. De versterking van deze gedeeltes vindt naar verwachting pas op langere termijn plaats. De gemeente Den Haag wil echter in overleg met onder meer het Rijk en het Hoogheemraadschap van Delfland de mogelijkheden bekijken voor het vervroegen ervan. Daarbij spelen ook de ontwikkelingen op langere termijn een rol, zowel op nationaal niveau (Deltacommissie, Nationaal Waterplan) als op provinciaal niveau (Zandmotor, IRP Kust).

Op aanbeveling van de Deltacommissie

Het rapport van de Deltacommissie onder leiding van Cees Veerman over de gevolgen voor Nederland van de zeespiegelstijging geeft aan dat op termijn langs de hele kust maatregelen nodig zijn. De gemeente wil niet wachten tot het zover is, maar juist hierop anticiperen door proactief aan de slag te gaan en de zeewering eerder dan gepland naar de kustlijn te verleggen.

Het verbeteren van de zeewering wordt hiermee een van de pijlers van het vernieuwingsplan voor Scheveningen-Bad. Dat voorkomt ook het risico dat, zodra de vernieuwing van Bad gereed is, alsnog verzwarende van de zeewering nodig blijkt te zijn. De gemeente biedt zich als pilotproject aan om de hele kustlijn van Scheveningen tijdig 'Veerman-proof' te maken.

Positieve gevolgen

Er spelen in Scheveningen veel zaken die aanleiding vormen om op integrale wijze te kijken naar de kustverdediging en de ontwikkelingsmogelijkheden voor heel Scheveningen. Dat geldt niet alleen voor de eventuele aanleg van een buitenhaven en de benodigde landaanwinning aan de zuidzijde van Scheveningen, maar ook voor het verbreden van de Boulevard bij Scheveningen-Bad. Daardoor komt niet alleen de bebouwing binnendijks liggen, maar ook komen er

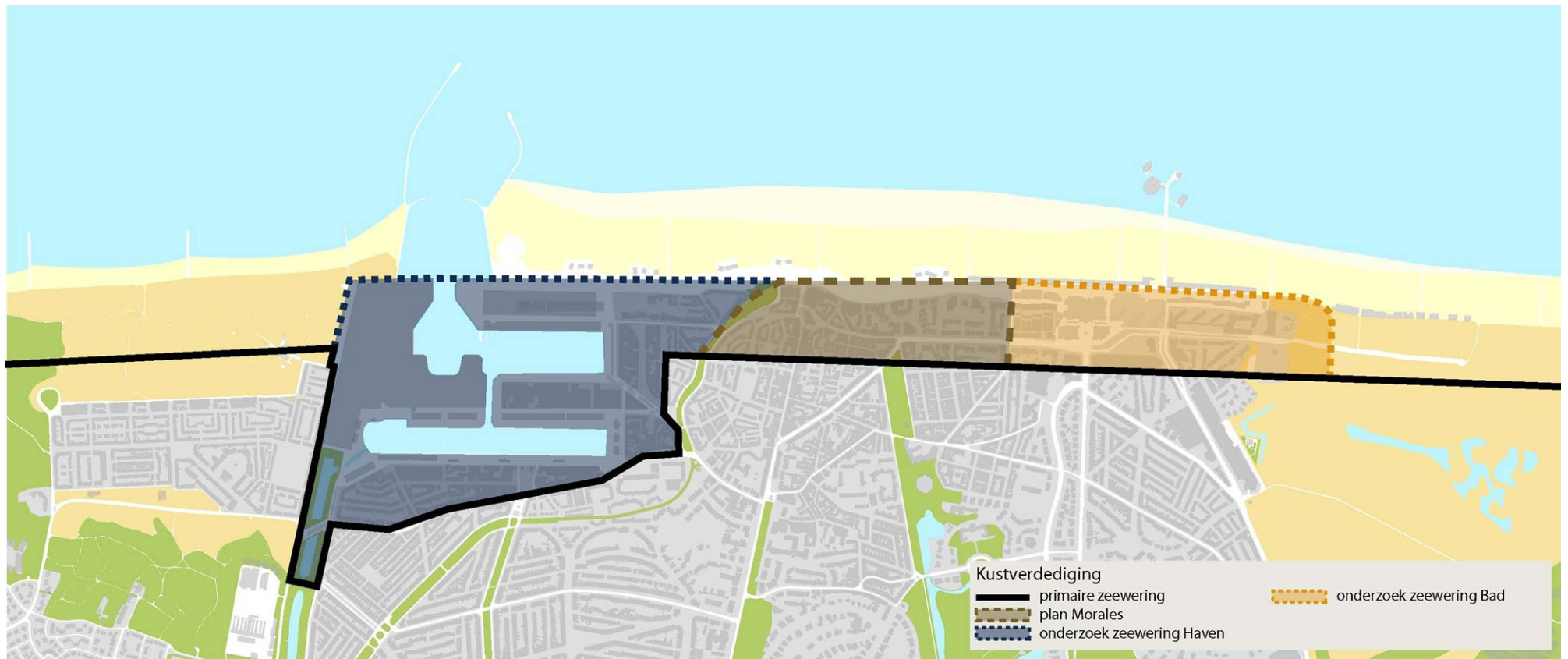
bebouwingsmogelijkheden aan de kust bij. Het zeewaarts brengen van de grens van de zeewering heeft voor het achterland van Scheveningen-Bad een positieve invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden, bijvoorbeeld doordat parkeren en andere functies ondergronds kunnen worden opgelost. Een dergelijke aanpak ligt in het verlengde van de aanbevelingen van de Deltacommissie.

Tijd voor nieuwe initiatieven

Scheveningen is weer toe aan vernieuwing. De wereld is veranderd, en Scheveningen is te veel gebaseerd op de situatie van 20 tot 30 jaar geleden. De behoeften van de stad en haar inwoners zijn sterk veranderd. Er zijn verbeteringen nodig in de bereikbaarheid, de parkeermogelijkheden, het aanbod toeristische voorzieningen, de openbare ruimte en het woningenbestand. De gemeente wil deze de komende tien jaar voortvarend ter hand nemen.

De kustlijn van Scheveningen zal in de visie van de gemeente in 2020 in alle opzichten versterkt zijn, onder meer met:

- het 'balkon aan zee' op het Norfolkterrein met culturele functies, als afronding van de lange lijn naar zee langs het Afvoerkanaal
- de nieuwe hoge brug over de havenmond die voor fietsers en wandelaars zuid en noord met elkaar verbindt, zodat een lange route ontstaat voor wandelaars en fietsers langs het strand en de Boulevard over de hele lengte van de kustlijn van Scheveningen
- de nieuwe Boulevard, ontworpen door Manuel de Sola-Morales
- de verbeterde aansluiting van Dorp, zowel aan de tramkeerlus van lijn 11 als aan de nieuwe Boulevard van Morales
- een vernieuwde Promenade tussen Scheveningseslag en Zwarte Pad, met een verbeterde ruimtelijke relatie tussen het achterland en het strand en de zee
- nieuwe gebouwen en nieuwe functies die het stedelijk leven bevorderen, levendigheid uitstralen en uitnodigen om te flaneren, maar ook om actief te zijn
- een vernieuwde Pier die in het hart van de badplaats zijn rol als icoon en symbool van Scheveningen weer decennialang waarmaakt

Deelvisies*Scheveningen-Bad.*

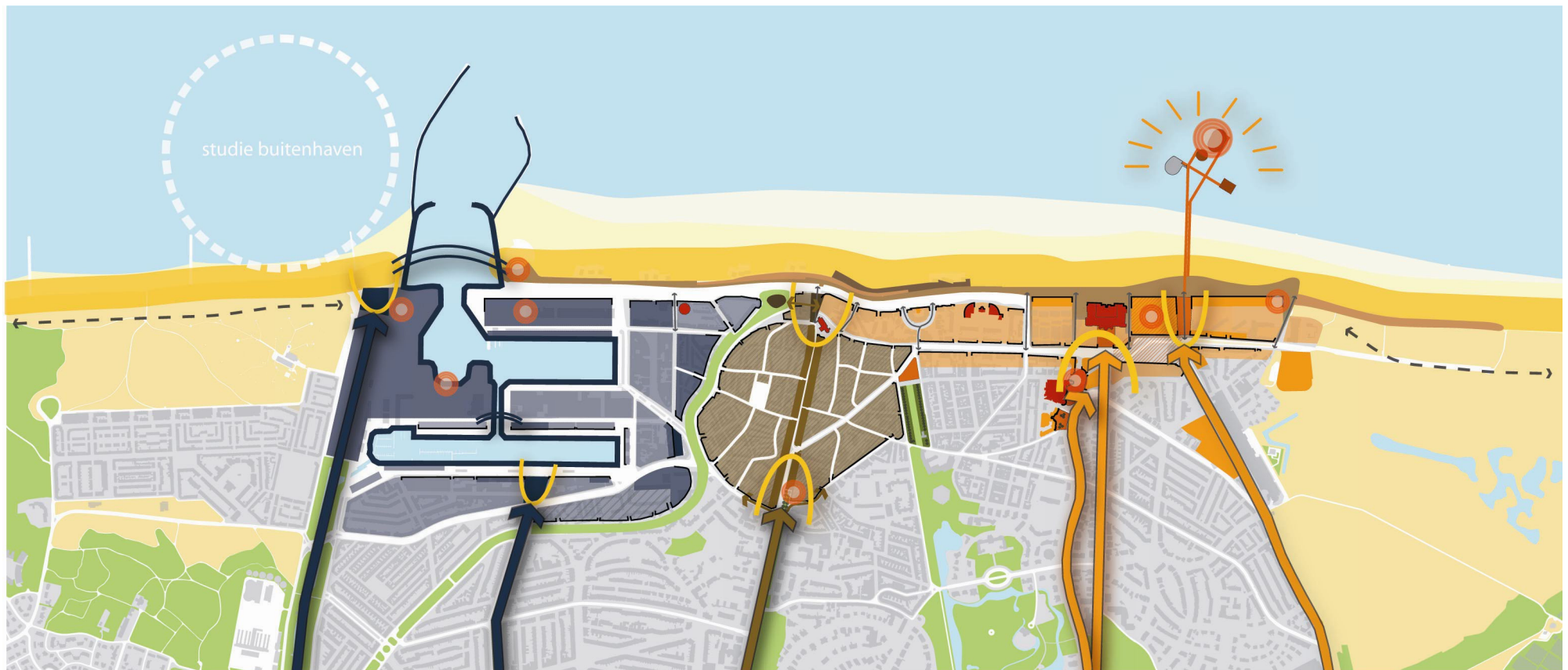
Scheveningen-Bad zal aan de zeezijde een metamorfose ondergaan. Door het verleggen van de zeewering naar de kustlijn ontstaat de mogelijkheid voor een nieuwe Promenade. Deze sluit aan op het ontwerp van Manuel de Sola-Morales van de Boulevard en loopt door tot het noordelijk deel van Scheveningen. Door chirurgische ingrepen kunnen veel grote gebouwen in Bad (Kurhaus, Palace Promenade, Sealife, Vitalizee) een open karakter krijgen, met meer zicht op zee. Met bredere en aantrekkelijker vormgegeven doorgangen komt de verbinding tussen kust en achterland weer tot stand. De locatie van het huidige Casino is met de omringende bebouwing de verbindende schakel met de theateractiviteiten rond het Circusplein, waar nu ook het Circustheater aan ligt. De Palace Promenade en het Palaceplein, wat zal functioneren als aankomstplein, bieden ruimte voor nieuwe vormen van winkelen en uitgaan. Op deze plekken komt meer aandacht voor alternatieven bij slecht weer, waarbij ook de relatie met de nieuwe Boulevard en de vernieuwde Pier wordt versterkt. De Pier wordt toegankelijker en biedt meer ruimte voor familie-entertainment en een opvallend vormgegeven hotelcomplex. Ter hoogte van de Pier en de Palace Promenade komt een nieuw plein aan zee (Pierplein) en bij het Carlton Beach Hotel een nieuwe attractie voor dagrecreatie. Daardoor wordt de Promenade over de Boulevard over de volle lengte aantrekkelijk.

Scheveningen-Dorp.

Scheveningen-Dorp is en blijft de authentieke kern van het gebied, met de Keizerstraat als centrale as. De aansluiting van deze winkelstraat op de Boulevard krijgt een stevige impuls door de Kalhuisplaats en de verbindingroute met de tramkeerlus te verbeteren. Ook in Dorp staat de kustlijn centraal, onder meer door de zeewering te versterken als bescherming tegen diezelfde zee. Het verkeer in dit gebied eist veel ruimte op. Daardoor is extra aandacht nodig om de kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren en de leefbaarheid te versterken.

Scheveningen-Haven.

Scheveningen-Haven zal zich de komende jaren door de plannen voor het Norfolkterrein, de Eerste en Tweede Haven en Havenkwartier-Noord verder ontwikkelen tot een gemengd gebied met werken, wonen en vrijetijdsbesteding. De zee is alom aanwezig. Enerzijds door de versterking van de visserij, van de watersport en alle bedrijvigheid die daarbij hoort. Anderzijds door het aantrekkelijk wonen aan de havens. De uitstraling is stoer met forse, herkenbare gebouwen langs de kades. Het gebied erachter wordt intiemer. De vernieuwde Kompasbuurt vormt de overgang tussen de havens en het kleinschalige karakter van het aangrenzende Scheveningen-Dorp.

	zee / water		sfeer scheveningen haven		sfeer scheveningen dorp		sfeer scheveningen bad		nieuwe boulevard		beeldbepalende functie / gebouw
	strand		ontwikkellocatie scheveningen haven		economische versterking scheveningen dorp		ontwikkellocatie scheveningen bad		zomer boulevard Zwarte Pad		bijzonder programma
	duinen		plein scheveningen haven		plein scheveningen dorp		plein scheveningen bad		boulevard Morales		aankomstplein
	groen		lange termijn ontwikkellocatie scheveningen haven		belangrijke verbinding scheveningen dorp		studiegebied scheveningen bad		verbinding naar zee		focus op de boulevard
	huidige bebouwing		toegangsroute scheveningen haven		toegangsroute scheveningen dorp		toegangsroute scheveningen bad		regionale fietsroute		bijzondere structuur

4 WONEN, WERKEN, LEVEN

Scheveningen-kust is een bijzondere plek omdat uiteenlopende groepen met verschillende interesses daar elkaar ontmoeten. De huidige en nieuwe bewoners vormen een rijk geschakeerde groep: geboren en getogen Scheveningers, Hagenaars, mensen van buiten, jong en oud, enthousiaste surfers, hard werkende ondernemers, gezinnen, senioren. En nog veel meer. Voeg daarbij de grote stroom bezoekers – dagjesmensen, vakantievierders, attractiebezoekers, strandliefhebbers, enzovoort – en de grote aantrekkingskracht van Scheveningen voor bewoners en bezoekers is in één oogopslag duidelijk.

4.1 WONEN AAN ZEE

Wat gaat er gebeuren?

- Nieuwbouw: 800 woningen op het Norfolkterrein.
- Vernieuwing door herbouw: 500 tot 600 woningen in Havenkwartier-Noord (Kompasbuurt en Hoog Lindoduin).
- Nieuwbouw: 200 woningen aan de Harstenhoekweg en 40 tot 60 woningen op de tramkeerlus bij het Zwarte Pad.
- Veel variatie in woningtypes: van eengezinswoningen en studio's tot ruime appartementen en stadsvilla's.
- 30 procent sociale woningbouw, 20 tot 30 procent middeldure woningen en 40 tot 50 procent dure woningen, .

De kuststrook van Scheveningen omvat verschillende woonbuurten, waar iets meer dan 12.800 woningen staan. Hiervan is 55 procent een koopwoning, 19 procent een huurwoning van een corporatie en 20 procent particuliere huur. Van 6 procent is de eigendomsverhouding niet bekend. Het gebied onderscheidt zich in Den Haag door een hoger dan gemiddeld aandeel koopwoningen en een lager dan gemiddeld aandeel sociale huurwoningen.

Een aantrekkelijk woonmilieu

Scheveningen kenmerkt zich door een aantrekkelijk centrumstedelijk woonmilieu, wat tot uiting komt in een sterke menging van functies. De woningen zijn bovendien in grote mate gestapeld (appartementen). Het woonmilieu is niet overal even intens. Er is een combinatie van stedelijke (50 tot 70 woningen per hectare) en centrumstedelijke woonmilieus (80 tot 100 woningen per hectare). In een stedelijk woonmilieu ligt de nadruk ook op appartementen, maar met wat meer ruimte voor stadswoningen.

Verschillen per locatie

Scheveningen-Haven met omliggend gebied zal uitgroeien tot een centrumstedelijk woonmilieu. Op het Norfolkterrein komen circa 800 nieuwbouwwoningen. In Havenkwartier-Noord (Kompasbuurt en Lindoduin) staat vernieuwing door herstructurering centraal. In totaal gaat het om sloop en herbouw van circa 500 tot 600 woningen. Ook Scheveningen-Bad krijgt een versterking van het (centrum)stedelijke woonmilieu, met nieuwbouw van circa 200 woningen aan de Harstenhoekweg en 40 tot 60 woningen op de tramkeerlus bij het Zwarte Pad. In Dorp is er sprake van incidentele en kleinschalige vernieuwing. Verder is in het dichtbebouwde Dorp het vergroten van de recreatieve mogelijkheden en kwaliteit van het verblijfsgebied (lijn 11-zone en Badhuiskade/Havenkade) aan weerszijden van groot belang.

Verschillen in aantallen

Wordt alles bij elkaar opgeteld, dan is er sprake van de bouw van circa 1.550 tot 1.650 nieuwbouwwoningen en de sloop van circa 500 tot 600 bestaande woningen (in Havenkwartier-Noord). Ofwel: een uitbreiding van circa 1.050 woningen, waarvan 70 tot 80 procent appartementen. Zo'n 40 tot 50 procent betreft dure woningen, 20 tot 30 procent middeldure woningen en 30 procent sociale woningbouw. Op verschillende plaatsen zijn er mogelijkheden om in de toekomst extra programma toe te voegen. Bijvoorbeeld bij de herontwikkeling van de locatie van het Casino, het parkeerterrein voor de Oranjeflats en de hoek Kurhausweg/Badhuisweg in Scheveningen-Bad. Dat geldt ook voor de herontwikkeling van de huidige

locatie van het postkantoor in Scheveningen-Dorp. In Scheveningen-Haven worden verschillende particuliere initiatieven uitgevoerd aan de Dr. Lelykade en in Scheveningen-Bad aan de Gevers Deynootweg (voormalig Huize Helena).

Huur versus koop

De gemeente hanteert ook in Scheveningen-kust als beleid voor nieuwbouw per stadsdeel een gemiddeld aandeel van 30 procent sociale woningbouw. In het middeldure en dure segment is de verhouding koop-huur flexibel, afhankelijk van de invulling per locatie en de ontwikkelingen op de woningmarkt. Voor het Norfolkterrein geldt 20 procent sociale woningbouw. Dat wordt gecompenseerd door de bouw van extra sociale huurwoningen (80) in Havenkwartier-Noord.

Verschillen in soorten woningen

Het Norfolkterrein kenmerkt zich door een intensief stedelijk gemengd programma, met de nadruk op appartementen, een centraal gelegen gedeelte met intensieve laagbouw en markante hoogbouw aan de havenmond. In Havenkwartier-Noord (Kompasbuurt en Lindoduin) is een sociaal programma en middelduur programma voorzien. Er komt ruimte voor grondgebonden woningen in het overgangsgebied van Scheveningen-Haven naar Scheveningen-Dorp. In Scheveningen-Bad tot slot gaat het bij de Harstenhoekweg om appartementen gecombineerd met andere functies, waarbij hoogteaccenten mogelijk zijn. Op de tramkeerlus bij het Zwarte Pad komen villa's en appartementen in het overgangsgebied naar de duinen. Naast de nieuwbouw in het kader van dit masterplan wil de gemeente bijzondere woonprojecten stimuleren, zoals in bestaande gebouwen die hun functie verliezen. Een goed voorbeeld daarvan zijn de Nautilus- en IJsvis-projecten aan de Dr. Lelykade in Scheveningen-Haven, waar luxe penthouses zijn gebouwd boven op voormalige visserijpakhuizen.

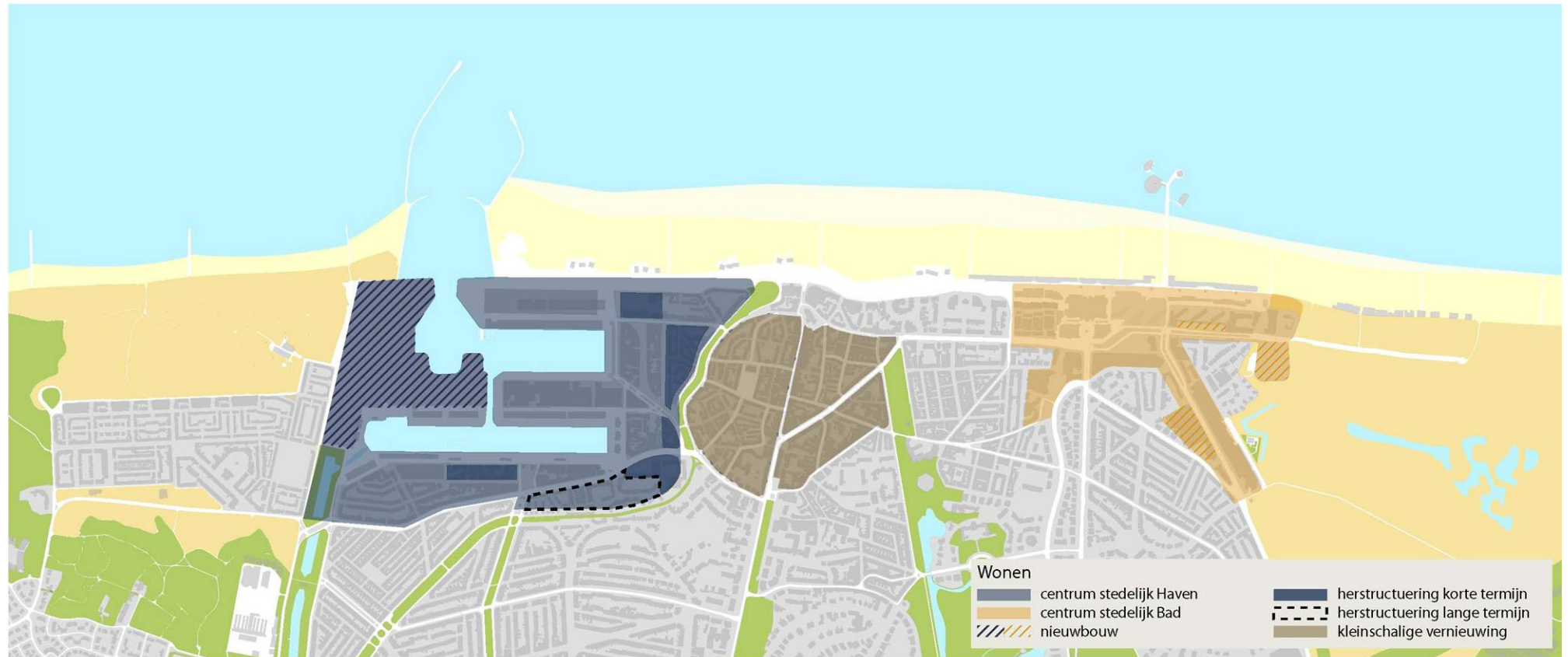
Voor allerlei doelgroepen

Er zijn verschillende doelgroepen waarop de woningen worden afgestemd. De herbouw in Havenkwartier-Noord is niet alleen bedoeld voor de huidige bewoners van Kompasbuurt en Hoog Lindoduin, maar ook voor nieuwe

doelgroepen. Nieuwbouw is bestemd voor alle soorten bewoners, zoals jongeren, senioren, leden van de internationale gemeenschap, 'empty nesters' (werkende vijftigplussers zonder kinderen) en huishoudens met kinderen. In verband met de ligging bij het sportstrand en de havens wordt verder gedacht aan verblijfsfaciliteiten voor sporters, bijvoorbeeld in de vorm van een budget hotel of een short stay facility. Er is vraag naar veel variatie in woningtypes (van studio's tot ruime appartementen en stadsvilla's) en in oppervlakte en uitrusting. Er wordt veel aandacht besteed aan bruikbare buitenruimtes en voldoende bergruimte in en bij de woning. Bij het duurdere segment, met onder anderen expats als doelgroep, komen extra sanitaire ruimtes en voorzieningen als walk-in closets. Parkeren gebeurt in daarvoor gebouwde parkeervoorzieningen of op eigen terrein, niet op straat.

Levensloopbestendige en gezonde wijken

De gemeente wil bijdragen aan aantrekkelijke buurten voor jong en oud, waar kinderen veilig en beschermd kunnen opgroeien en spelen en waar ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen door een adequaat aanbod van voorzieningen. Vernieuwing van bestaande woongebieden gaat gepaard met een verdere differentiatie van het woonaanbod. Dat maakt verhuizingen naar grotere of juist kleinere woningen binnen de eigen buurt mogelijk. Waar mogelijk moeten mensen oud kunnen worden in hun eigen wijk. Daarom wil de gemeente mensen de mogelijkheid geven zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. Gezondheid is als uitgangspunt in het masterplan meegenomen. In het plan-MER worden de gezondheidseffecten (onder meer van luchtkwaliteit en geluid) van alle plannen getoetst en zo nodig maatregelen voorgesteld. Bij de uitwerking van de plannen wordt de GGD betrokken.

Maatschappelijke voorzieningen

In Scheveningen zijn meer voorzieningen nodig voor ouderenzorg, geestelijke gezondheidszorg en jeugdzorg. Daartoe behoort het realiseren van een woonservicewijk of woonzorgzone. In een dergelijke wijk of zone staan levensloopbestendige woningen waarin minder mobiele mensen langer zelfstandig kunnen wonen. Respect Zorggroep Scheveningen wil dergelijke woningen realiseren. Verder is de komst van een Centrum voor Jeugd en Gezin voor consultatie en opvoedhulp wenselijk. Voor de groep ouderen moet de openbare ruimte voorzien zijn van aantrekkelijke ontmoetingsplekken, mede om het risico van vereenzaming terug te dringen.

Samenspraakideeën over wonen

- In Scheveningen woon je in een dorp, dit moet zo blijven.
- Nodig is een prettige sociale leefomgeving.
- Laat het woningaanbod aansluiten op de woonwensen.
- Er moet een middenweg zijn tussen bewoners en ondernemers.
- Duurzaam bouwen en duurzame energie.
- Beperk de overlast van honden.
- Gebruikersgroepen moeten zich met elkaar verzoenen.

4.2 ECONOMISCHE ACTIVERING**Wat gaat er gebeuren?**

- Versterking toeristisch programma Scheveningen-Haven met leisure, museale attracties, wellness en hotels.
- Versterken ondernemerskracht voor de visserij.
- Behoud, versterking en betere toeristische benutting van de visserij.
- Nieuwe impuls voor Scheveningen-Bad door toevoeging nieuwe toeristische attracties en versterking bestaande toeristische attracties, met name leisure, (live) entertainment en hotels.
- Versterking positie Keizerstraat en de relatie met de Boulevard.
- Programmering, management en marketing van Scheveningen in samenwerking tussen gemeente, ondernemers en bewoners het hele jaar door.

Scheveningen kent een sterke visserijsector en is een van de belangrijkste toeristische troeven van Den Haag. Het aanbod voor bezoekers staat nu nog volop in het teken van zee, strand en zon. Fantastisch bij mooi weer, kwetsbaar bij kou en regen. Vandaar dat Scheveningen moet uitgroeien tot een badplaats die het hele jaar door de bezoekers van alles te bieden heeft. De mogelijkheden daartoe zijn volop aanwezig. Het is aan de gemeente om de condities te scheppen zodat marktpartijen die kansen kunnen benutten. Het verbeteren van het economisch klimaat en het toeristisch product heeft ook een positief effect op de werkgelegenheid, wat zeker niet onbelangrijk is.

Versterken visserij

De visserijsector in Scheveningen kent een gunstig perspectief; ondernemerschap, ligging en afzetmarkt bieden goede kansen om de vis op de kaart te zetten. Met de partijen uit het visserijcluster wordt gewerkt aan het versterken van de keten. De positionering en profilering van de visserij zijn een onderdeel van de duurzame bedrijfstakontwikkeling. Het Noordelijk Havenhoofd blijft de thuishaven voor de visserij en de daarmee verbonden voorzieningen en bedrijven. Door het gebied efficiënter in te richten ontstaan nieuwe kansen voor de sector.

Het streven is een verbinding te leggen tussen visserij en toerisme door allerlei toeristische attracties en activiteiten te realiseren die verband houden met de zee en de visserij. Te denken valt aan visrestaurants, een zeeaquarium en educatieve elementen die te maken hebben met de Noordzee en het visserijbedrijf. In de visafslag kan een vismarkt worden gerealiseerd, zoals Zuid-Europese landen deze ook kennen. Op deze manier versterken het toerisme en de visserij elkaar. De visafslag is samen met de VVV al gestart met het organiseren van rondleidingen door de visafslag.

Ambitieuze badplaats

Dynamisch en in elk seizoen aantrekkelijk. Dat zijn de basiselementen voor Scheveningen als dé badplaats van Noordwest-Europa. Ambitieuze? Natuurlijk. Het aantal bezoekers mag groeien, vooral door nieuwe voorzieningen in Scheveningen-Haven. Daarnaast is het doel dat bezoekers gemiddeld langer blijven, meer besteden en vaker buiten de zomer Scheveningen aandoen. De huidige sterke punten zijn een goede basis om op voort te bouwen.

Nieuwe impuls nodig

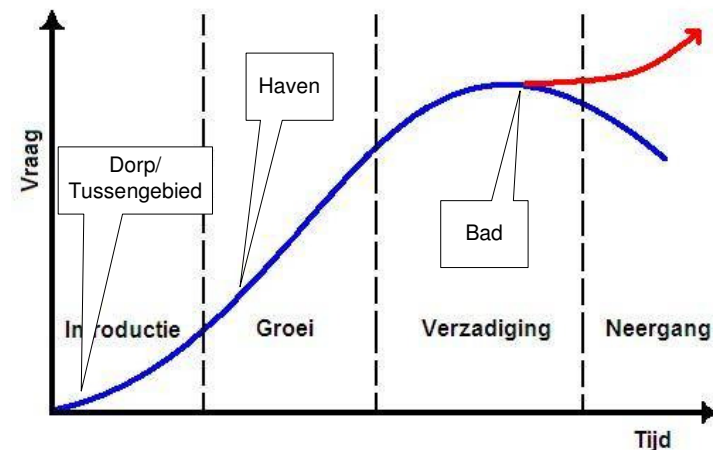
Scheveningen draait goed en is zeer belangrijk voor de Haagse economie. De economische kracht van Scheveningen zit allereerst en vooral in de unieke ligging: zee en strand nabij een toeristisch interessante binnenstad. Door het grote stedelijke achterland is er een sterk lokaal en regionaal bezoekerspotentieel. De naamsbekendheid is groot en de Pier en het Kurhaus zijn belangrijke landmarks. Er zitten sterke ondernemers, met enkele duidelijke trekkers (Circustheater, Casino, Bioscoop, Kurhaus) en aansprekende evenementen.

Tegelijkertijd is de huidige positie van Scheveningen, en dan met name van Bad, ook kwetsbaar:

- **Sterke weers- en seizoensafhankelijkheid:** Scheveningen is nu economisch kwetsbaar vanwege de extreme weerafhankelijkheid (chillfactor). Het verschil tussen een zonnige en slechte dag is in alle seizoenen factor 2 tot 2,5. In totaliteit komt ongeveer de helft van de bezoekers in het (relatief korte) zomerseizoen. Dit leidt dus tot een

sterke fluctuatie in bezoekersaantallen van dag tot dag en van jaar tot jaar.

- **Productlevenscyclus:** Bad zit op de top van de productlevenscyclus (zie figuur), continue vernieuwing (klein- en grootschalig) is van belang om

bezoekers blijvend aan te trekken. De laatste impulsen voor dit gebied dateren uit de jaren negentig, terwijl de vrijetijdsmarkt wordt gekenmerkt door een hoge dynamiek. Trends en ontwikkelingen volgen elkaar steeds sneller op. Scheveningen zal dus continu moeten vernieuwen, niet alleen met kleine maar ook met grote attracties om de aandacht van de consument vast te houden. In die zin kan een waardevolle les getrokken worden uit de Engelse badplaats Blackpool, die door een gebrek aan vernieuwing zijn aantrekkingskracht in de loop der tijd heeft verloren.

- **Concurrentiepositie:** In de 'strijd om de consument' ontstaan steeds meer concurrerende voorzieningen. Dicht bij huis heeft de Haagse binnenstad zich sterk ontwikkeld en profileert Zoetermeer zich sterk als 'leisurestad', met nieuwe vrijetijdsattracties. Op het gebied van uitgaan en entertainment profileren ook de andere grotere steden zich, onder

andere met plannen voor Amsterdam-ZO (Getz, Music Dome) en Rotterdam-Zuid (Ahoy, Kuip). Ook verder weg komen steeds meer vrijetijdsbestemmingen binnen bereik vanwege de goedkope vluchten. Daarbij moet Scheveningen vooral kijken naar de eigen profilering, op basis van de aanwezige sterke punten (ligging aan zee, badplaatskarakter). De consument wil namelijk steeds meer een 'authentieke beleving'.

- *Consumentenontwikkelingen*: Het is van belang om in te spelen op een veranderende demografische samenstelling, nieuwe wensen en eisen vanuit consumentenzijde en trends die zich hier voordoen, zoals de vergrijzing. De groep senioren vormt een kansrijke markt, ze hebben veelal geld en vrije tijd en willen dichtbij op vakantie, maar stellen tegelijkertijd hoge eisen. Ook de groep singles groeit, zij hebben vooral behoefte aan ontmoetingsplekken zoals festivals. De tweeverdieners geven steeds meer geld uit aan kortere vakanties en weekendjes weg. Door continu met de tijd mee te gaan en in te spelen op nieuwe consumentenontwikkelingen, kan Scheveningen ook in de toekomst aantrekkelijk en economisch gezond blijven.

Een impuls is daarom belangrijk. Scheveningen moet met zijn tijd meegaan en voortbouwen op de sterke punten. Voor Scheveningen-Bad is het van belang dat een periode van neergang (zie productlevenscyclus) wordt voorkomen. Nieuwe investeringen die leiden tot verbeteringen zijn daarvoor noodzakelijk. Haven heeft juist de potentie om verder door te groeien. Gezamenlijk met Dorp liggen er in Bad en Haven veel kansen om economische groei te realiseren. Dit is van groot belang voor de Haagse economie. Vergroting van het aantal bezoekers buiten de zomerpiek en een verhoging van de bestedingen zorgt voor extra omzet en daarmee werkgelegenheid (direct economisch effect). Scheveningen is ook dé belichaming van de internationale stad aan zee en daarom van groot belang voor het imago en de Haagse citymarketing (indirect economisch effect).

Strategie

Groei in bezoekers, omzet en werkgelegenheid zal vooral plaats moeten vinden buiten de piekmomenten. Dit moet op drie manieren bereikt worden.

1. Huidige bezoekers uit stad en regio vaker terug laten komen, met langere verblijfsduur en hogere bestedingen. Een algehele verbetering, het toevoegen van slechtweervoorzieningen (functies en ruimte) en een goede bereikbaarheid zijn hiervoor van belang.
2. Versterken van verblijfstoerisme, gekoppeld aan enkele attracties en door de relatie met Den Haag te vergroten. Zo wordt de combinatie Scheveningen-Den Haag interessant als city break. Nieuwe publieksattracties en betere onderlinge verbindingen binnen Scheveningen en met de rest van Den Haag zijn hiervoor noodzakelijk.
3. Aanspreken van lokale en regionale groepen die zich nu minder aangetrokken voelen tot Scheveningen-kust. Ondervertegenwoordigde en kansrijke doelgroepen moeten buiten het zomerseizoen gebonden worden door een goede en flexibele seizoensprogrammering, bijpassende voorzieningen en aansprekende deelgebieden met een eigen identiteit.

Elk seizoen een eigen gezicht

Scheveningen positioneert zich als de badplaats voor álle mensen: lokale consumenten, bezoekers uit de regio, verblijfstoeristen en zakelijke bezoekers zijn allemaal even welkom in Scheveningen. Scheveningen wil uitgroeien tot een badplaats die het hele jaar alle doelgroepen (leefstijlen) bedient. Maar geen enkele consument is hetzelfde. Voorkeuren voor deelgebied, functies en seizoen verschillen van persoon tot persoon. Het is zaak om de juiste doelgroepen op het juiste moment op de juiste plaats te bedienen. Buiten het drukke zomerseizoen liggen er vooral in Bad kansen om andere doelgroepen dan de traditionele strandganger aan te trekken. Dit kan door elk seizoen een karakteristieke beleving te geven, met bijbehorende sfeer, uitstraling, attracties, evenementen en (winkel)aanbod. Dit wil zeker niet zeggen dat andere doelgroepen niet welkom zijn in een

bepaald seizoen, maar geeft vooral aan dat Scheveningen-Bad kiest voor 'een eigen gezicht voor ieder seizoen'.

Samenspraakideeën over toerisme

- Combineer Madame Tussauds met Oranjemuseum.
- Doe iets met zeewaterenergie, dat is iets waar mensen naar komen kijken.
- Boor de zakelijke markt aan. Als zakenmensen tevreden zijn, komen ze ook privé terug.
- Organiseer stadswandelingen voor toeristen.
- Verzorgingsstrand.
- Jeugdherberg, camping.

Economisch programma

De economische ontwikkeling van Scheveningen-kust wordt mogelijk gemaakt door het toevoegen van een economisch programma, zoals dat op 14 februari 2008 door de gemeenteraad is vastgesteld. Het masterplan beschrijft een economische ambitie, vertaald in een richtinggevend programma. De vierkante meters zijn indicatief, met ruimte voor marktpartijen om in te spelen op de kansen die Scheveningen biedt, op basis van de visie en de investeringen in de infrastructuur. Uiteraard is de definitieve invulling afhankelijk van fasering, economische omstandigheden en marktinitiatieven.

Het totale vastgestelde programma voor Scheveningen-Haven is als volgt:

- 23.500 m² hotel
- 5.000 m² voor een kleinschalig vergadercentrum
- 18.000 m² voor museale attracties
- 23.000 m² voor herstructurering visserijgebouwen
- 6.200 m² voor wellness
- 14.000 m² voor kantoor
- 39.400 m² voor vrijetijdsbesteding: 25.000 m² algemeen, 7.200 m² met de visserij als thema en 7.200 m² met het strand als thema
- 6.200 m² voor overig commercieel vastgoed.

Het vernieuwingspakket voor Scheveningen-Bad gaat uit van een toename van 30.000 m² hotel (of 600 kamers), 20.000 m² voor stedelijk entertainment, zoals theateraccommodaties en nieuwe voorzieningen, een upgradering van winkels en horeca en een impuls voor de Pier (leisure). Dit wordt verder uitgewerkt met een sfeer, programma en doelgroepen voor de zes clusters in Bad:

- Boulevard en zeefront: flaneren, vermaak en attracties
- Palaceplein als entertainmentzone: live entertainment, uitgaan en shopping
- Pier en Pierplein: icoon voor familie, uitgaan en vermaak
- Circusplein: cultuurcluster
- Kurhausplein: allure en cachet
- Zwarte Pad: health, trendy en lounge.

Werkgelegenheid

Alle voorgenomen ontwikkelingen leiden volgens onderzoek tot een nettotoename van de Haagse werkgelegenheid met 0,5 procent. In totaal betreft het 1.050 tot 1.300 voltijdbanen, waarvan 750 tot 950 extra in Haven (nu circa 2.000 voltijdbanen) en minimaal 300 tot 350 extra in Bad en Dorp (nu circa 2.500 voltijdbanen).

Totaalconcept Scheveningen

Scheveningen als toeristisch-recreatieve bestemming wordt als een totaalconcept gezien, gericht op een breed publiek waarbinnen veel doelgroepen worden aangesproken. Per seizoen, per functie en per deelgebied worden accenten gelegd. Van belang is zoveel mogelijk een jaarrond-programma te bieden, met zowel een binnen- als buitenbeleving. Uiteindelijk maakt de combinatie van de vele onderdelen Scheveningen aantrekkelijk: strand, duinen, zon, iconen, entertainment, uitgaan, familievermaak, cultuur(historie), watersport (top en breedte), visserij en evenementen. De versterkingsmogelijkheden liggen op vele fronten.

Het programma voor Scheveningen kent een harde kant, een zachte kant en een organisatorische kant.

- Hard: vierkante meters commercieel vastgoed. Dit is van belang voor een goede economische exploitatie. De hardware (gebouwen) kan niet per seizoen aangepast worden.
- Zacht: programmering zowel binnen als buiten. Dit is flexibel in te vullen. Denk bij software aan cultuur, horeca, zakelijk toerisme, muziek, evenementen en sport, die ieder met een eigen seizoensprogrammering kunnen werken.
- Organisatorisch: samenwerkingsorganisatie gericht op (seizoens)programmering, marketing en beheer van Scheveningen.

Samenwerken naar 2020.

De ambities van het masterplan richten zich op het jaar 2020, maar het is van belang dat onderweg hiernaartoe het gebied continu economische impulsen krijgt en zijn kwaliteit behoudt, ook als er grote ingrepen worden gedaan. De samenwerking met bewoners, ondernemers en bezoekers moet worden voortgezet. Op het gebied van marketing is met ondernemers een dergelijk samenwerkingsmodel inmiddels opgezet in de vorm van de Stichting Marketing Scheveningen. In het verlengde hiervan wordt gekeken of het model zoals dat in de binnenstad bestaat kan worden opgezet voor Scheveningen. Ook het beheer en de programmering van Scheveningen horen bij het integraal management van Scheveningen

Leisure

Het is gewenst in Bad een aantrekkelijke en door de jaren heen flexibele en duurzame attractie toe te voegen, bijvoorbeeld een familieattractie à la Madame Tussaud, een reuzenrad of edutainment. Ook tijdelijke attracties (variërend van enkele maanden tot 3-5 jaar) kunnen nieuwe impulsen bieden. Er wordt verder ruimte geboden voor versterking en uitbreiding van bestaande attracties, zoals uitbreiding en opwaardering van het Casino, Vitalizee of Sealife. De Pier, de Boulevard en het zeefront zijn in Bad de locaties voor versterking van het leisure-aanbod. In Scheveningen-Haven is in de Nota van Uitgangspunten voor de planontwikkeling van dit gebied al een programma opgenomen voor een leisure-aanbod gerelateerd aan vis en

visserij (7.200 m²) en voor een leisure-aanbod gerelateerd aan het strand (eveneens 7.200 m²).

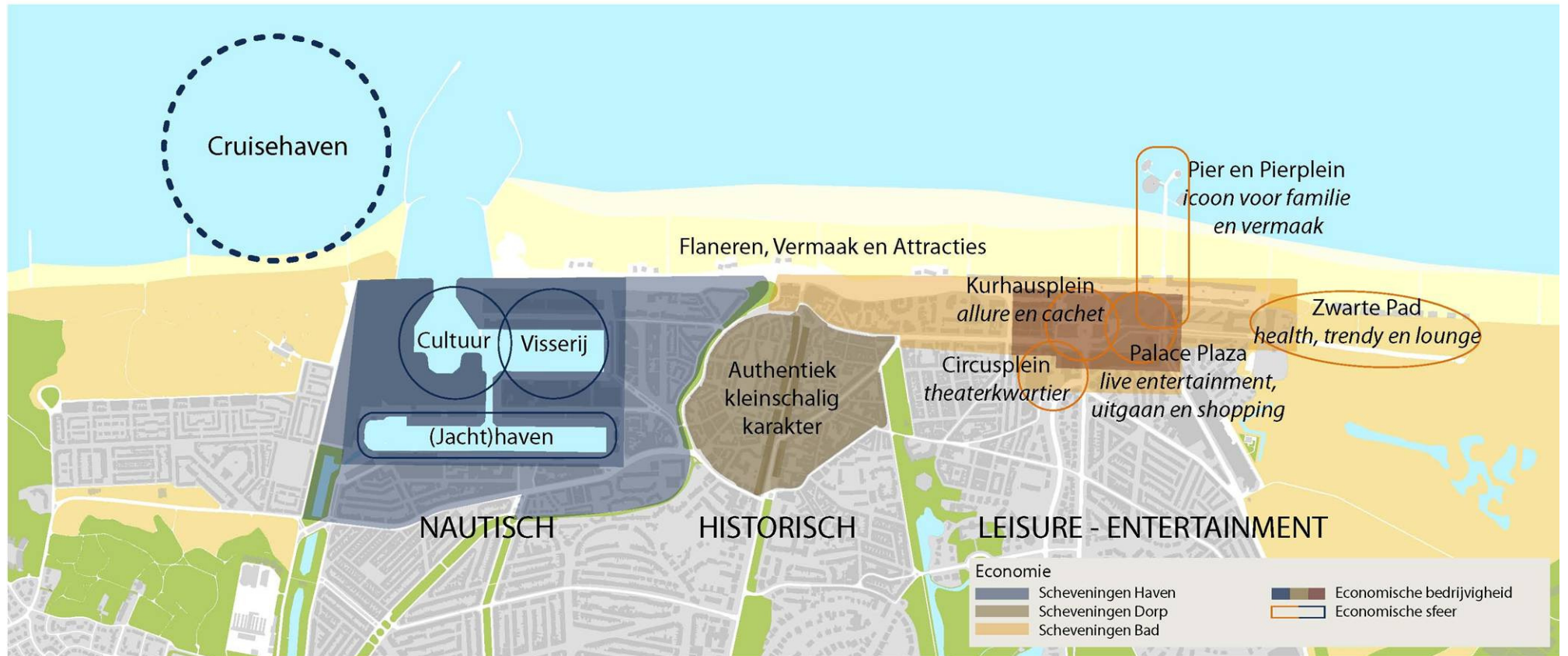
Entertainment

Uitbreiding van de culturele voorzieningen, met name in de vorm van (kleinschalige) theaters, is vooral voorzien in Scheveningen-Bad, met name bij het Circusplein en de Boulevard. Deze commerciële voorzieningen zullen zich richten op de populaire markt en onderscheiden zich daardoor ook van de theaters in de binnenstad. Het gaat enerzijds om kleinschalige ontwikkelingen in aansluiting op hotels en horeca, anderzijds om een culturele voorziening van circa 1000 stoelen (bijvoorbeeld een multi-performance venue). Bij kleinschalig uitgaan (live entertainment) kan gedacht worden aan kleine theaters, musicals, cabaret, variété, stand-upcomedy en muziek (jazzcafé), in combinatie met bars, restaurants en clubs. Verder wil de gemeente meer plek inruimen voor opvallende culturele evenementen, zowel in theaters als in de openbare ruimte.

Museale attracties

In de toekomst zal langs Scheveningen-kust een ketting van museale attracties ontstaan, met van noord naar zuid:

- Sealife (met een uitgebreid educatief programma over de wereld onder water, op de Boulevard)
- Beelden aan Zee (particulier museum met moderne en hedendaagse internationale beeldhouwkunst, aan de Strandweg)
- De vuurtoren (uit 1875, momenteel onder leiding van vrijwilligers van Muzee toegankelijk; de mogelijkheid van een hieraan gekoppeld Muzee aan Zee kan worden onderzocht)
- Popmuseum (PopExperience, in voorbereiding, het college van B&W heeft hierover onlangs een besluit genomen, op het Schiereiland)
- een kunsthall op het Norfolkterrein (onderdeel van de beoogde overeenkomst met marktpartijen over de ontwikkeling van het Norfolkterrein).

Wellness

Wellness wordt gestimuleerd als versterking van het bestaande aanbod (Vitalizee), koppeling met het hotelaanbod of passend bij een specifiek cluster, met name in de omgeving van het Zwarte Pad. In de Nota van Uitgangspunten voor de planontwikkeling van Scheveningen-Haven is al een programma opgenomen (6.200 m²) voor wellness, gecombineerd met een relatief beperkt hotel op het Adriaan Maasplein.

Visserij

Het gebied rond de eerste Haven en het Noordelijk Havenhoofd wordt, aldus de Nota van Uitgangspunten voor de planontwikkeling, dé plek voor visserijactiviteiten en daaraan gerelateerde functies. Bijvoorbeeld op het gebied van onderzoek, scholing en kantoorfuncties, maar ook wordt gedacht aan vishoreca. De ontwikkeling hiervan gebeurt vanzelfsprekend in nauw overleg met de visserijsector.

Detailhandel

Bij het programma voor detailhandel gaat het niet zozeer om een sterke kwantitatieve uitbreiding, maar om een kwalitatieve verbetering en om een 'inkleuring' van de verschillende deelgebieden. Detailhandel kan ook een plek krijgen in aansluiting op de verschillende thema's zoals sport, visserij, muziek en vermaak. Scheveningen-kust is niet primair een winkelgebied; andere locaties in Den Haag, met name de binnenstad, nemen hiervoor een veel betere marktpositie in. In Scheveningen-kust zal de detailhandel daarom goed gecombineerd moeten worden met het overige aanbod, met name de horeca en de attracties. Met een hoge passantendichtheid en een geïnteresseerd publiek in specifieke thema's is de kust wel een zeer interessante plek voor onderscheidende concepten, bijvoorbeeld op het gebied van sport, adventure, outdoor, muziek, visserij (overdekte vismarkt), met kleinschalige, culturele, ambachtelijke en recreatieve winkels (Keizerstraat) en meer grootschalige winkels in het centrum van Bad (food, mode, sport en spel).

Horeca

Het uitgaan moet een sterkere plek krijgen in Scheveningen-kust. Hierbij gaat het om een grote diversiteit, aansluitend bij de diverse deelgebieden. Het uitgaan gericht op jongeren kan worden versterkt, een discotheek is gewenst. Het centrale deel van de Boulevard (Strandweg en Pier) is de belangrijkste plek voor (massa)horeca: de zogenaamde horecakeren. Met een kwaliteitsimpuls kan worden ingespeeld op de steeds betere reputatie van Den Haag als culinaire stad. Haven en ook het Kurhausplein en omgeving bieden hier kansen voor. De combinatie met de visserij geeft culinair Scheveningen een extra dimensie. Horeca zal veelal in combinatie met andere voorzieningen versterkt worden, onder andere met winkels en (live) entertainment. Op de kop van de Keizerstraat is ruimte voor horeca met een karakter dat past bij Dorp en het gevoel van een gezellig plein kan versterken. Rondom de locatie van het beachstadion ter hoogte van het Noordelijk Havenhoofd kan na herontwikkeling een trendy plek voor jongeren ontstaan. Een clubconcept aan zee, met livemuziek en doorgaan tot in de kleine uurtjes, past bij deze ontwikkeling.

Strandpaviljoens

De strandpaviljoens in Scheveningen zijn nu tussen 1 maart en 30 september geopend. Per jaar wordt de mogelijkheid van seizoensverlenging gezien, met als randvoorwaarde de eis van het Hoogheemraadschap van Delfland dat het strand op 1 november is ontruimd. De gemeente onderzoekt op dit moment de mogelijkheid om een aantal strandpaviljoens het hele jaar open te laten zijn (jaarrond-exploitatie). Ook andere badplaatsen aan de Nederlandse kust heroverwegen hun beleid op dit gebied. Bij het onderzoek wordt gekeken naar de relatie met kwaliteit, de economische effecten en het plan-Morales. De jaarrond-exploitatie van een beperkt aantal strandpaviljoens (mits selectief ingezet) kan zorgen voor extra aantrekkingskracht buiten de piekperiode. Toegevoegde waarde zit met name daar waar in het achterland geen of beperkte voorzieningen aanwezig zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Boulevard vanaf Sealife richting Haven, waar de paviljoens als 'stapstenen' kunnen fungeren tussen Bad en Haven en omgekeerd. Ook het Zwarte Pad komt daarvoor in aanmerking, voor strandbezoekers die buiten het zomerseizoen komen

uitwaaien. Gezien de reeds forse capaciteit van horeca rondom het centrale deel van de Boulevard heeft het toevoegen van extra capaciteit door jaarrond-exploitatie van strandpaviljoens daar geen voorkeur. Bij jaarrond-exploitatie zal het karakter van de paviljoens wel moeten veranderen om in te kunnen spelen op het betreffende seizoen en de betreffende plek.

Hotelaccommodaties

Het accent voor vrijetijdsbesteding ligt op korte vakanties, stedelijk uitgaan en uitbreiding van voorzieningen bij elk weertype. Hierbij is een breder aanbod van hotelaccommodaties wenselijk. Door volwaardige vergader- en congresfaciliteiten aan te bieden, maakt de zakelijke markt hier ook gebruik van. Dit leidt direct tot seizoenspreiding. Uitgangspunt voor de accommodaties in Scheveningen-kust is het verbreden van het aanbod van (bijzondere) hotels, gericht op de verschillende doelgroepen. De ingezette beleidslijnen richten zich onder andere op het aantrekken van een extra internationaal vijfsterrenhotel, budgetaccommodaties en special interest hotels (bijvoorbeeld onderwijsgerelateerde hotelvoorzieningen, designaanbod en hotelkamers te water). Voor nieuwe hotels wordt nadrukkelijk gekeken naar gebieden in opkomst, waaronder Scheveningen-Haven.

In Scheveningen-Bad zijn er marktmogelijkheden voor 400 hotelkamers met uitbreiding naar 600, deels door invulling aan de hand van marktwerking. Dit kan vorm krijgen door:

- opwaarderen van kleinschalige hotels tot design- en boetiekhotels en special interest bed & breakfast
- uitbreiding van het bestaande hotelaanbod en versterking met wellness
- een nieuw grootschalig ketenhotel gekoppeld met leisure, congres en theater
- een vakantieappartementencomplex
- een uniek hotelconcept met hoogwaardige uitstraling op de Pier met een beperkt aantal luxe hotelkamers/suites.

In Scheveningen-Haven zijn er marktmogelijkheden voor circa 350 tot 500 hotelkamers. Deze marktruimte kan kwalitatief op de volgende wijze vorm krijgen:

- een uniek pand met een tophotel (vijfsterren- of vijfsterren-plus-hotel), mogelijk met een combinatie van congresfaciliteiten, museum en wellness
- een (sport)hotel met binnensportfaciliteiten in het laag- en middensegment.

Voor Dorp wordt niet ingezet op de ontwikkeling van een toeristisch concentratiegebied. Wel kan het bestaande aanbod een kwaliteitsimpuls krijgen door uitbreiding en toevoeging van bijvoorbeeld design-, boetiek- of budgethotels.

Congresachtige functies/kantoor

In Scheveningen-Haven is in de Nota van Uitgangspunten voor de planontwikkeling plek ingeruimd voor congres- en evenementencentra bij De Kom, in combinatie met de hotelaccommodaties die hier zijn voorzien. Ook in Bad zijn congresfaciliteiten mogelijk, ondersteunend aan hotel- en theaterontwikkeling.

Evenementen

Evenementen zijn, naast de gebouwde voorzieningen, uitermate belangrijk om de aantrekkelijkheid van Scheveningen gedurende het hele jaar te bevorderen. Deze evenementen kunnen al dan niet gerelateerd zijn aan specifieke thema's zoals muziek, culinair of topsport. Denk aan internationale topsportevenementen op het gebied van beachvolleybal, surfen en zeezeilraces. Juist met evenementen is het mogelijk in te spelen op verschillende functies en doelgroepen om hiermee de aantrekkelijkheid buiten het hoogseizoen te verstevigen. Buiten het zomerseizoen kan dit leiden tot veel extra bezoekers. Ook kan de relatie met Den Haag worden versterkt, onder andere door in te spelen op The Hague Festivals. Naast de grote evenementen gaat het om kleinere 'events', waarbij er continu iets te doen is, met name op de centrale pleinen en op de Boulevard. Denk aan festivals, reizende gezelschappen, modern circus, straatartiesten, concerten, openluchttheater, kunstenaars en muzikanten.

Om een goed evenementenprogramma te kunnen bieden, moeten de locaties optimaal in orde zijn. De beste locatie is natuurlijk het strand. De verschillende pleinen bieden, eventueel in combinatie, plaats aan kleinere evenementen en manifestaties. Ook het beachstadion en bestaande indoorvoorzieningen, zoals het Kurhaus, de bioscoop en het Casino, zijn geschikt voor 'special events'. In aanvulling hierop kan een nieuwe indoevenementenlocatie worden ingezet om de aantrekkelijkheid buiten de piekdagen te vergroten. Ook aan de Boulevard kan flexibele ruimte worden gerealiseerd als evenementenlocatie. Hiermee leent Scheveningen zich bij uitstek voor bijzondere evenementen.

4.3 DEN HAAG CULTURELE HOOFDSTAD

In mei 2008 heeft de gemeente Den Haag uitgesproken kandidaat te zijn om in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa te worden. In januari 2009 heeft het college opdracht gegeven aan het Atelier DHCH2018 om hiervoor plannen op te stellen. Op 24 juni jl. zijn de eerste schetsen gepresenteerd. Het eindrapport 'Recht op Cultuur' zegt hierover het volgende:

"Den Haag maakt weinig gebruik van zijn bijzondere ligging, terwijl juist de zee, het strand en de haven Den Haag een uniek karakter verlenen. Een stevige culturele programmering op het strand of in de directe nabijheid van de zee en marketingactiviteiten gericht op het beter zichtbaar maken van wat er aan zee op cultureel vlak al gebeurt, kunnen bezoekers én inwoners van deze stad er veel beter van doordringen hoe uniek het is om 's avonds iets te kunnen drinken bij een strandpaviljoen op het Zuiderstrand."

Ideeën voor 2018

In het eindrapport worden voor Scheveningen de volgende ideeën genoemd:

- een podium in de Scheveningse haven (podium 'Sch2018')
- vuurwerkspektakels op het Scheveningse strand

- popconcerten op het strand of op het Norfolkterrein
- theater- en dansvoorstellingen op het strand
- speciale programmering in het Circustheater ('De vis wordt duur betaald')
- urban festival in Surf City The Hague
- reconstructie concerten Berliner Philharmoniker in het Kurhaus
- grote tentoonstelling in museum Beelden aan Zee
- Europese kunstenaars ontwerpen voor het Zandsculpturenfestival Scheveningen.

Ruim baan in Scheveningen

Scheveningen kent op dit moment een aantal theaters waarvan het Circustheater en De Appel in de Duinstraat de bekendste zijn. De genoemde ideeën leiden tot weinig nieuwe voorzieningen in Scheveningen met uitzondering van het podium in de haven. In de huidige voorstellen voor het Norfolkterrein is een dergelijk "drijvend podium" ter hoogte van de derde Haven als optie mee genomen. Overigens voorzien de voorstellen van het geselecteerde consortium voor het Norfolkterrein ook in een "kunsthof-achtige" voorziening. Verder wordt er gebruik gemaakt van bestaande voorzieningen als het Circustheater en museum Beelden aan Zee. Een belangrijk deel van de festivalevenementen speelt zich vooral af in de buitenlucht, hoofdzakelijk langs de kustlijn. Dit is immers de kracht van Scheveningen! Het betekent dat tegen die tijd de daarvoor benodigde openbare ruimte zoveel mogelijk op orde moet zijn.

Op een rijtje:

- De herontwikkeling van het Norfolkgebied is voltooid en een drijvend podium is gerealiseerd
- De vernieuwing van de boulevard is zoveel mogelijk gereed en geschikt voor grootschalige evenementen
- Het theaterplein bij het Circustheater is gereed
- Indien mogelijk: de Lourdeskerk is beschikbaar voor bijzondere voorstellingen

4.4 SPORT EN SPEL

Wat gaat er gebeuren?

- Nieuw beachstadion ter hoogte van het Noordelijk Havenhoofd.
- Nieuwe voorzieningen en watersportcentra voor surfers en zeilers, waaronder een permanent nationaal trainingscentrum voor Olympische zeilsporten.
- Vervanging voor de gemeentelijke sporthal bij Lindoduin, sportvelden en sportcomplexen in de openbare ruimte, playgrounds en trapveldjes.
- Skatebaan van Badhuiskade/Havenkade naar tramkeerlus lijn 11.
- Meer sport- en spelmogelijkheden in de groene lopers (lijn 11-zone en Badhuiskade/Havenkade).
- Speciale verblijfsaccommodatie voor sporters in Havenkwartier-Noord

De gemeente wil bewoners en bezoekers van Scheveningen-kust 365 dagen per jaar een aantrekkelijk aanbod op het gebied van sport en spel bieden. Deze ambitie vloeit ook voort uit de Haagse Topsportvisie, waarin zeil-, surf- en strandporten als speerpunten zijn opgenomen.

Van topsport

Sportevenementen kunnen een belangrijke rol spelen in de 365-dagen-per-jaar-badplaats die Scheveningen wil worden. Grote en internationale sportevenementen, zoals beachvolleybal, surfwedstrijden en zeezeilraces, trekken immers veel publiek. Voor Den Haag sluit het Olympisch Plan 2028 aan op de ambitie van de stad om de infrastructuur voor zowel de topsporten (zeilen en surfen) als de strandporten te versterken.

Scheveningen wil uitgroeien tot het mekka voor strand- en zeesporten. Daarvoor is de ontwikkeling van een beachstadion ter hoogte van het Noordelijk Havenhoofd van groot belang. Datzelfde geldt voor nieuwe voorzieningen en watersportcentra voor zeilers en (kite)surfers. Met het Koninklijk Nederlands Watersport Verbond heeft de gemeente al een overeenkomst gesloten voor een permanent nationaal trainingscentrum voor de Olympische zeilsporten.

Landhoofd C in Scheveningen-Haven is daarvoor waarschijnlijk de beste locatie. Tennis is ook een belangrijke sport voor Scheveningen: in Scheveningen-Bad bevinden zich de Mets-tennisbanen waar jaarlijks het Siemens Open Tennistoernooi plaatsvindt, onderdeel van de ATP Challenger Tour.

In verband met de ligging van Havenkwartier-Noord dicht bij het sportstrand en de havens wordt hier gedacht aan verblijfsfaciliteiten voor sporters, bijvoorbeeld in de vorm van een budgethotel of een short stay facility.

Tot breedtesport

Ook de breedtesport vraagt om meer voorzieningen. Als de gemeentelijke sporthal bij Lindoduin door sloop en nieuwbouw op deze locatie verdwijnt, is onderzoek nodig naar vervangende sportvoorzieningen. Een aantrekkelijke plek daarvoor is het Noordelijk Havenhoofd op het dijkniveau, met een directe aansluiting bij de sportactiviteiten op het strand. Daarnaast gaat het om sportvelden en sportcomplexen in de openbare ruimte en om alternatieven voor binnensport. Ook wordt gedacht aan openbare playgrounds (Richard Krajicek Foundation) of trapveldjes (Cruyff Courts), bijvoorbeeld in het verblijfsgroen bij de Badhuiskade/Havenkade en langs de route van lijn 11.

Door de herinrichting van deze twee zones ontstaan nieuwe sport- en spelmogelijkheden voor de jeugd. Zo biedt de tramkeerlus van lijn 11 ruimte voor een nieuwe grote skatebaan. Deze vervangt de huidige skatebaan aan de Badhuiskade/Havenkade als die door de bouw van de parkeergarage moet worden verplaatst. De nieuwe locatie sluit bovendien beter aan bij de concentratie van sportvoorzieningen in de kustlijn. De gemeente is verder voorstander van het openstellen van commerciële sportvoorzieningen (zwemmen, tennis) in hotels en wellness-centra voor openbaar gebruik.

Sport en spel

4.5 VEILIGHEID

Wat gaat er gebeuren?

- Intrekken gevaarlijkstoffenroute naar havens.
- Bad: ingrepen in openbare ruimte om sociale veiligheid te bevorderen.
- Dorp: meer beheer en toezicht om dichtslibben openbare ruimte tegen te gaan.
- Haven: aandacht voor zichtbaarheid vanwege het tweede maaiveld op Norfolkterrein, meer en beter zicht op straat vanuit de nieuwbouw in Havenkwartier-Noord.

Meervoudig ruimtegebruik zoals in Scheveningen-kust leidt tot een intensiever gebruik van de leefomgeving. Dit schept kansen voor wonen, werken, recreatie en economische ontwikkeling. De grote dichtheid aan activiteiten brengt ook risico's met zich mee die beperkt moeten worden. Dat kan alleen door maatregelen te treffen die structureel onveilige situaties duurzaam voorkomen. Dat betreft zowel sociale risico's (criminaliteits- en overlastpreventie, leefbaarheid) als fysieke risico's (brandveiligheid, externe veiligheid). Ook moeten de hulpdiensten onder optimale omstandigheden kunnen optreden als zich toch een incident voordoet.

Externe veiligheid

Externe veiligheid is voor de gemeente een belangrijk criterium om alle ontwikkelingen voor Scheveningen-kust aan te toetsen. Externe veiligheid duidt op de bescherming van burgers tegen de risico's van het werken met gevaarlijke stoffen.

Vervoer routeplichtige stoffen neemt af

In Scheveningen zijn enkele straten rondom de Eerste Haven en Tweede Haven en de aanvoerroute langs de Houtrustweg nu nog onderdeel van de Haagse Route Gevaarlijke Stoffen (RGS). Inmiddels is er een verzoek tot intrekking van deze route ingediend. De reden daarvan is dat het vervoer van dergelijke stoffen de afgelopen jaren steeds verder afnam. Slechts een enkele rederij op het Schiereiland maakt nog gebruik van ammoniak als

koudemiddel voor vriesruimten. Ook zijn er weinig ritten van LPG-tankwagens naar het tankstation aan de Duinstraat. De milieuvergunning van dit tankstation is beperkt tot 500 m³ per jaar.

Aandacht voor transportleiding

Aan de noordkant van Scheveningen-kust ligt een aardgastransportleiding (hoge druk) van de Gasunie. De leiding loopt langs de rand van de Zwolsestraat en buigt ter hoogte van de Harstenhoekweg af naar het gasdrukmeet- en regelstation aan de Groningsestraat. Bij eventuele ontwikkelingen in dit gebied, woningbouw bijvoorbeeld, is onderzoek nodig of de ingreep leidt tot meer risico's voor grotere groepen. Het gaat daarbij om een zone ter breedte van 170 meter aan weerszijden van de leiding.

Aandacht voor gasinfrastructuur

Een laatste aandachtspunt voor externe veiligheid is de benodigde gasinfrastructuur voor het voormalige Norfolkterrein. Op langere termijn is dat ook van belang als de buitenhaven annex cruisterminal wordt aangelegd. Als dat het geval is, zal worden gekeken naar zowel de externe veiligheid bij het bunkeren van cruiseschepen als naar een tweede calamiteitenroute.

Sociale veiligheid

Sociale veiligheid gaat over comfort, (kleine) criminaliteit en overlast. Kortom het gevoel van mensen en de kans om slachtoffer te worden. Gedrag van mensen is daar een onderdeel van. Maar het gevoel van veiligheid wordt ook bepaald door de inrichting van de openbare ruimte en van de vormgeving, positionering en invulling van de bebouwing. Dat geldt zeker op ooghoogte. Daarnaast spelen zaken mee als zichtbaar toezicht, verlichting, duidelijke informatie en dergelijke. In Scheveningen-kust moet verder rekening worden gehouden met de vele natuurlijk aanwezige hoogteverschillen. Ook vraagt het vaak ruigere klimaat om extra beschutting. Voor overheden zijn er verschillende instrumenten die helpen bij het voorkomen van criminaliteit en onveiligheid in de woonomgeving, op bedrijventerreinen en in winkelgebieden. Zo hanteert de politie het

Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW) en het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) als norm.

Scheveningen-Bad: aanpak knelpunten

Veel ruimtelijke knelpunten in Bad hebben direct te maken met zaken die het veiligheidsgevoel negatief beïnvloeden. De plannen voor Bad bevatten allerlei verbeteringen die de sociale veiligheid versterken. Denk daarbij aan ruime en overzichtelijke doorgangen naar zee, heldere scheidingen tussen openbare en privéruimtes en betere begeleiding van looproutes door andere invulling en benutting van de onderste verdiepingen van grotere gebouwen. Slim gebruik van verlichting is niet alleen aantrekkelijk, maar kan ook een bijdrage leveren aan de sociale veiligheid in Scheveningen-Bad.

Scheveningen-Dorp: menselijke maat

De menselijke maat, een belangrijke factor voor sociale veiligheid, is in Scheveningen-Dorp volop aanwezig. Wel is het zaak ervoor te zorgen dat de beperkte openbare ruimte overzichtelijk blijft en niet dichtslibt met parkeerplekken en allerlei toevoegingen. Beheer en toezicht spelen hierin een belangrijke rol.

Scheveningen-Haven: nieuwbouw en herbouw

In Scheveningen-Haven is aandacht nodig voor het voorgestelde tweede maaiveld (verhoogd openbaar gebied) op het Norfolkterrein. De verbindingen tussen de twee niveaus moeten logisch gesitueerd, ruim van maat en goed zichtbaar zijn. Bij Kompasbuurt en Lindoduin is het van groot belang de woningingenangen van de nieuwbouw naar de straat te richten en vanuit de woonruimtes voldoende zicht op straat te bieden. Ook de voorgenomen aanpassingen van de lijn 11-zone bieden kansen om de sociale veiligheid in dit deel van Haven te verbeteren.

4.6 DUURZAAMHEID

Wat gaat er gebeuren?

- o Duurzame nieuwbouw door energiezuinige woningen en duurzame opwekking van energie.
- o Aansluiting nieuwbouw Norfolkterrein op duurzame energievorm zoals een zeewaterwarmtecentrale of geothermie.
- o Walstroom vriestrawlers voor forse reductie geluidsoverlast.
- o Toepassen van een integraal gebiedsverlichtingsplan.

Bij de ontwikkelingen in Scheveningen is duurzaamheid in alle opzichten een belangrijk thema. In de visie van de gemeente heeft duurzaamheid twee aspecten. Enerzijds gaat het erom de eventuele schade aan natuur, milieu en gezondheid tot een minimum te beperken. Anderzijds is het doel de vitaliteit van alle mensen, organisaties en ecosystemen te versterken.

Energievisie

De Energievisie Scheveningen, Strategie voor een CO₂-neutrale stad in 2050, verwoordt de ambities van de gemeente voor een zo duurzaam mogelijk bouwprogramma voor Scheveningen. Daarbij zijn twee scenario's denkbaar, of combinaties ervan. Het eerste scenario gaat uit van het zoveel mogelijk terugdringen van de vraag naar energie door zo energiezuinig mogelijke woningen te bouwen. Het tweede scenario gaat uit van duurzame opwekking van energie door middel van geothermie of energieopslag met warmtepompen.

Zeewaterwarmtecentrale

Voor de nieuwbouw in Duindorp is al gekozen voor een CO₂-neutrale energievoorziening met een zeewaterwarmtecentrale. Ook bij de nieuwbouw op het Norfolkterrein kan van de centrale gebruik worden gemaakt. Dat vraagt wel om vergroting van de capaciteit.

Walstroom

De gemeente wil op de kades van Scheveningen-Haven transformatoren plaatsen die walstroom leveren. Daardoor kunnen grote vriestrawlers deze

transformatoren gebruiken voor hun energievoorziening, in plaats van hun eigen boordgeneratoren. Met als gevolg een forse reductie van de geluidsbelasting in het omringende gebied.

Duurzaam bouwen

In de plannen voor Scheveningen wordt gesproken over diverse in het oog springende gebouwen en deelgebieden. De vernieuwde Boulevard, het Kurhaus, de Pier, de plannen voor de Haven: het zijn allemaal objecten die de aandacht zullen trekken. Met name de plannen voor de Pier en voor de Havenmond lijken zeer geschikt te zijn de duurzaamheidsambities van de stad uit te dragen.

Meer doen met water en groen

Groen en water kunnen het gebruik en de beleving van het gebied verbeteren. Groen op daken en terrassen is daarvan een goed voorbeeld, juist vanwege de druk op de overige ruimte. Met name lager gelegen daken komen hiervoor in aanmerking, ook vanwege het uitzicht daarop vanuit hogere gebouwen. Het watersysteem in het gebied kan verrijkt worden door oppervlaktewater en afstromend hemelwater te combineren met kunstwerken en speelgelegenheid. In sportcentra, hotels en restaurants ligt het voor de hand te werken aan drinkwaterbesparing en het beperken van afvalwaterstromen. Voor grote bedrijven kan waterzuivering op of onder het eigen gebouw economisch interessant zijn.

Best toegankelijke badplaats

Den Haag is van de vier grote steden het best toegankelijk voor mensen met beperkingen aan bewegingsapparaat of zintuigen. Er zijn al vergevorderde plannen voor de geschiktheid van de Boulevard en het strand voor rolstoelen, kinderwagens en dergelijke. Dat geldt eveneens voor ruime parkeermogelijkheden voor bijzondere doelgroepen. De toegankelijkheid wordt ook beter wanneer één of meer tramlijnen op het niveau van RandstadRail-kwaliteit worden gebracht. De detaillering van haltes en routes is daarbij een bijzonder aandachtspunt.

Integraal gebiedsverlichtingsplan

Het toepassen van een gebiedsverlichtingsplan leidt tot een beter zicht en een veilig gevoel. Wel is aandacht nodig voor vormgeving, energiezuinigheid, milieubewust materiaalgebruik en onderhoudbaarheid van de gekozen verlichtingssystemen. Dat geldt ook voor de combinatie met bomen en planten.

Beleidsafspraken

De gemeente is al jaren actief op het gebied van duurzaamheid. Inmiddels zijn er tientallen beleidsafspraken waarmee de gemeente ook voor Scheveningen-kust rekening dient te houden. De belangrijkste afspraken staan hieronder weergegeven.

Afspraak	Toelichting
Gebiedsgericht Milieubeleid	Elke ruimtelijke ontwikkeling in Den Haag wordt getoetst aan het Gebiedsgericht Milieubeleid (GGMB). Het GGMB geeft per gebiedstype (wonen, werken, gemengd, etc.) passende ambitieniveaus aan.
Kadernota Openbare Ruimte Den Haag	Deze nota onderscheidt drie afwerkingsniveaus voor straten, parken en overig gebieden: Residentie, Hofstad en Maatwerk. Bij de samenstelling van de bijbehorende catalogus is het aspect duurzaamheid meegenomen.
Den Haag CO ₂ -neutraal in 2050	Alle bouwplannen die na 2010 worden gerealiseerd en waarbij de gemeente opdrachtgever is, moeten CO ₂ -neutraal zijn. Dat geldt voor de bouw of verbouw van kantoorgebouwen en buurt/gezondheidscentra, maar ook voor de inkoop van bomen, straatmeubilair, verlichtingsplannen en andere zaken.
GPR Gebouw	Bij duurzaam bouwen (nieuwbouw en renovatie) in opdracht van de gemeente wordt de methode GPR Gebouw toegepast. Dit is een praktisch instrument tijdens ontwerp en uitvoering.
FSC-convenant	FSC-hout wordt gebruikt als de gemeente zelf bouwt. De gemeente stimuleert de toepassing van FSC-hout voor bouwprojecten waarbij de gemeente geen directe opdrachtgever is.

5 BEREIKBAARHEID

Elk jaar bezoeken miljoenen mensen de kuststrook van Scheveningen. Zij arriveren per auto, per openbaar vervoer, op de fiets, lopend of op een andere manier. Al deze bezoekers vertrekken ook weer uit Scheveningen-kust. En elke dag gaan ook de meeste bewoners op pad, binnen hun gebied of erbuiten. Al deze mensen hebben in ieder geval één gemeenschappelijke wens: ze willen zichzelf zo gemakkelijk mogelijk kunnen verplaatsen.

Verbetering van de bereikbaarheid is een absolute voorwaarde als Scheveningen uit wil groeien tot dé badplaats van Noordwest-Europa. Op dit moment zijn er, vooral op zomerse dagen, te veel problemen met de doorstroming van het verkeer. Het verkeersaanbod zal in de toekomst nog toenemen door de komst van extra voorzieningen. Ook ontstaat er tijdelijk meer verkeersdruk door de werkzaamheden aan de zeewering en de vernieuwing van de Boulevard. Dat alles leidt tot een zwaardere belasting van het wegstelsel door het autoverkeer en tot meer druk op de openbare ruimte en de verkeersveiligheid, met name langs de kustroute.

Doelgroepenbeleid

Uitgangspunt van alle maatregelen is dat bewoners, ondernemers en bezoekers op de plekken kunnen komen die voor hen belangrijk zijn. Het betekent ook dat niet alle plekken per auto voor iedereen bereikbaar hoeven te zijn. Bewoners moeten bijvoorbeeld bij hun woning kunnen komen of bij de winkels om de hoek. Strand-, horeca- of theaterbezoekers die de auto nemen, moeten juist uit woonbuurten worden geweerd om verkeers- en parkeeroverlast te voorkomen. Een belangrijk uitgangspunt is dat het verkeer- en parkeersysteem in Scheveningen niet wordt afgestemd op het grote verkeersaanbod op piekdagen.

Ingrepen en maatregelen

Vooral door verbeteringen in het openbaar vervoer wil de gemeente de doorstroming van al het verkeer in Scheveningen stimuleren. Aanvullende

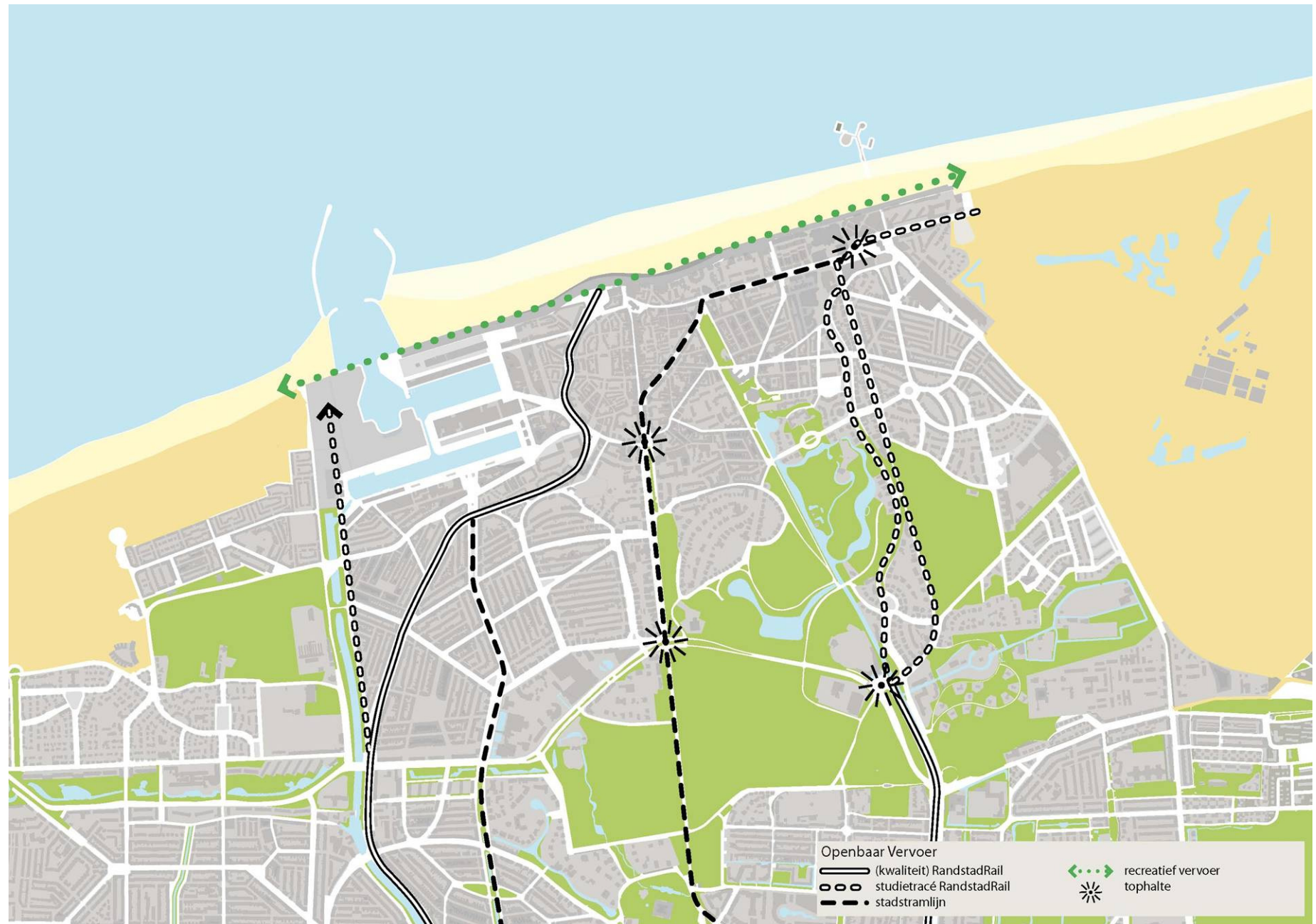
maatregelen zijn nodig op het gebied van parkeren, zowel binnen als buiten Scheveningen, extra voorzieningen voor Park+Ride (P+R), verkeersmanagement, bewegwijzering, communicatie over parkeermogelijkheden, langzaam verkeer en het knelpunt Houtrustbrug.

5.1 OPENBAAR VERVOER

Wat gaat er gebeuren?

- o Opwaarderen tramlijnen tot RandstadRail-kwaliteit: eerst lijn 11, dan lijn 9 (met tunnel tussen Madurodam en Centraal Station) en lijn 1.
- o Onderzoek naar tramverbinding met Norfolkterrein.
- o Tophaltes mogelijk op Palaceplein, bij Dorp en het WorldForum.
- o Stimuleren van recreatief vervoer door private partijen.
- o Onderzoek naar eigen parkeerplekken voor touringcars, bijvoorbeeld op de plek van de huidige tramremise aan de Harstenhoekweg.

De komende jaren staan ingrijpende verbeteringen van het openbaar vervoer op stapel. Dat gebeurt aan de hand van de toekomstplannen van het stadsgewest Haaglanden voor RandstadRail. Deze ambitieuze plannen onder de naam 'Netwerk RandstadRail' gaan onder meer over het opwaarderen van bestaande tramlijnen tot RandstadRail-kwaliteit en de aanleg van P+R-terreinen bij diverse stations.

Eerst tramlijn 11

Voor Scheveningen komen de bestaande tramlijnen 1, 9 en 11 in aanmerking voor opwaardering naar RandstadRail-kwaliteit, te beginnen met tramlijn 11 (2012), vervolgens tramlijn 9 (2016) en tot slot tramlijn 1 (na 2020). Voor de reiziger heeft opwaardering naar RandstadRail-kwaliteit positieve gevolgen: meer comfort, een hogere rijfrequentie en snellere verbindingen. Dat alles vraagt om flinke aanpassingen in de spoorinfrastructuur. Het nieuwe materieel is nu eenmaal zwaarder dan het huidige materieel. De hoge snelheid zoals met RandstadRail is mogelijk door snelle verbindingen op lange, vrijliggende tracés buiten Scheveningen. Een tunnel op het tracé Centraal Station-Madurodam is al in de plannen opgenomen. In Scheveningen mag de snelheid lager zijn als de situatie daar aanleiding toe geeft. Ook kan op sommige plekken medegebruik met andere verkeersdeelnemers onvermijdelijk zijn. Er wordt nog onderzocht of de route van lijn 9 in de toekomst over de Badhuisweg of de Nieuwe Parklaan zal lopen.

Nieuwe tramlijn

Een snelle tramverbinding naar het Norfolkterrein is in onderzoek. Het besluit daarover is mede afhankelijk van de ontwikkeling van het Norfolkterrein, van de mogelijke komst van de buitenhaven en van de kosten en opbrengsten van deze verbinding (vervoerswaarde). Hierbij gaat het niet alleen om geld, maar ook om aantallen bezoekers en reistijd. Het exacte tracé is nog niet bekend.

Tophaltes

Het Palaceplein, Madurodam en het WorldForum zijn locaties die mogelijk een tophalte kunnen krijgen. Tophaltes zijn bijzondere stopplaatsen voor trams en bussen: centraal gelegen, hoogwaardige openbaarvervoerhaltes die van alle gemakken zijn voorzien.

Recreatief vervoer

De gemeente is groot voorstander van recreatief vervoer tussen Bad en Haven. Daarom zal zij steun geven aan particuliere initiatieven op dit gebied, bijvoorbeeld een boulevardtram, paard en wagen of bootverbinding

langs de kust. Ook ondersteunt de gemeente speciale vormen van vervoer op piekdagen vanaf de P+R-terreinen, zoals de Strand Express vanaf het P+R-terrein Hoornwijck (tramlijn 5).

Touringcars

Veel bezoekers aan Scheveningen komen per touringcar. Er wordt nog onderzocht wat een goede locatie zou zijn voor parkeerplekken voor deze touringcars, nadat zij hun gasten op de plaats van bestemming hebben gebracht. Een van de opties is ter hoogte van de tramremise aan de Harstenhoekweg.

5.2 AUTOVERKEER

Wat gaat er gebeuren?

- Verbeteren doorstroming door het verminderen van kruisend verkeer en het scheiden van parkeerverkeer en doorgaand verkeer.
- Eenrichtingsverkeer langs de bestaande en de mogelijk nieuwe parkeergarages: van de Zwolsestraat naar het Palaceplein en de Kurhausweg en via de Harstenhoekweg weer terug naar de Zwolsestraat, de zogenaamde parkeerlus.
- Onderzoek naar een tweede entree voor parkeergarage Zwolsestraat in Bad en naar een bijbehorend parkeercircuit met eenrichtingsverkeer.
- Scheiding van openbaar vervoer en autoverkeer op route naar Haven (Houtrustweg of Kranenburgweg) na ingreep Houtrustbrug.
- Verbeteringen verkeersinfrastructuur op de kruising Duinstraat/Scheveningseweg.
- Geleidelijke uitbreiding betaald parkeren in heel Scheveningen-kust.
- 5000 extra parkeerplaatsen voor P+R voor de regio Haaglanden.
- Invoering informatie- en parkeerverwijssystemen: actuele reisinformatie over routes, reistijden, alternatieven, parkeren en P+R.
- Parkeerplaatsen aan Strandweg en Zwarte Pad vervallen pas als er compensatie is gevonden.
- Mogelijke nieuwe openbare (ondergrondse) parkeergarages bij Noordelijk Havenhoofd, Badhuiskade/Havenkade, postkantoorlocatie in Dorp, Palaceplein, Circusplein en de tramkeerlus Zwarte Pad.
- Fuik Zwarte Pad reduceren.

Scheveningen is met de auto bereikbaar via diverse wegen: de Nieboerweg, Houtrustweg, Kranenburgweg, Van Boetzelaerlaan, Statenlaan, Scheveningseweg, Nieuwe Parklaan, Badhuisweg en Van Alkemadelaan/Zwolsestraat. De meeste van deze routes lopen dwars door woongebieden heen. Op piekdagen leidt dat tot veel overlast bij de bewoners. De ingrepen in de verkeersstructuur zijn erop gericht het autoverkeer naar de verschillende deelgebieden op drie routes te concentreren:

- Van Alkemadelaan/Zwolsestraat voor Bad

- Scheveningseweg voor Dorp
- Houtrustweg voor Haven.

Doorstroming verbeteren

De maatregelen als gevolg van het op RandstadRail-niveau brengen van lijn 1 vallen buiten de tijdsperiode van dit masterplan (2010 - 2020) en maken geen onderdeel uit van het eindbeeld dat in het masterplan wordt geschetst. Omdat op de nieuwe Boulevard tussen Scheveningseslag en de havens eenrichtingsverkeer wordt ingesteld van noord naar zuid, zal de verkeersdruk op het achterliggende gebied toenemen. Om sluipverkeer te voorkomen en de doorstroming binnen de huidige structuur te verbeteren, wordt een aantal flankerende maatregelen genomen, vooral in Havenkwartier Noord. Ook wordt het kruispunt Scheveningseweg – Duinstraat heringericht. Deze maatregelen moeten afgerond zijn vóórdat medio maart 2010 het eerste deel van de Boulevard vanwege de werkzaamheden wordt afgesloten voor alle verkeer. Op termijn is het denkbaar dat op het traject Duinstraat/Prins Willemstraat/Jurriaan Kokstraat eenrichtingsverkeer wordt ingevoerd in noordelijke richting, waardoor gescheiden verkeersstromen kunnen ontstaan die de doorstroom bevorderen. Voor het overige worden aanpassingen aan de verkeersstructuur gekoppeld aan de uitvoering van de opwaardering van lijn 9 naar RandstadRail-kwaliteit.

Andere punten van beleid zijn:

- een betere doorstroming door minder kruisend verkeer. Hiervoor is het anders vormgeven van kruisingen noodzakelijk
- het concentreren van parkeerverkeer in Bad op een parkeerlus is wenselijk voor een betere scheiding tussen doorgaand verkeer en parkeerverkeer. Dit vermindert de overlast voor bewoners en bevordert de doorstroming.

Van Alkemadelaan/Zwolsestraat

De Van Alkemadelaan/Zwolsestraat is de belangrijkste toevoeroute voor Scheveningen-Bad. Aanpassingen aan deze route zijn met name gericht op het verbeteren van de uitstraling van het gedeelte Zwolsestraat, nu vaak

ervaren als een 'betonnen tunnel'. Door herinrichting van de openbare ruimte zal de bezoeker al tijdens het aanrijden over de Zwolsestraat de sfeer van de duinen, het strand en de zee ervaren. Onderzoek vindt plaats naar de mogelijkheid van een tweede entree voor de parkeergarage in de Zwolsestraat. De combinatie met een parkeercircuit met eenrichtingsverkeer kan betekenen dat hierdoor minder verkeersopstoppingen op piekdagen ontstaan. Bovendien wordt gestudeerd op de mogelijkheden om de fuik naar het Zwarte Pad te reduceren of te voorkomen.

Houtrustweg

De belangrijkste ingrepen in de verkeersinfrastructuur zijn voorzien voor de Houtrustweg. Zo moet de kruising met de President Kennedylaan (Houtrustbrug) worden aangepast om de doorstroming op de Internationale Ring/Noordwestelijke Hoofdroute te verbeteren. Op de route naar de havens lopen nu nog tram, auto en langzaam verkeer door elkaar heen. Straks zijn deze door bijvoorbeeld ongelijkvloerse oplossingen van elkaar gescheiden, met meer capaciteit en een betere doorstroming als gevolg. De ontwikkelingen op het Norfolkterrein met de mogelijke realisering van een buitenhaven kunnen een herinrichting van de verkeersinfrastructuur naar de havens noodzakelijk maken. Dat wordt nog nader onderzocht.

Scheveningseweg

De Scheveningseweg blijft de hoofdroute voor bewoners om Dorp te bereiken. De Statenlaan en de Nieuwe Parklaan zijn bestemd als toegangsroute voor de woongebieden aan deze wegen. Aanpassingen aan de Duinstraat, Prins Willemstraat en Juriaan Kokstraat zijn pas mogelijk als tramlijn 1 wordt opgewaardeerd naar RandstadRail-kwaliteit (na 2020). Wel wordt op korte termijn de kruising Duinstraat/Scheveningseweg verbeterd. Om de verkeersdruk op de Statenlaan terug te dringen, wordt onderzocht of de aansluiting met de Westduinweg kan en moet verdwijnen.

Parkeren en P+R

Met een consequent parkeerbeleid is overlast van strand- of horecabezoek in woongebieden te voorkomen. P+R-terreinen met snelle openbaarvervoerverbindingen kunnen een uitstekend alternatief voor bezoekers zijn om naar Scheveningen te komen.

Betaald parkeren in heel Scheveningen

In Scheveningen-kust is niet overal sprake van betaald parkeren. Bijvoorbeeld wel overwegend in Bad, maar veel minder in Dorp en Haven. Begin 2009 is in twee woonbuurt betaald parkeren ingevoerd (Oud-Scheveningen en Vissenbuurt). Geleidelijke uitbreiding van betaald parkeren voor de gehele kuststrook is wenselijk om de parkeerdruk op piekdagen te verminderen.

P+R-terreinen

De gemeente Den Haag volgt het beleid van het stadsgewest Haaglanden voor de aanleg van P+R-terreinen in de regio. Tot 2020 is er behoefte aan 5000 extra parkeerplaatsen voor P+R, met name in de regio en aan de rand van Den Haag. Maar ook binnenstedelijke locaties buiten Scheveningen kunnen in aanmerking komen voor gebruik als P+R-terrein.

Actuele reisinformatie

Tot de benodigde maatregelen voor een betere bereikbaarheid van Scheveningen behoort het vroegtijdig informeren van automobilisten over de verkeerssituatie. Hierdoor kunnen bezoekers naar de gewenste toevoerwegen worden geleid: Houtrustweg voor Haven en Van Alkemadelaan/Zwolsestraat voor Bad. Ook kan informatie worden verstrekt over reistijden, vervoersalternatieven en parkeer- en P+R-mogelijkheden. Dit werkt alleen wanneer de informatie zo actueel en zo vroeg mogelijk beschikbaar is. Niet alleen thuis voor vertrek, maar ook onderweg naar Scheveningen, zowel op de snelwegen als in de stad. Dat kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld via internet, mobiele telefonie, digitale informatiepanelen langs wegen en parkeerverwijssystemen. De gemeente wil op die manier bezoekers leiden naar verschillende linies van parkeervoorzieningen, evenwijdig aan de kust. Uitgangspunt daarbij is dat

de parkeertarieven dalen naarmate de parkeermogelijkheden zich verder van de kust af bevinden. Dat kan een extra stimulans zijn om niet in Scheveningen zelf te parkeren.

Parkeergarages

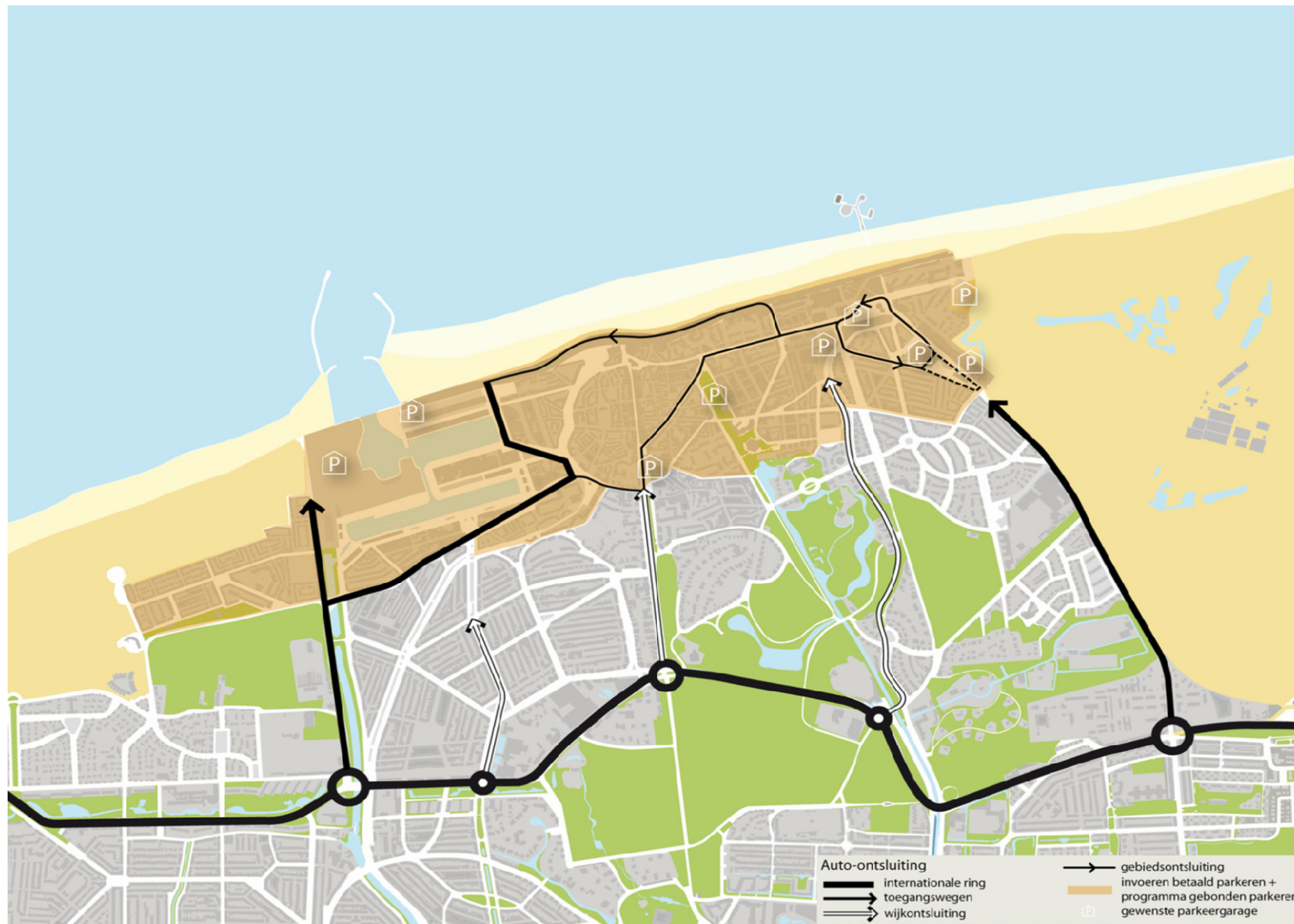
Op dit moment zijn er drie parkeergarages in Scheveningen-kust: parking Scheveningen-Bad met 2030 parkeerplaatsen (Zwolsestraat), parking Kurhaus met 250 parkeerplaatsen (Gevers Deynootplein) en parking Nieuwe Parklaan met 570 parkeerplaatsen. In dit masterplan zijn verschillende mogelijkheden voor extra (ondergrondse) parkeergarages opgenomen (onder meer bij de Badhuiskade/Havenkade, Palaceplein, Circusplein, locatie tramremise Harstenhoekweg, keerlus Zwarte Pad, onder het postkantoor op de hoek van de Badhuisstraat en de Hoge Prins Willemstraat). Realisering ervan is mede afhankelijk van de initiatieven van private partijen en van het verleggen van de zeewering.

Compensatie voor verdwenen parkeerplaatsen

Door de versterking van de zeewering en de vernieuwing van de Boulevard vervallen circa 600 van de huidige parkeerplaatsen langs de Strandweg. Hiervoor zijn bij besluitvorming over de Boulevard locaties aangewezen waar compensatie plaats zal vinden: Noordelijk Havenhoofd, Badhuiskade/Havenkade en in Scheveningen-Bad. De realisering daarvan heeft vertraging opgelopen of is onderdeel van dit masterplan. Om een voldoende aantal parkeerplaatsen te garanderen, worden tijdelijke parkeerterreinen aangelegd. Uitgangspunt is en blijft dat het aantal vervallen parkeerplaatsen minimaal wordt gecompenseerd, ook in de tijdelijke situaties. Hetzelfde geldt voor andere locaties waar bezoekersparkeerplaatsen zullen verdwijnen, bijvoorbeeld aan het Zwarte Pad of bij het Circusplein. Compensatie van parkeerplaatsen die vervallen aan het Zwarte Pad vindt zo veel mogelijk plaats op de tramkeerlus bij het Zwarte Pad. Alternatieve locaties worden gezocht voor plaatsen die niet gecompenseerd kunnen worden op de keerlus. Hierbij wordt onder meer gedacht aan de locatie van de huidige tramremise aan de Harstenhoekweg. Nieuwe functies in Scheveningen zijn in principe verplicht in hun eigen parkeerbehoefte te voorzien.

De "fuik" bij het parkeerterrein Zwarte Pad

Het is de wens van de gemeente het parkeerterrein in de duinen bij het Zwarte Pad op termijn op te heffen en te bestemmen tot serviceroute voor de paviljoens aan het Noorderstrand en tot onderdeel van de gestrekte fietsroute langs de kust. Zolang er geen compensatie is voor deze parkeerplaatsen blijft de huidige locatie in gebruik. Compensatie zal zo veel mogelijk plaats vinden op de tramkeerlus bij het Zwarte Pad. Op korte termijn moet een oplossing worden gevonden voor de regelmatig terugkerende filevorming bij de ingang van het parkeerterrein. Deze fuik belemmert een goede bereikbaarheid van woningen en voorzieningen, zoals hotels. Bij het realiseren van nieuwe parkeervoorzieningen in deze omgeving moet bij het ontwerp rekening worden gehouden met het voorkomen van dit effect. Maar ook in de huidige situatie zal de gemeente maatregelen nemen om de overlast van de fuik tegen te gaan.

5.3 LANGZAAM VERKEER

Wat gaat er gebeuren?

- Doortrekken van de landelijke fietsroute noord-zuid langs de kustlijn van Scheveningen.
- Twee nieuwe fietsroutes oost-west door of langs de groene lopers (lijn 11-zone en Badhuiskade/Havenkade)
- Betere aansluitingen tussen tweede lijn en kustlijn, tussen fietsroutes onderling; meer fietsenstallingen.

Ook fietsers, brommers, scooters en wandelaars komen naar Scheveningen. Door een groot aantal verbeteringen moet Scheveningen voor hen aantrekkelijker worden. Zo wordt bij de bescheiden herinrichting van de Prins Willemstraat en het Palaceplein terdege met deze groep verkeersdeelnemers rekening gehouden.

Fietsroutes noord-zuid

De lang gekoesterde wens voor een fietsroute langs de kust tussen Bad en Haven wordt gerealiseerd. Deze route loopt van de Westduinen, over de havenmond, langs de vernieuwde Boulevard, door Bad naar het Zwarte Pad en de Oostduinen/Meijendel. Zo wordt de huidige landelijke fietsroute tussen Den Helder en Sluis geheel langs de kust doorgetrokken. Daarnaast zijn andere recreatieve routes door Scheveningen mogelijk, zoals de parkenroute door de Scheveningse Bosjes en een route die de fietser de allure van het bebouwde deel van Scheveningen laat zien.

Fietsroutes oost-west

Ook (recreatieve) fietsroutes van oost naar west zijn belangrijk. De mogelijkheden daartoe langs de lange lijnen van stad naar kust (Houtrustweg, Statenlaan, Scheveningseweg, Nieuwe Parklaan en Zwolsestraat) kunnen worden verbeterd. Aan de bestaande routes worden twee nieuwe toegevoegd: de groene loper langs het tracé van lijn 11 en de verbinding langs het Kanaal naar de Badhuiskade en het Seinpostduin. Verder wordt er nagedacht over loop- en fietsroutes tussen de tweede lijn en de Boulevard en het strand, maar ook over routes om de verbinding tot

stand te brengen tussen het achterland en de aankomstplekken in Scheveningen. Langs de gehele kuststrook en in Scheveningen-Bad komen meer en betere fietsenstallingen.

Samenspraakideeën over bereikbaarheid

- Milieuvriendelijke trams.
- Een kabelbaan naar zee.
- Een fietsenstalling naast je kuil.
- Verkeerskwesie weegt voor de bewoners het zwaarst.
- Sluit tijdens piekdagen de Boulevard af voor het autoverkeer.
- Minder zoekverkeer.
- Maak de parkeergarage goedkoper dan op straat parkeren.
- Met de paardentram van P+R naar het strand.
- Parkeerplaatsen in het groen.
- Auto's van de straat.

6 OPENBARE RUIMTE EN STEDENBOUWKUNDIGE STRUCTUUR

De toekomstige ruimtelijke inrichting van Scheveningen-kust is gebaseerd op het eigen karakter en de verschillende sferen van de drie deelgebieden: Bad, Dorp en Haven. Enerzijds wil de gemeente deze versterken, anderzijds wil de gemeente de onderlinge samenhang vergroten. Die samenhang is weer afhankelijk van de inrichting van de openbare ruimte en van de relatie tussen de verschillende functies in het gebied.

6.1 KUSTLIJN

In de ontwikkeling van Scheveningen-kust wil de gemeente de kustlijn erkennen, benadrukken en zoveel mogelijk versterken. De kustlijn vormt de hoofdlijn voor het masterplan.

6.2 LIJNEN, PLEINEN, SFEREN

Wat gaat er gebeuren?

- Lijnen: betere inrichting van de openbare ruimte van de belangrijkste toevoerroutes als weerspiegeling van de sfeer van Dorp, Bad en Haven.
- Pleinen: herinrichting van de ontmoetingsplekken in Bad (Circusplein, Kurhausplein, Palaceplein en het nieuwe Pierplein), in Dorp (Kalhuisplaats en in vanwege verkeersfunctie in mindere mate Prins Willemstraat/Prins Willemplein) en in Haven (kades).
- Sfeer Bad: zeefront van allure, betere ruimtelijke relaties tussen zee en achterland, nieuwe aantrekkelijk vormgegeven trekkers, verbeteringen bestaande bebouwing, waaronder de Palace Promenade.
- Sfeer Dorp: kleinschalige vernieuwing Prins Willemstraat, Prins Willemplein en Kalhuisplaats.
- Sfeer Haven: nieuwe verbinding naar zee, groene loper van lijn 11, bijzondere inpassing van Hoog Lindoduin.

Uitgangspunt voor de ruimtelijke inrichting van Scheveningen-kust is het concept waarin lijnen, pleinen en sferen sterk met elkaar zijn vervlochten.

Lijnen

De lijnen zijn de belangrijkste historische routes naar en van de Scheveningse kust: Van Alkemadelaan/Zwolsestraat voor Scheveningen-Bad, Scheveningseweg voor Scheveningen-Dorp en Houtrustweg voor Scheveningen-Haven. Door fysieke ingrepen in de verkeersinfrastructuur wordt de betekenis van deze lijnen versterkt. Deze routes krijgen bovendien een zodanig aangepaste inrichting dat ze de sfeer weergeven van dat deel van Scheveningen waar ze naartoe leiden. Zo wordt het groene karakter van de laanboombeplanting langs de Scheveningseweg doorgetrokken naar de Prins Willemstraat. De Zwolsestraat zal, in aanvulling op de groene Nieuwe Parklaan, de relatie met de duinen, het strand en de zee gaan weerspiegelen. De Houtrustweg en de Kranenburgweg langs het Afvoerkanaal, die naar de havens en naar het Norfolkterrein leiden, krijgen een aantrekkelijke uitstraling. Inpassing van infrastructurele, recreatieve en ecologische wensen speelt hierbij een belangrijke rol.

Pleinen

Alle drie de toevoerroutes monden uit op pleinen die als ontmoetingsplekken worden ingericht. Deze gastvrije en goed bereikbare ontvangstruimtes zijn straks de gangmakers van bedrijvigheid en toerisme in Scheveningen. Het worden de ontmoetingsplekken voor bezoekers en bewoners, waar mensen aankomen met het idee dat ze daadwerkelijk aan de kust zijn. De verschillende pleinen in Bad (het nieuwe theaterplein op het Circusplein, het Kurhausplein, het Palaceplein en het nieuwe plein aan de Boulevard als entree voor de Pier) zullen hét ontmoetingspunt worden voor zowel strandbezoekers als horeca- en theaterbezoekers. In Dorp krijgt de Prins Willemstraat samen met het Prins Willemplein het karakter van de entree voor Dorp, maar deze weg blijft een belangrijke verkeersroute tussen Haven en Bad. De Kalhuisplaats, de verbinding van Dorp met de Boulevard, wordt aangepast, ook door de aansluiting op de tramkeerlus van lijn 11 te verbeteren. De kades in Scheveningen-Haven tot slot zullen ruimte geven aan bedrijvigheid, nieuwe initiatieven, evenementen en terrassen.

Sferen

Met oog voor de eigen identiteit van de omgeving wil de gemeente de verschillende sferen van Bad, Dorp en Haven een extra accent geven waardoor ze tastbaar en beeldend worden. De sfeer van Bad (zie hoofdstuk 7.1) wil de gemeente versterken door een zeefront van allure te ontwikkelen, de ruimtelijke relaties tussen de zee en het achterland te verbeteren, nieuwe aantrekkelijk vormgegeven trekkers toe te voegen en bestaande bebouwing te verbeteren, waaronder de Palace Promenade en de bebouwing voor het Kurhaus. Dorp (zie hoofdstuk 7.2) behoudt het kleinschalige, intieme karakter als authentieke leefomgeving met een bijzonder woonmilieu. Kleinschalige vernieuwing kan plaatsvinden aan het Prins Willemplein en de Kalhuisplaats. Dorp krijgt ook een kwaliteitsinjectie door investeringen in de openbare ruimte. In Haven (zie hoofdstuk 7.3) tot slot zal het accent liggen op visgerelateerde activiteiten, strand- en zeesporten, nieuwe bedrijvigheid en wonen aan de haven. De bebouwing aan de kades levert een belangrijke bijdrage aan de beleving en kwaliteit van Haven, bijvoorbeeld met de drie hoogteaccenten aan de zwaaihoek. In

Havenkwartier-Noord kan de vernieuwing ook enkele structuurverbeteringen in dit gebied mogelijk maken, zoals een nieuwe verbinding naar zee, minder auto's op straat door het bouwen van parkeergarages, een aantrekkelijke ligging aan de groene loper van lijn 11 en een bijzondere inpassing van Hoog Lindoduin.

6.3 KWALITEIT

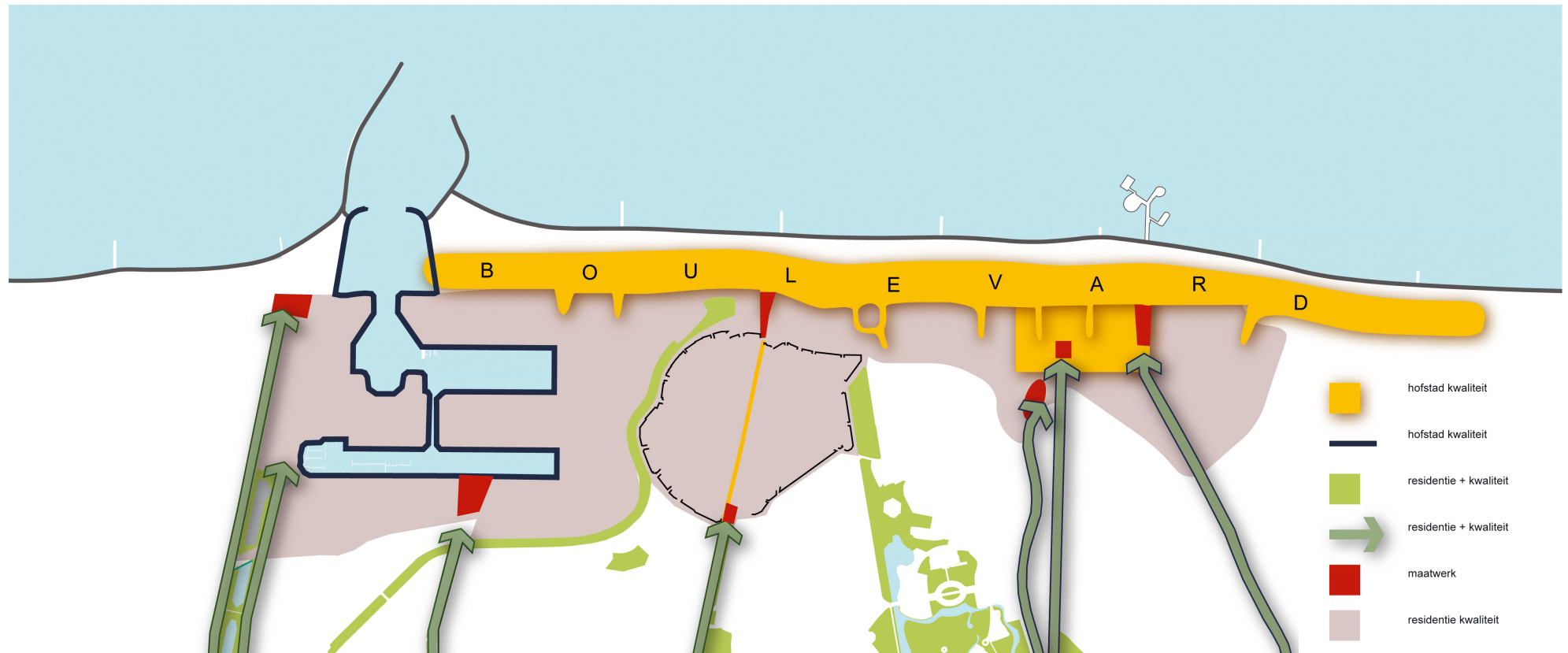
Wat gaat er gebeuren?

- o Kwaliteitsimpuls voor architectuur in nieuwe bebouwing.
- o Verbeteringen van detonerende bestaande architectuur in overleg met eigenaren.
- o Bad: meer allure, feestelijkheid, samenhang.
- o Dorp: behouden fijnmazige en historische karakter.
- o Haven: versterken van stoere en nostalgische sfeer.
- o Opstellen van een (nieuw) welstandskader voor Scheveningen.
- o Opstellen van stedenbouwkundige kaders voor Havenkwartier-Noord en Scheveningen-Bad.

De architectuur van de bebouwing bepaalt, samen met de inrichting van de openbare ruimte, voor een belangrijk deel het beeld in Scheveningen-kust. En daarmee de beeldvorming bij bewoners en bezoekers.

Karaktergebieden

In Scheveningen-kust liggen verschillende karaktergebieden die voor een deel samenvallen met gebieden die zijn aangewezen als beschermd stadsgezicht. Het grootste deel van Scheveningen-Dorp ligt in het karaktergebied 'historisch centrum'. De woongebieden meer landinwaarts bevinden zich grotendeels in het karaktergebied 'Niet planmatige 19e-eeuwse stadsuitbreidingen'. De villabebouwing aan de Nieuwe Parklaan en Badhuisweg wordt getypeerd als karaktergebied 'Vrije verkaveling'. Het havengebied, het grootste deel van Scheveningen-Bad en de zone langs de kust tussen Bad en Dorp vallen tot slot binnen het karaktergebied 'Bijzondere stedelijke gebieden'.

Kwaliteitsimpuls

De gemeente wil in het kader van dit masterplan een kwaliteitsimpuls aan de architectuur in Scheveningen-kust geven. Met als uitgangspunt dat de architectuur zoveel mogelijk moet bijdragen aan het huidige of beoogde karakter van de deelgebieden. Het aantrekken van architecten van formaat voor bijzondere opgaven en het opstellen van een nieuw welstandskader bieden hiertoe mogelijkheden. Daarnaast wordt gekeken naar kansen om detonerende architectuur te verbeteren, bijvoorbeeld door samen met de eigenaren een 'gevelverbeterplan' op te stellen. Ook zaken als een verlichtingsplan, kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte en kunst in de openbare ruimte kunnen aan deze gewenste impuls een bijdrage leveren.

In Scheveningen-Bad is de ambitie om allure en feestelijkheid terug te brengen in de architectuur, meer samenhang te brengen in de veelheid aan architectuurvormen en een publieke plint toe te voegen. In Scheveningen-Dorp is het fijnmazige en historische karakter leidend. Nieuwe ontwikkelingen in Dorp moeten zich spiegelen aan die kenmerken en kunnen daaraan op verschillende manieren een bijdrage leveren. In Scheveningen-Haven gaat het om het koesteren en versterken van de stoere en vaak nostalgische sfeer van de haven. Die moet ook 'voelbaar' zijn in de architectuur van de omringende buurten.

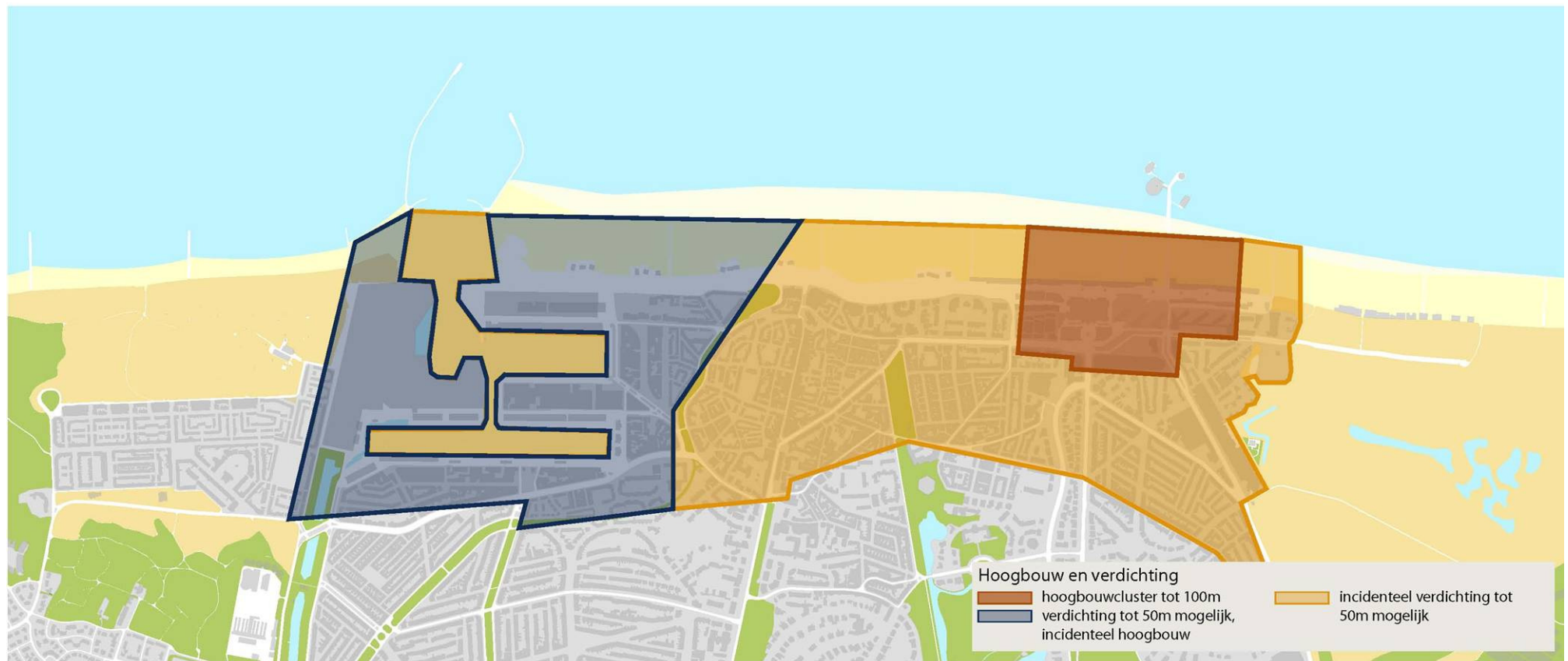
Investeringsniveaus openbare ruimte

Voor de openbare ruimte in Scheveningen-kust zijn vier investerings- en kwaliteitsniveaus van toepassing. De eerste categorie heet 'Maatwerk' en geldt voor de 'nieuwe' pleinen van Scheveningen-kust. Verbetering van deze pleinen vindt vaak plaats in combinatie met vastgoedverbetering van de omliggende bebouwing. De tweede categorie is 'Hofstadkwaliteit' voor de gehele Boulevard, de kades in Scheveningen-Haven, de Keizerstraat en het centrum van Bad. Deze gebieden zijn in deze categorie ingedeeld vanwege de bijdrage aan de kernkwaliteit van de specifieke sfeer, het intensieve gebruik, de hoge eisen aan het beheer en de rol als visitekaartje voor de deelgebieden. De derde categorie is 'Residentie-plus-kwaliteit' voor de overgangsgebieden in Scheveningen-kust en de groene routes naar zee. Dit

vanwege het belang voor de herkenbaarheid en de betekenis als impuls voor stedenbouwkundige verbeteringen. De laatste categorie 'Residentiekwaliteit' geldt voor de woongebieden in het achterland.

Verdichtingsnota

Voor hoogbouw en verdichting wordt aangesloten bij de nota 'Agenda voor de Haagse verdichting' die op 28 mei 2009 door de gemeenteraad is vastgesteld.

6.4 LANDSCHAP EN NATUUR

Wat gaat er gebeuren?

- o Betere aansluiting van de verschillende ecologische verbindingzones.
- o Verbeteringen in kleine 'groene' elementen in woonwijken.
- o Aanleg nieuwe groene fietsroute tussen Meijendel en Westduinpark.
- o Aanleg nieuw groen op bouwlocaties en langs verbindingswegen.
- o Extra aanplant van bomen, ook in Dorp.
- o Verbeteringen groene lopers: lijn 11-zone (kwaliteitsimpuls), Badhuiskade/Havenkade (tegengaan versnippering), Afvoerkanaal (recreatieve mogelijkheden).

Wie de juiste kant opkijkt, vergeet al snel de stad. Want Scheveningen-kust is gezegend met natuur en landschap: de zee, de duinen met duinbos, de omringende grote parken en een rijk pallet aan allerlei kleine groene elementen.

Groene omhelzing

Aan alle kanten is Scheveningen omgeven door grote natuurgebieden of open gebieden. De Oostduinen (aan de noordzijde) en de Westduinen (aan de zuidzijde: Westduinpark, Bosjes van Poot) zijn vanwege hun hoge natuurwaarden beschermd als Natura 2000-gebied. Aan de landzijde is er het binnenstedelijke verblijfsgebied Scheveningse Bosjes-Zorgvliet-Westbroekpark. En aan de zeezijde vinden we natuurlijk het strand en de zee. Deze bijzondere groene 'omhelzing' is een grote kwaliteit van dit sterk verstedelijkte gebied. Aan alle kanten hebben de aangrenzende woongebieden daardoor een natuurlijke en recreatieve uitloop. Maar wel zijn er ruimtelijke en juridische consequenties, met de plicht tot bescherming, verbetering en tegengaan van nadelige effecten door nieuwe ontwikkelingen. In de profilering van de badplaats Scheveningen mogen de aanwezige kwaliteiten op het gebied van landschap en natuur meer benadrukt worden, zeker met het oog op het gebruik het hele jaar rond. Naast vertier en vermaak biedt Scheveningen, zeker buiten het hoogseizoen, verschillende soorten natuur op loop- en fietsafstand van de toeristische voorzieningen.

Verbeteringen voor het oprapen

Al dat groen omvat plekken waar de natuur de kans krijgt tot rust te komen. Dat zijn ook de plekken waarvan bewoner en bezoeker kunnen genieten. De gemeente koestert het bestaande groen in Scheveningen-kust en wil tegelijkertijd de gelegenheid aangrijpen om verschillende verbeteringen door te voeren.

Schakels op elkaar aansluiten

Dat gebeurt bijvoorbeeld door barrières op te heffen om de ecologische verbindingzones voor planten en dieren te versterken. Dat geldt onder meer in de zone tussen de Oostduinen en Westduinen via de Scheveningse Bosjes. Maar het gebeurt ook door verbeteringen door te voeren in de vele kleine groene elementen in woonwijken, zoals duinparkjes, bermen, bomenrijen, bosjes, water met oevers en randen van sportvoorzieningen. Dat zijn onmisbare schakels tussen de grote natuurgebieden. De ontwikkelingen in Scheveningen-kust maken het bovendien nu mogelijk een groene, recreatieve fietsroute aan te leggen met een rechtstreekse verbinding tussen Meijendel en Westduinpark via Scheveningen-Haven.

Toevoegen nieuw groen

Nieuw groen kan ontstaan door het stimuleren van een zo groen mogelijke inrichting van bouwlocaties als ecologische stapstenen. Dat geldt ook voor het begeleidend streekeigen groen langs de wegeninfrastructuur. In nieuw aan te leggen en bestaande groenelementen wil de gemeente bomen en struiken aanplanten met een ecologische meerwaarde voor insecten en andere dieren. Denk daarbij aan zomereik, ruwe berk, wilde lijsterbes, sleedoorn en duindoorn. In het dichtbebouwde Dorp kan de leilinde uitkomst bieden. Verder wordt in het kader van duurzaam bouwen de toepassing van groene daken en gevels gestimuleerd. Voor het Norfolkterrein moet onderzoek plaatsvinden naar de mogelijkheid van een nabij gelegen hondenuitlaatgelegenheid.

Verbeteren bestaande groene zones

Het Afvoerkanaal heeft een belangrijke ruimtelijke positie in Scheveningen als groen-blauwe, recreatieve verbinding met Scheveningen-Haven. De nu ontoegankelijke groene zone heeft de potentie uit te groeien tot een representatief park dat de verbinding vormt tussen stad en zee. De taluds spelen hierbij een belangrijke rol. Onderzoek naar de gewenste bereikbaarheid, recreatieve mogelijkheden en ecologische waarden is nodig bij de nadere uitwerking van deze opgave. Onderzocht wordt tevens of het mogelijk is om het water tussen de havens en de Haagse binnenstad bevaarbaar te maken. Een uitdaging is daarbij de wijze waarop de hindernis van het huidige gemaal bij Houtrust genomen moet worden.

Ook door de kwaliteitsimpuls van de groene zone van lijn 11 versterkt de gemeente de schakel in de verbinding tussen Westduinen en Oostduinen. Het groene karakter van de lijn 11-zone wordt tot aan de kust doorgetrokken. De derde belangrijke groene zone is die van de Badhuiskade/Havenkade. Hier staan behoud en versterking van het groene karakter centraal, onder meer door herinrichting om de versnippering aan te pakken.

Voorwaarden

De inrichting van de groene zones in Scheveningen-kust zal aansluiten op de keuzes die worden gemaakt in het kader van de masterplannen voor de Internationale Zone en de lijn 11-zone. Ook wordt rekening gehouden met de wet- en regelgeving in het kader van de Herziene Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden (Westduinpark & Wapendal en Meijendel & Berkheide), de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (Westduinpark, Meijendel, Noordzee en zeereep Scheveningen) en de Stedelijke Ecologische Hoofdstructuur (Westduinpark, Meijendel, Afvoerkanaal en Haven, bomenrijen) moeten voorkomen worden. Dit geldt onder andere voor de bebouwing van de tramkeerlus Zwarte Pad en de herinrichting en nieuwbouw Norfolkterrein. In het plan-MER zijn de effecten onderzocht van de bouwambities op de randen van de Natura 2000-gebieden. Op basis daarvan kunnen maatregelen worden genomen of randvoorwaarden geformuleerd.

Samenspraakideeën over openbare ruimte

- o Voorzie aanrijroutes van een nautische achtergrond of een duindecor.
- o Zeewindbestendige bomen, struiken en planten die passen bij strand en zee.
- o Lijn 11 laten kronkelen zodat er speelruimte voor de kinderen ontstaat.
- o Verbreed het duinenlint.
- o Denk aan veel ruimte en allure.
- o Herkenbare, relatief kleinschalige plekken met consistente, belevenswaardige verbindingen zoals duintoppen, duinpannen en verrassende momenten.
- o Investeer in leuke, kleurige mozaïekbanken en beelden.
- o Ruim plek in voor bijvoorbeeld kraampjes, overdekt zoals in dorpjes in Frankrijk.
- o Jeu de boules.
- o Aantrekkelijke Boulevard met luxe ornamenten en bomen.
- o De kustwering kan een gebouw van een paar kilometer worden; van Afvoerkanaal tot Zwarte Pad.

7 ÉÉN KUST, DRIE GEBIEDEN

De Scheveningse kuststrook bestaat uit drie gebieden die sterk van karakter verschillen: Scheveningen-Bad (badplaats met allure en gezelligheid), Scheveningen-Dorp (rustig woongebied met een krachtig historisch karakter) en Scheveningen-Haven (dynamisch woon- en werkgebied, met een grote aantrekkingskracht voor strand- en watersport).

De drie gebieden zijn via eigen routes verbonden met de rest van Den Haag en met de regio: Bad via Zwolsestraat, Nieuwe Parklaan en Badhuisweg, Dorp via Scheveningseweg en Keizerstraat en Haven via Houtrustweg en Statenlaan. De onderlinge verbinding tussen de drie gebieden loopt langs twee routes: aan de kust langs de Strandweg en langs de tweede lijn via de Westduinweg, Duinstraat, Jurriaan Kokstraat en Gevers Deynootweg. De twee groene lopers (langs lijn 11 en de Badhuiskade) vormen een groene voeg tussen de deelgebieden.

Verbonden door de kustlijn

Hoe verschillend het karakter van de drie gebieden ook is, zij voelen zich verbonden doordat ze onderdeel zijn van Scheveningen. De kustlijn is waar zij zich op oriënteren. Op die kustlijn wordt een belangrijk stempel gedrukt door de nieuwe Boulevard. Het huidige plan daarvoor, dat tussen 2009 en 2013 wordt uitgevoerd, is een combinatie van versterking van de zeewering en verbetering van de openbare ruimte tussen Scheveningseslag en Scheveningen-Haven. De gemeente Den Haag wil ook het deel van de Boulevard in Scheveningen-Bad op hetzelfde veiligheids- en kwaliteitsniveau brengen. In Scheveningen-Haven speelt een soortgelijk vraagstuk aangezien het hele havengebied buitendijks ligt. Soms slaat het water over de kaderand. Het verleggen van de zeewering biedt nieuwe kansen. Een integrale versterking van de zeewering vraagt om onderzoek en een gezamenlijke aanpak van het Rijk, het Hoogheemraadschap van Delfland en de gemeente Den Haag.

Gewelfde vormen

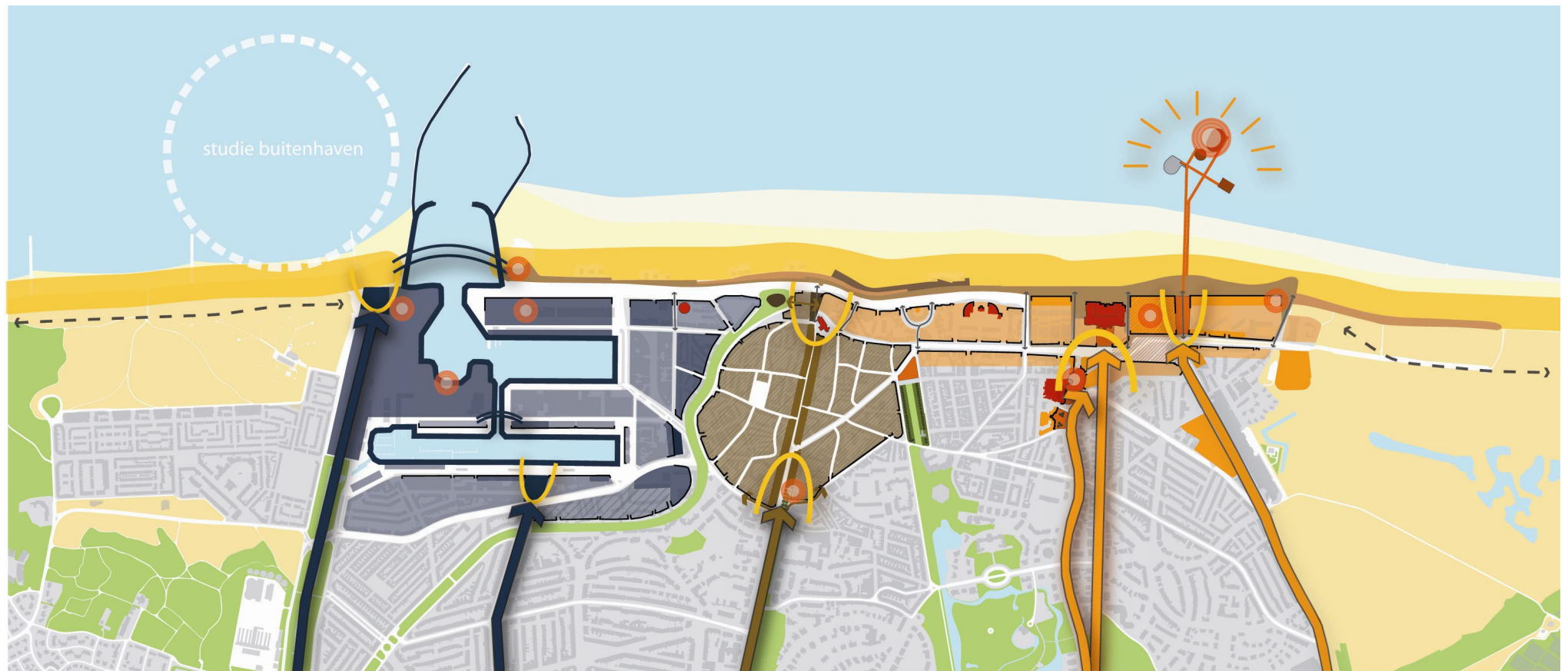
Het ontwerp van de Spaanse architect Manuel de Sola-Morales kenmerkt zich door een golvend verloop. In die golven weerspiegelt de oude historische kust- en duinenlijn zich. De gewelfde vormen leiden bij bezoekers als vanzelf tot nieuwsgierigheid naar wat er zich achter de volgende bocht bevindt. Zo komen de verschillende delen van Scheveningen voor het gevoel dicht bij elkaar.

Verschillende niveaus

Het langzaam verkeer – van skaters en fietsers tot vooral wandelaars – krijgt alle ruimte om zich over de Boulevard te bewegen. Er komen verschillende niveaus, met een hoger gelegen stedelijke route en een lagere strandroute. Het autoverkeer wordt beperkt, zonder dat de bereikbaarheid en de leefbaarheid in andere delen van Scheveningen in gevaar komen. Het huidige voorstel gaat uit van een weg met eenrichtingsverkeer van de Scheveningseslag tot de Vissershavenweg. Tussen de kruising met de Vissershavenweg en het Noordelijk Havenhoofd komt tweerichtingsverkeer. Beide wegen geven toegang tot twee parkeerzones met 450 parkeerplaatsen bij de Boulevard.

Verbreding van het strand

Na het zomerseizoen van 2009 wordt begonnen met het opspuiten van in totaal zo'n 2,5 miljoen kubieke meter zand. Het zand is bestemd voor het ophogen van het strand en de zandbodem onder het water vlak voor de kust (de vooroever). Daardoor wordt het strand in zeewaartse richting verbreed met 40 tot 70 meter.

zee / water	sfeer scheveningen haven	sfeer scheveningen dorp	sfeer scheveningen bad	nieuwe boulevard	beeldbepalende functie / gebouw
strand	ontwikkellocatie scheveningen haven	economische versterking scheveningen dorp	ontwikkellocatie scheveningen bad	zomer boulevard Zwarte Pad	bijzonder programma
duinen	plein scheveningen haven	plein scheveningen dorp	plein scheveningen bad	boulevard Morales	aankomstplein
groen	lange termijn ontwikkellocatie scheveningen haven	belangrijke verbinding scheveningen dorp	studiegebied scheveningen bad	verbinding naar zee	focus op de boulevard
huidige bebouwing	toegangsroute scheveningen haven	toegangsroute scheveningen dorp	toegangsroute scheveningen bad	regionale fietsroute	bijzondere structuur

7.1 SCHEVENINGEN-BAD

Wat gaat er gebeuren?

- Focus op zee versterken door ingrepen op de Boulevard en de Pier.
- Opwaarderen kwaliteit openbare ruimte bij en tussen pleinen, Gevers Deynootweg en Zwolsestraat.
- Met het Rijk en het Hoogheemraadschap van Delfland overleggen om in Scheveningen-Bad de zeewering eerder dan gepland naar de kustlijn te verleggen.
- Realisatie circa 40 tot 60 woningen op locatie tramkeerlus Zwarte Pad.
- Realiseren openbaar parkeren ter compensatie van parkeerterrein Zwarte Pad.
- Realisatie circa 200 woningen op locatie tramremise aan de Harstenhoekweg, inclusief herontwikkeling van de studenten- en shortstay-woningen.
- Eenrichtingsverkeer langs de bestaande en de mogelijk nieuwe parkeergarages: van de Zwolsestraat naar het Palaceplein en de Kurhausweg en via de Harstenhoekweg weer terug naar de Zwolsestraat.
- Onderzoek naar tracé lijn 9 met RandstadRail-kwaliteit over de Nieuwe Parklaan of over de Badhuisweg.
- Studie naar de mogelijkheden om de fuik naar het Zwarte Pad te reduceren.
- Onderzoek eigen parkeergelegenheid voor touringcars.
- Haalbaarheidsonderzoek naar parkeermogelijkheden Palaceplein, en Circusplein.

In de toekomstige ontwikkeling van Scheveningen-Bad ligt de nadruk op twee aspecten. Ten eerste het kwalitatief versterken van het zeefront door het doortrekken van de nieuwe Boulevard en het opwaarderen van de Pier

en de bebouwing aan de Boulevard. Ten tweede het verbeteren van de ruimtelijke samenhang en het verblijfsklimaat in de tweede lijn (Zwolsestraat, Gevers Deynootweg, Kurhausplein, Circusplein, Palaceplein).

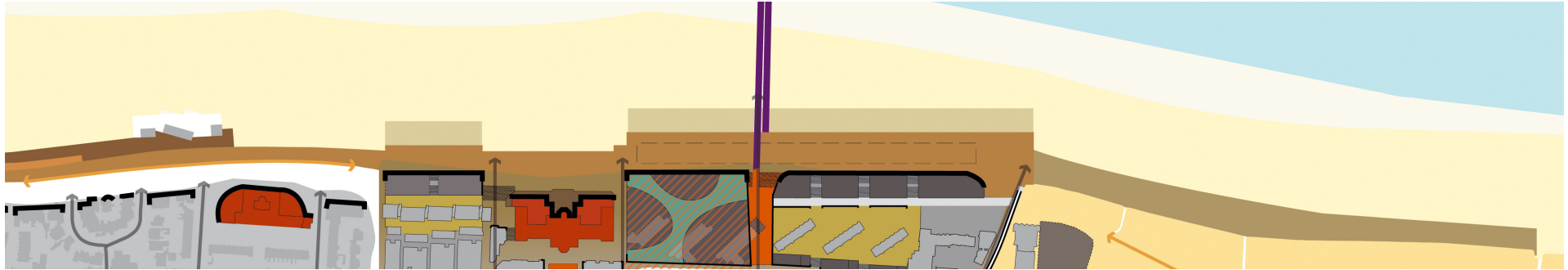
Fikse ambities

De ambities voor Scheveningen-Bad liegen er niet om. 365 dagen per jaar aantrekkelijk met internationale allure, topattracties, trekpleisters van formaat, dynamische badcultuur, gezellige ambiance en aantrekkelijk voor iedereen. Dat is alleen mogelijk als Scheveningen de allure en ambiance van weleer krijgt, aangepast aan de huidige tijdsgeest. Dus berekend op het tempo en de verwachtingen van bewoners en bezoekers van de 21e eeuw. Dat vraagt om ingrepen in de infrastructuur, om slimme, soms haast "chirurgische" stedenbouwkundige oplossingen, om het aantrekkelijker maken van het amusements- en cultuuraanbod en om aanpassingen in de openbare ruimte om het nu vaak verscholen duin-, strand- en zeegevoel overal te laten doordringen.

Een nieuwe zeewering biedt kansen

Het Hoogheemraadschap staat bouwactiviteiten in de zeewering niet toe. Dat heeft allerlei consequenties. Zo is het momenteel niet mogelijk een parkeergarage onder het Palaceplein te bouwen. Verlegging van de zeewering biedt nieuwe mogelijkheden in het achterland. Het maakt het ook mogelijk om de nieuwe Boulevard à la Morales door te trekken tot aan het Zwarte Pad of zelfs tot aan de noordelijke strandpaviljoens, maar ook om de Promenade gedeeltelijk in zeewaartse richting te verleggen. Dat biedt kansen om, in aansluiting op de bestaande bebouwing, nieuwe bebouwing te realiseren van een hogere kwaliteit dan de bestaande. Het nieuwe Pierplein zal als aantrekkelijke entree bezoekers als vanzelfsprekend naar de Pier trekken.

Sfeerbeelden Scheveningen-Bad: zeefront

The place to be: Promenade en Pier

De Pier en de Promenade worden de 'hotspots' van Scheveningen. De bezoeker wordt als vanzelf naar deze ontmoetingsplekken getrokken. De aantrekkelijkheid van zowel Pier als Promenade krijgt een fikse stimulans door een compleet nieuwe uitstraling en nieuwe functies.

De Pier is en blijft een icoon van Scheveningen. Een icoon dat zijn magische uitstraling zal herwinnen door verbeteringen in toegankelijkheid, zichtbaarheid en indeling. Allerlei nieuwe functies – zowel op als bij de Pier – zijn op verschillende doelgroepen gericht. Denk aan het toevoegen van een bijzonder hotel, aan recreatieve functies en aan nieuwe toeristische attracties: van een reuzenrad (denk aan de London Eye), een zwembad in zee, een kabelbaan (à la Téléférique de Montjuïc), een zeeaquarium of een rooftop-bar. Ook aan een verbinding over zee met Scheveningen-Haven wordt gedacht, terwijl er overdag aanlegmogelijkheden voor boten kunnen komen. Het aloude 'drentelen' op de Pier keert terug in een nieuwe vorm met een 'rondje Pier'. Daardoor krijgen bezoekers de kans om zich ook daar, bijvoorbeeld op een nieuw zonnedek, al flanerend van hun beste kant te laten zien. Bevoorrading en bereikbaarheid zijn belangrijke aandachtspunten.

De andere favoriete flaneerplek is en blijft natuurlijk de Promenade. Een gedeeltelijke zeewaartse verlegging van de Promenade maakt een uitbreiding van de Palace Promenade mogelijk. Hierdoor kan nieuwe programma aan de kustlijn worden toegevoegd. Dat biedt weer allerlei kansen voor een forse kwaliteitsverbetering (functies, architectuur). Verder ontstaat ruimte voor een toegangsplein bij de Pier, zoals ook het BOB-platform heeft voorgesteld. Door het zeewaarts verleggen van de Promenade en het verder ophogen van het strand in het kader van de kustversterking komt de Pier als vanzelf steeds meer op het land. Verlenging van de Pier moet, samen met het plein bij de entree, leiden tot een kwaliteitsimpuls waardoor de Pier al zijn glans kan herwinnen.

Bij de Promenade en /of de Pier is ruimte voor een gebouw of aansprekend kunstwerk dat de relatie aangeeft met de positie van Den Haag als Internationale Stad van Vrede en Recht.

Visie op de tweede lijn

In het achterland – de tweede lijn – wordt ingezet op het verbeteren van de ruimtelijke samenhang en het verblijfsklimaat. Want daar bevindt zich het levendige centrum, daar weten de bewoners van Scheveningen-Bad zich verzekerd van een aantrekkelijk woonmilieu. De huidige locatie van het Casino vormt met de omringende bebouwing de concentratie van de belangrijkste theateractiviteiten rondom het toekomstige theaterplein: het Circusplein. De Palace Promenade en het Palaceplein bieden ruimte voor nieuwe vormen van winkelen en uitgaan. Extra aandacht wordt besteed aan alternatieven bij slecht weer, bijvoorbeeld in de vorm van wintertuinen. Om de relatie met de nieuwe Boulevard en de vernieuwde Pier te versterken, komen er bredere en meer aantrekkelijke doorgangen als verbinding met het achterland.

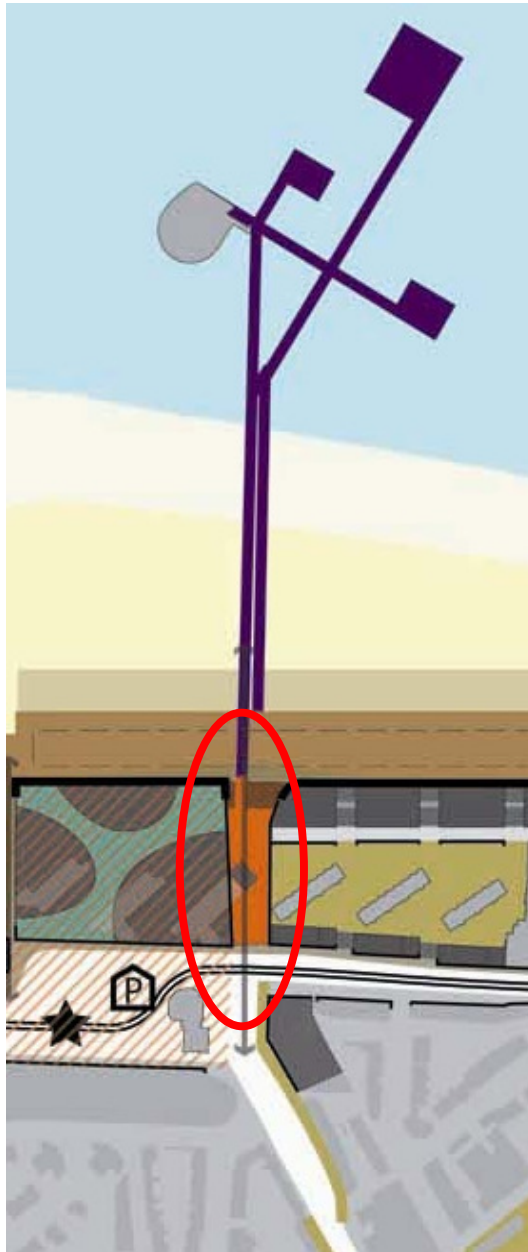
Kleinschalige aankomstplekken

In Scheveningen-Bad zal een keten van relatief kleinschalige pleinen ontstaan, met elkaar verbonden door aangename looproutes. Voor deze kleinschalige oplossing is gekozen om, gezien het zeeklimaat, grote windgevoelige ruimtes te vermijden. Voor opvallende evenementen en andere grootschalige festiviteiten is genoeg plaats op het strand en de Promenade op de Boulevard.

Kurhausplein

Het Kurhausplein is een relatief knus plein dat wel een opknapbeurt kan gebruiken. Datzelfde geldt voor de kwaliteit van de omliggende bebouwing. Het plein moet extra allure en cachet krijgen zodat het naadloos aansluit op de uitstraling van dat andere grote icoon van Scheveningen: het Kurhaus. Met bewoners, ondernemers en het Kurhaus zal de gemeente bespreken hoe een facelift van het ensemble gerealiseerd kan worden. Ook gaat de gemeente met het Kurhaus overleggen over het vergroten van de aantrekkelijkheid van de doorgangen aan weerszijden van het gebouwencomplex.

Sfeerbeelden Scheveningen-Bad: Pier en aankomst

Palaceplein

Een nadere studie is noodzakelijk naar de mogelijke herontwikkeling van het Palaceplein als het aankomstplein en de entree van Bad. Dit moet gebeuren in samenhang met de herontwikkeling van het commerciële gedeelte van het Palacecomplex en de mogelijke uitbreiding aan de zeezijde. Deze cruciale plek in Bad vraagt om een integrale visie en aanpak. Voor het plein hanteert de gemeente de volgende uitgangspunten: een goede balans tussen de verschillende functies, economische en programmatische versterking, eenrichtingsverkeer voor autoverkeer, openbaar vervoer met een tophalte in overeenstemming met de hoofdverkeersstructuurkaart, een ondergrondse parkeergarage en een verbeterde uitstraling van het gebied.

Voor de bebouwing van het Palacecomplex wordt gezocht naar een mix van functies, een open karakter om de verbinding tussen land- en zeezijde te verbeteren en een winkelconcept met een nieuwe uitstraling en aantrekkingskracht. Met de bewoners van de bovengelegen appartementencomplexen zal worden overlegd om te komen tot een nieuwe uitstraling ervan die past bij de prominente plaats die ze innemen in de badplaats. Bij dit onderzoek worden ook de verschillende ingediende voorstellen, waaronder die van het BOB-platform, betrokken.

Pierplein

Dit nieuwe plein, dat de Palace Promenade en de Pier beter op elkaar zal laten aansluiten, is een belangrijk element in de plannen voor Bad. Dit Pierplein zal hét plein aan zee worden, dat zich kan meten aan andere pleinen met een bezoekersfunctie. Tevens wordt dit de nieuwe entree voor de Pier, mogelijk gemaakt door een fikse aanpassing van de verbinding tussen Oranje flats en Palace Promenade. Hier kunnen opvallende toeristische attracties als belangrijke trekkers gevestigd worden. Het Pierplein zal een belangrijke schakel worden voor de bezoekers die gebruikmaken van de parkeergarages aan de Zwolsestraat en voor degenen die met openbaar vervoer op het Palaceplein aankomen.

Circusplein

Het huidige Circusplein leent zich uitstekend voor uitbreiding tot een cultuurcluster met theaters, bioscopen, hotel en horecagelegenheden. Nader overleg en onderzoek moeten uitwijzen of ook de Lourdeskerk achter het Circustheater als theater dienst kan gaan doen, bijvoorbeeld voor amateurtoneel. Het Casino groeit uit zijn bestaande huisvesting en staat open voor gesprekken over herontwikkeling van de bestaande locatie of verhuizing naar een nieuwe locatie. Als hierbij ook het huidige politiebureau en de bestaande parkeergarage worden betrokken, kan dit ertoe leiden dat de huidige locatie beschikbaar komt voor andere functies. Hierdoor ontstaan kansen om nieuwe functies toe te voegen die aansluiten bij het culturele karakter van het vernieuwde Circusplein en kan een betere verbinding tot stand komen tussen Circusplein en Kurhausplein. Uiteraard blijft er een volwaardige politiepost in Scheveningen Bad. Een nieuwe ondergrondse parkeergarage vervangt de bestaande en te slopen garage aan de Nieuwe Parklaan en biedt ruimte voor de oorspronkelijk geplande Circuspleingarage. Vanaf het Circusplein is een forse verbetering van de verbinding met de Promenade ten zuiden van het Kurhaus noodzakelijk. Door de voorgestelde aanpassingen is het Circusplein tevens geschikt voor festivals en evenementen die buiten plaatsvinden.

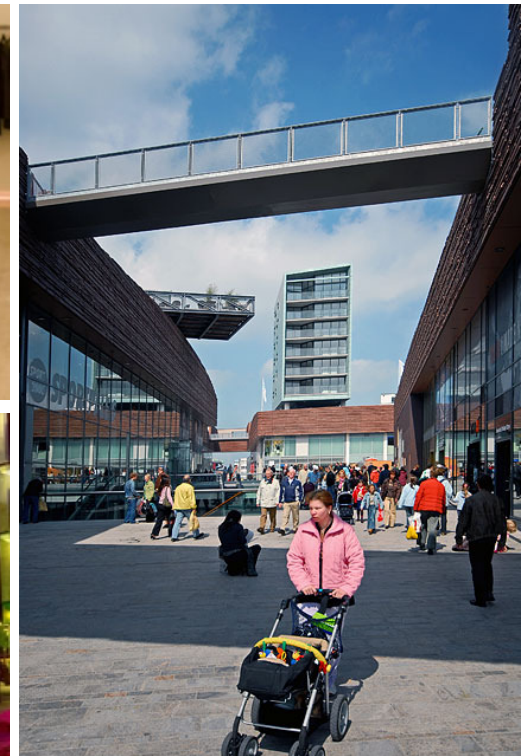
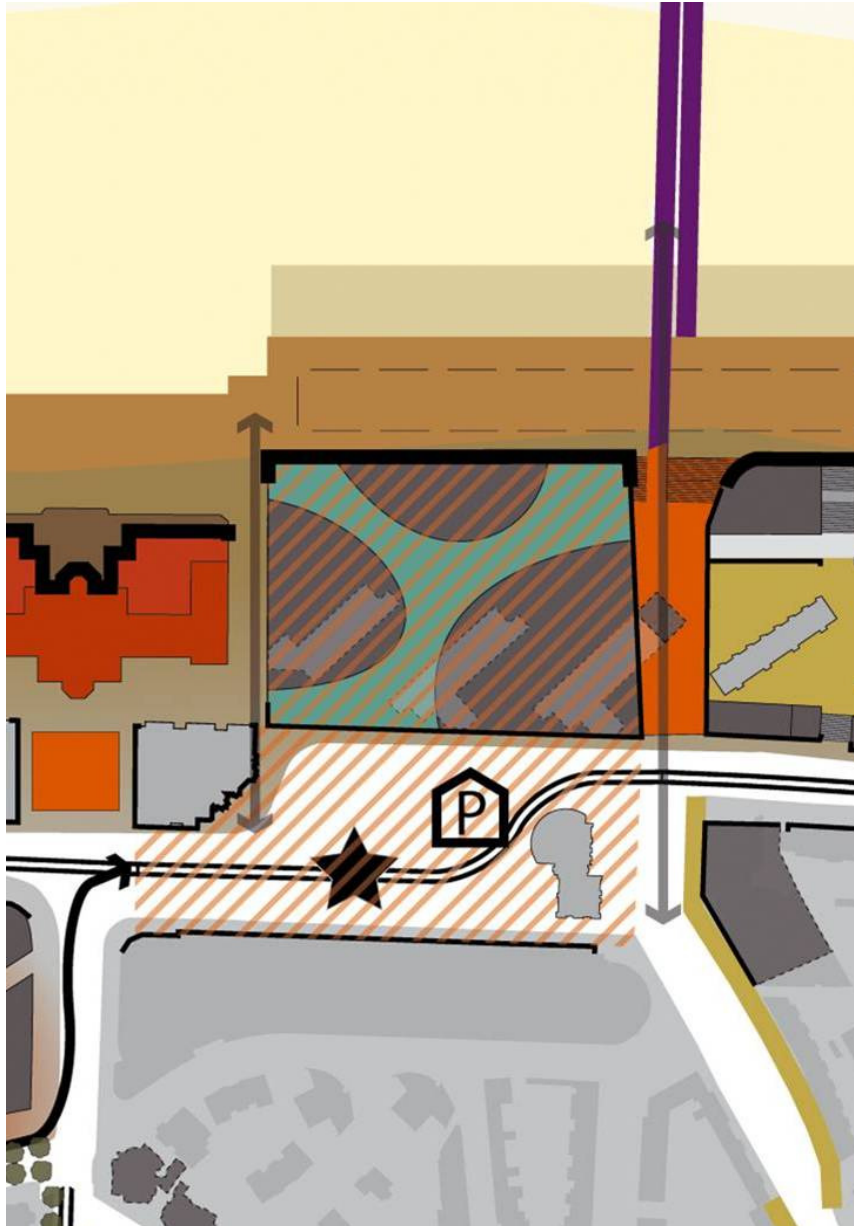
Overige locaties

Naast het nieuwe zeefront en de herontwikkeling van de pleinen met hun bijbehorende stedenbouwkundig-architectonische ensembles worden ook nog enkele andere locaties ontwikkeld.

Oranje flats

Het huidige parkeerterrein ter hoogte van de Oranje flats is eigendom van de gemeente. In feite is dit de enige ontwikkelingslocatie van formaat die relatief eenvoudig beschikbaar is. De gemeente wil deze locatie zo goed mogelijk benutten om de levendigheid en uitstraling op dit gedeelte van de Gevers Deynootweg te verhogen. Daarbij kan het tevens dienen als aanjager voor nieuwe ontwikkelingen. Bestaande functies kunnen zich hier vestigen in een nieuwe opzet en vorm, waardoor elders weer plek vrijkomt.

Sfeerbeelden Scheveningen-Bad: Palacepromenade en -plein

Een fors bouwprogramma is hier mogelijk en noodzakelijk, waarbij de stedenbouwkundige vorm aansluit bij de opzet van de Oranje flats. Enkele entrees tot het groene dak van de Oranje flats maken deze 'tuin' toegankelijk voor bezoekers en bewoners. De realisering van een parkeergarage is afhankelijk van het verleggen van de zeewering. Daarover vindt nog discussie plaats met het Rijk en het Hoogheemraadschap van Delfland.

Zwarte Pad

Het doortrekken van het plan-Morales tot aan het Zwarte Pad biedt de kans om de verbinding tussen Westduinen en Oostduinen daadwerkelijk tot stand te brengen. Voor veel bezoekers is het Zwarte Pad momenteel het einde van Scheveningen-Bad, in de toekomst zal één aaneengesloten kustlijn ontstaan. Om het publiek voorbij de Pier te trekken, is een grootschalige attractie (familie-entertainment/edutainment) ter hoogte van het Carlton Beach Hotel nodig. Ook de mogelijke vernieuwingen op het gebied van wellness en vergader- en congresfaciliteiten zullen hier publiek aantrekken. Voor wellness-initiatieven, die het hele jaar voor bezoekers interessant zijn, is de ligging vlakbij het natuurgebied Oostduinen extra aantrekkelijk. Al deze nieuwe functies zijn goed bereikbaar door de toekomstige eindhalte van de tram. De strandtenten aan het Zwarte Pad kunnen zich in de toekomst meer aansluiten bij dit natuur/wellness-profiel door het aanbieden van nieuwe vormen van verblijf en vermaak in natuurlijke sfeer. De vernieuwing van deze locatie mag niet leiden tot uitbreiding in het duingebied.

Tevens zal onderzocht worden of in de toekomst jaarrondexploitatie op het strand mogelijk is ter hoogte van het Zwarte Pad, daar waar op het achterland geen of beperkte voorzieningen aanwezig zijn. De jaarrondexploitatie van een beperkt aantal strandpaviljoens kan zorgen voor extra aantrekkingskracht buiten de piek, waardoor zij kunnen functioneren als "stepping stones" om buiten het zomerseizoen uit te waaien. Bij een jaarrond-exploitatie zal het karakter van de paviljoens wel moeten veranderen om te kunnen inspelen op het betreffende seizoen en de betreffende plek.

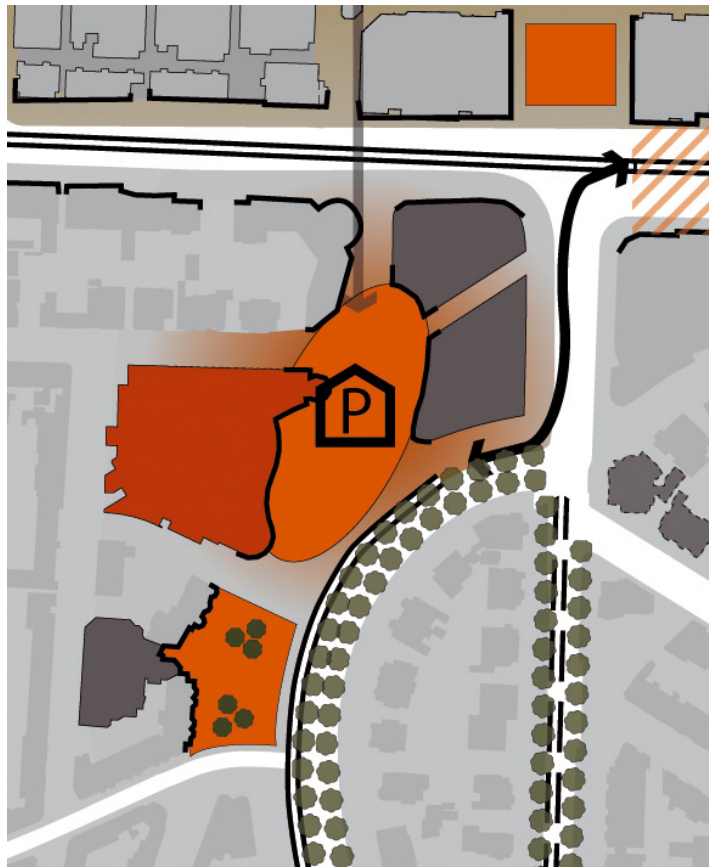
Wonen op de tramkeerlus en de Harstenhoekweg

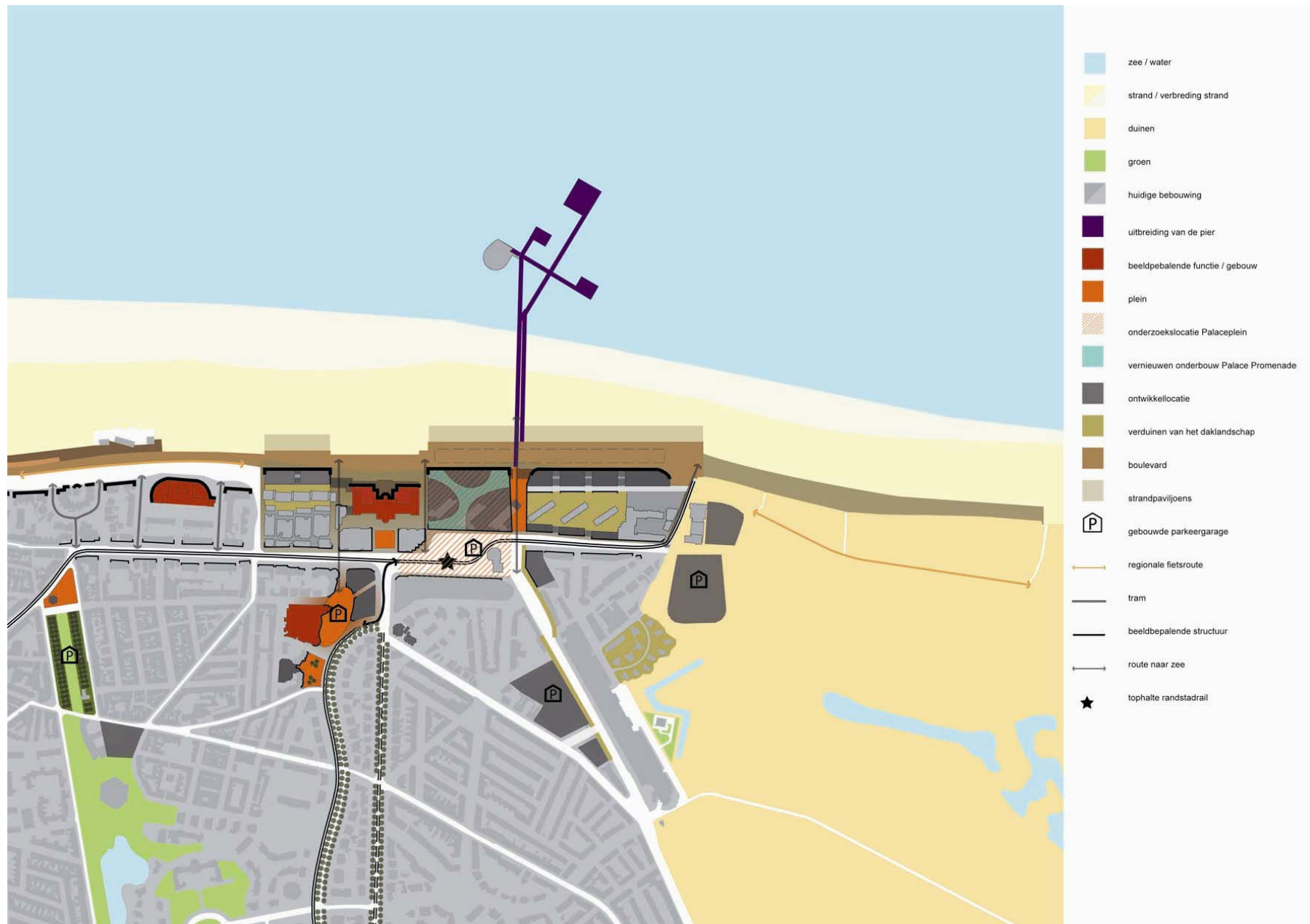
Ook Scheveningen-Bad krijgt een versterking van het (centrum)stedelijke woonmilieu. In Bad gaat het om de nieuwbouw van circa 200 woningen aan de Harstenhoekweg op de plek van de huidige tramremise. Het huidige complex heeft met name aan de Zwolsestraat een zeer onaantrekkelijke uitstraling. Om dit nieuwbouwprogramma mogelijk te maken is de sloop van de aanwezige studenten-/shortstay-woningen noodzakelijk. Daarnaast is plaats voor 40 à 60 woningen op de huidige tramkeerlus aan het Zwarte Pad.

Kurhausweg/Badhuisweg

De bebouwingslocatie hoek Kurhausweg/Badhuisweg ligt samen met de Pathé-bioscoop aan de rand van het toekomstige theaterplein. Op dit moment staat het wat sleetse pand tegenover het casino in de belangstelling voor herontwikkeling. Vanwege de ligging is een theatergerelateerde functie – een klein omniversum of een theaterrestaurant bijvoorbeeld – op deze locatie goed denkbaar. Ook kan aan wonen worden gedacht. Vanwege de ligging buiten het hoogbouwcluster en de nabijheid van het beschermd stadsgezicht is hoogbouw hier niet aan de orde. Ook restauratie van de huidige bebouwing is goed denkbaar. Bij de nadere uitwerking van het stedenbouwkundig kader van Scheveningen-Bad kunnen voor deze locatie uitspraken worden gedaan.

Sfeerbeelden Scheveningen-Bad: Theaterplein

Bereikbaarheid

Autoverkeer voor Scheveningen-Bad wordt bij voorkeur via de Van Alkemadelaan/Zwolsestraat geleid. Bezoekers krijgen door ingrepen in de openbare ruimte direct na aankomst al een voorproefje van het duin-, strand- en zeegevoel. Dankzij heldere route- en parkeerinformatie kunnen zij via het Palaceplein uitwaaien naar het Pierplein of via de Alkmaarsestraat naar het Zwarte Pad wandelen. In Scheveningen-Bad komt eenrichtingsverkeer langs de bestaande en nieuwe parkeergarages: van de Zwolsestraat naar het Palaceplein en de Kurhausweg en via de Harstenhoekweg weer terug naar de Zwolsestraat. Bij voorkeur loopt deze route via het nieuw te ontwikkelen terrein van de tramremise. Kruispunten en trajecten dienen hierop te worden aangepast, bijv. het kruispunt Kurhausweg/Harstenhoekweg. Sluipverkeer door woonwijken als gevolg van dit eenrichtingsverkeer wordt tegengegaan, bijvoorbeeld door het omdraaien van de rijrichting in (een deel van) de Rotterdamsestraat. De 'historische' route langs de Badhuisweg/Nieuwe Parklaan blijft een belangrijke rol spelen voor de bereikbaarheid met openbaar vervoer. De opwaardering van lijn 9 naar RandstadRail-kwaliteit begint in 2013 met de bouw van een tramtunnel onder de Raamweg. Daarna wordt het gedeelte tussen Madurodam en Scheveningen aangepast. Onderzocht wordt nog of de route van lijn 9, gezien de specifieke eisen van RandstadRail, over de Nieuwe Parklaan of over de Badhuisweg zal lopen. In 2016 gaat de nieuwe lijn 9 rijden.

De route voor openbaar vervoer eindigt nu bij de tramkeerlus bij het Zwarte Pad. Deze zal worden verplaatst naar de Boulevard, waardoor de tramkeerlus vrijkomt voor woningbouw.

Onderzocht moet worden of de fietsroute langs de kustlijn daadwerkelijk over de vernieuwde Promenade kan en moet lopen of dat een andere route gewenst is.

Parkeren

De gemeente wil het parkeerterrein aan het Zwarte Pad opheffen en het gebied omvormen tot fietspad. Ook kan deze verbinding dienst doen als serviceroute voor hulpdiensten en voor bevoorrading van de paviljoens aan het Noorderstrand. Het parkeerterrein wordt pas opgeheven als elders compensatie is gerealiseerd. Er wordt ingezet op maximale compensatie van parkeerplaatsen op de locatie van de tramkeerlus, gecombineerd met de beoogde woningbouw. Eventuele resterende parkeerplaatsen worden gecompenseerd op andere locaties, bijvoorbeeld bij de herontwikkeling van de huidige tramremise en het gebouw op de hoek Zwolsestraat / Harstenhoekweg. Bij de herinrichting moet een definitieve oplossingen worden gevonden voor het probleem van de 'fuik'. Er wordt onderzocht waar in Scheveningen-Bad parkeergelegenheid voor touringcars gerealiseerd kan worden, waaronder de locatie aan de Harstenhoekweg.

De parkeergarage aan de Zwolsestraat heeft momenteel één entree, waardoor op piekdagen vaak opstoppen ontstaan. Dat is op te lossen door het toevoegen van een tweede entree van de parkeergarage, in combinatie met het invoeren van eenrichtingsverkeer op de Zwolsestraat. Verder zijn parkeergarages voorzien nabij het Circusplein en – indien de zeewering wordt verplaatst – onder het Palaceplein. Deze parkeergarages dienen tevens ter vervanging van de oorspronkelijk geplande garage aan het Circusplein. Uitgangspunt voor nieuwe functies in dit gebied is dat zij zelf in hun parkeerbehoefte moeten voorzien.

BOB-platform

Bij de planvorming is gebruik gemaakt van de samenspraakreacties, waaronder de uitgewerkte plannen van Toekomstcomité Scheveningen-Bad, HVE architecten (Oscars), het GSBO, APS en het BOB-platform. Het BOB-platform, met vertegenwoordigers van bewoners-, ondernemers- en bezoekersorganisaties, is door het college van B&W gevraagd een visie voor Scheveningen Bad op te stellen, met als uitgangspunt het vernieuwingspakket uit de Nota van Uitgangspunten dat in februari 2008 door de gemeenteraad is vastgesteld. Het BOB-platform heeft samen met stedenbouwkundig bureau BVR in mei 2009 zeven cruciale bouwstenen gepresenteerd.

1. Ontwikkelen van de Pier: de ingang van de Pier als centrale trekpleister, ontwikkelen van een totaalconcept als basis, toevoegen van parkeergelegenheid aan het begin van de Pier, verbeteren van de entree vanaf de Zwolsestraat.
2. Parkeergarage Oranjoblok + entree van de Pier: sloop van de begane grond en 22 woningen aan de straatzijde. Dit opvullen met extra parkeervoorzieningen, toevoegen van woningen aan de Gevers Deynootweg, verbeteren van de zeekantpassage, toevoegen van horeca op de 'tweede' boulevard en toevoegen van ontvangstruimte.
3. Palaceplein en entree Boulevard: straten en pleinen met een menselijke maat, het toevoegen van een klein theater op het Palaceplein, zicht op het Kurhaus en op de zee. De tram en de auto zijn te gast: shared space.
4. Verbeteren van het complex Palace Promenade.
5. Palaceplein en omgeving: sloop van de parkeergarage en het politiebureau, het toevoegen van ondergrondse parkeervoorzieningen onder het Circusplein, toevoegen van een (woon)hotel en theater in hoogbouw achter Holland Casino, het verplaatsen van de tramhalte en het politiebureau, het eventueel betrekken van de Lourdeskerk.
6. Tweerichtingsverkeer op de Boulevard.
7. Het huidige verkeerssysteem zoveel mogelijk intact laten tijdens normale dagen, maar tijdens drukke dagen het toepassen van (dynamisch) verkeersmanagement: betaald parkeren op straat in de hele kustzone met een maximum parkeerduur, transferia op logische

plekken, gekoppeld aan snel en comfortabel openbaar vervoer naar het strand, verkeer leiden naar parkeergarages en transferia.

Samenspraakideeën over Bad

- o Maak er geen Las Vegas van.
- o Pas horlogemakerstedenbouw toe, maar zorg voor een overall-scenario.
- o Pleinen met fontein.
- o Trottoir roulant.
- o Geen patat meer!
- o Sealife naar de Pier en gedeeltelijk in zee.
- o Dubai-achtige eilanden in zee.
- o Sfeer zoals in de Jordaan, Barcelona, Torremolinos.
- o Nostalgische allure, chique, flaneren.

7.2 SCHEVENINGEN-DORP

Wat gaat er gebeuren?

- Versterking economisch functioneren Keizersstraat.
- Mogelijkheid tot herontwikkeling locatie postkantoor.
- Aansluiting Kalhuisplaats, Boulevard en keerlus lijn 11 versterken.
- Verbeteren openbare ruimte passend bij het historisch karakter.
- Realiseren van parkeergarage Badhuiskade en herinrichting groenzone.
- Aanpassing kruispunt Duinstraat / Scheveningseweg.

Scheveningen-Dorp is gemeentelijk beschermd stadsgezicht. De plannen voor Dorp sluiten aan op de bestaande stedenbouwkundige structuur en de aanwezige bebouwing waarin de historische continuïteit nog in belangrijke mate herkenbaar is. Bijvoorbeeld de omgeving Zeilstraat en Ankerstraat, met lage visserswoningen en vele gangetjes naar achtergelegen woningen. Of het gebied rond de Keizerstraat met de kenmerkende lintbebouwing en hofjesachtige structuur. De voorgenomen maatregelen uit dit masterplan hebben gemeen dat zij bedoeld zijn om het authentieke karakter van Dorp zoveel mogelijk te versterken. Tegelijkertijd vervult Dorp een cruciale functie als schakel tussen Haven en Bad. Door de kleinschaligheid en de cultuurhistorische kenmerken levert Dorp tot slot een belangrijke bijdrage aan de aantrekkelijkheid van Scheveningen-kust in alle vier de seizoenen.

Visie op de kustlijn

De kracht van Scheveningen-Dorp ligt in het verscholen karakter. Toch zijn er aspecten in de verbetermaatregelen die aansluiten op de hoofdvisie in dit masterplan, waarin de kustlijn leidend is. Zo kan dankzij de vernieuwde Boulevard de aansluiting van de Keizerstraat op de kustlijn aanzienlijk verbeteren. Daardoor krijgt deze oudste straat van Scheveningen een natuurlijke verbinding met de belangrijkste route voor strand- en zeebezoekers.

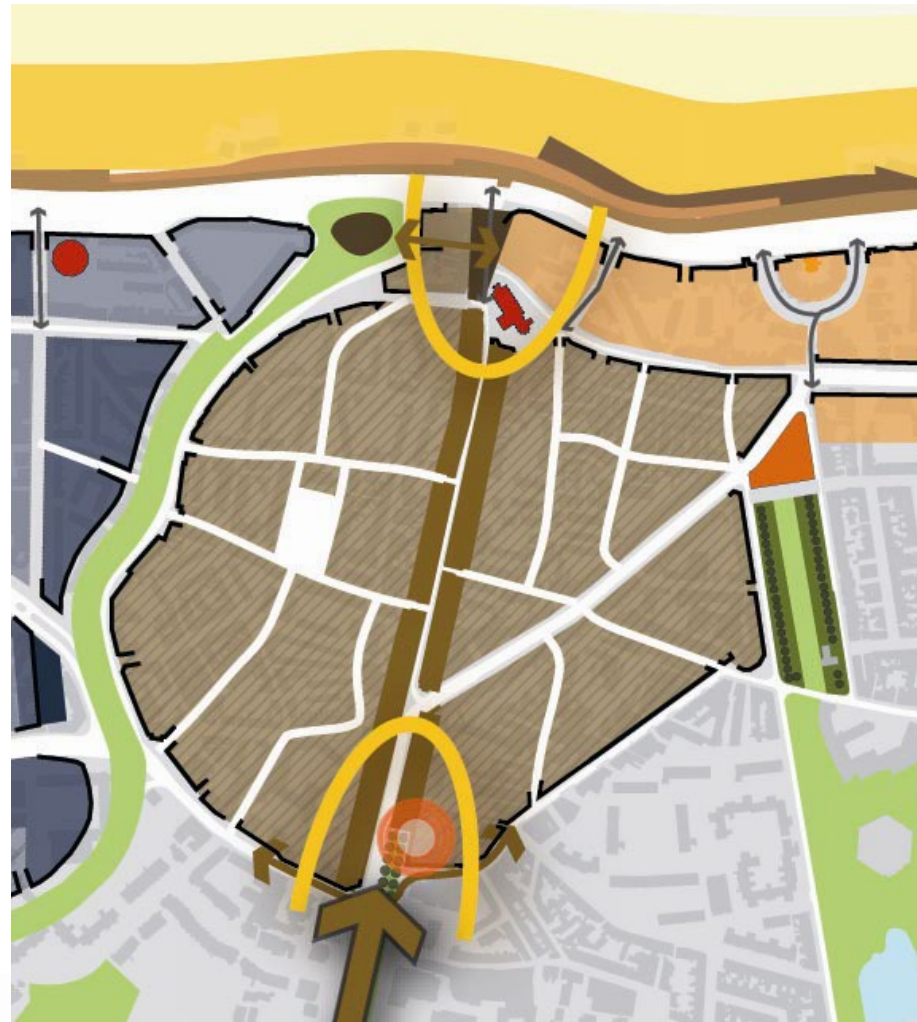
Visie op de tweede lijn

De opwaardering van lijn 1 tot RandstadRail-kwaliteit vindt niet in deze masterplanperiode plaats. Daardoor is ook geen grootschalige herinrichting

van de Prins Willemstraat en het Prins Willemplein mogelijk. Wel vindt op korte termijn een aanpassing van het kruispunt Duinstraat / Scheveningseweg plaats. Doel daarvan is een heldere verkeerssituatie aan het einde van de Scheveningseweg. Een beperkte herinrichting van het gebied zal ertoe leiden dat de sfeer ervan beter aansluit op het historische karakter van Scheveningen-Dorp. De herinrichting dient ook om de huidige postkantoorlocatie beter aan te sluiten en te ontsluiten vanaf het plein. Verder moeten er voor bewoners en bezoekers natuurlijke overgangen ontstaan naar de belangrijkste wegen die naar het plein leiden: Keizerstraat, Jurriaan Kokstraat, Badhuisweg, Scheveningseweg en Duinstraat.

Economische ontwikkeling

De Keizerstraat is het economische hart van Dorp. Bij het Prins Willemplein vindt nu de meeste activiteit plaats; bij de Boulevard heel weinig. Een betere spreiding is gewenst. Met de aanleg van de nieuwe Boulevard wordt de aansluiting op de Kalhuisplaats aanzienlijk verbeterd. Er ontstaat een fraai glooiende entree waardoor veel meer publiek zicht krijgt op Dorp, wat een extra economische impuls voor de Keizerstraat kan betekenen. Ook door de betere verbinding tussen tramkeerlus en Kalhuisplaats zal meer publiek naar de Keizerstraat komen. Hiervoor is het nodig dat het dwarse korte gedeelte van de Keizerstraat – nu een donkere doorgang – wordt aangepast tot een lichte en helder bewegwijzerde verbindingsroute. De Kalhuisplaats is bij uitstek een plek voor hoogwaardige horeca. In de visie van de gemeente is voor de Keizerstraat vooral een rol als winkel- en horecagebied weggelegd, terwijl de Badhuisstraat ruimte kan bieden voor activiteiten op het gebied van dienstverlening en de Jurriaan Kokstraat het beste geschikt is voor het huisvesten van maatschappelijke voorzieningen. De gemeente wil hierin samen optrekken met de bestaande ondernemersorganisaties en de Kamer van Koophandel. Een economisch platform met alle betrokkenen kan hierover advies uitbrengen.

	zee / water		sfeer scheveningen haven		sfeer scheveningen dorp		sfeer scheveningen bad		nieuwe boulevard		beeldbepalende functie / gebouw
	strand		ontwikkellocatie scheveningen haven		economische versterking scheveningen dorp		ontwikkellocatie scheveningen bad		zomer boulevard Zwarte Pad		bijzonder programma
	duinen		plein scheveningen haven		plein scheveningen dorp		plein scheveningen bad		boulevard Morales		aankomstplein
	groen		lange termijn ontwikkellocatie scheveningen haven		belangrijke verbinding scheveningen dorp		studiegebied scheveningen bad		verbinding naar zee		focus op de boulevard
	huidige bebouwing		toegangsroute scheveningen haven		toegangsroute scheveningen dorp		toegangsroute scheveningen bad		regionale fietsroute		bijzondere structuur
											

Postkantoor

De locatie van het huidige postkantoor op de hoek van de Badhuisstraat en de Hoge Prins Willemstraat biedt kansen voor een kwaliteitsverbetering aan de kop van de Scheveningseweg. De gemeente wil ruimte bieden om deze locatie te (laten) herontwikkelen en het postkantoor te vervangen door een markant gebouw dat bij het historische karakter van Dorp past (conform het beleid van beschermd stadsgezicht). In de nieuwbouw komen detailhandelsfuncties, voorzieningen en horeca ter ondersteuning van de activiteiten op het plein, terwijl tegelijkertijd een functionele verbinding ontstaat tussen Prins Willemstraat en Badhuisstraat. Onderdeel van de nieuwbouw is in ieder geval een parkeeroplossing. Deze parkeerplaatsen zijn onder meer bedoeld ter compensatie van de parkeerplaatsen die mogelijk in de Prins Willemstraat zullen vervallen.

Openbare ruimte

Ook de straten en stegen aan weerszijden van de Keizerstraat krijgen een impuls door verbeteringen in de openbare ruimte. Dit wordt ook mogelijk gemaakt door het terugdringen van het aantal parkeerplaatsen. De gemeente wil hier met een meerjarig investeringsprogramma de aanpak voortzetten zoals die al wordt gehanteerd voor het Dr. De Visserplein en omgeving. Samen met bewoners zullen allerlei initiatieven worden genomen om de kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren en te handhaven. Zo worden de mogelijkheden onderzocht om bomen – bijvoorbeeld leilindes – in deze binnengebieden van Scheveningen-Dorp te planten.

Wonen

In Scheveningen-Dorp zijn geen plannen voor nieuwbouw, behalve op de plek van het huidige postkantoor. Wel is er aandacht voor kleinschalige vernieuwing, particuliere woningverbetering en wellicht hergebruik van bestaande panden die nu nog een andere functie hebben.

Groene loper

De Badhuiskade/Havenkade wordt hét trefpunt voor bewoners aan weerszijden van deze groene loper van Scheveningen-kust. Door een

bescheiden herinrichting moeten de verschillende functies een betere plek krijgen. Onderzocht wordt op welke plek de huidige functies het best tot hun recht komen. Zo is het mogelijk dat de kinderboerderij verhuist naar de andere zijde van de Neptunusstraat, waar ruimte vrij kan komen door vernieuwing van het verzorgingshuis. De mogelijkheid bestaat hier om de rooilijn van de bebouwing terug te leggen tot aan de lijn van de Haringkade. Daarmee zou de ongewenste versmalling van de groene loper ongedaan worden gemaakt. De skatebaan verhuist naar de tramkeerluslocatie van lijn 11. Langs Badhuiskade en Havenkade verdwijnt een deel van de parkeerplaatsen. Deze worden gecompenseerd door de bouw van een ondergrondse parkeergarage op deze plek, een al langer bestaand initiatief van marktpartijen. De herinrichting maakt het mogelijk deze groene loper naar zee goed te laten aansluiten op de groene zone vanaf Madurodam. Daardoor ontstaat een aantrekkelijke route vanuit het achterland naar zee voor wandelaars en fietsers. Over de verdere herinrichting van de groene loper aan de Badhuiskade/Havenkade zal overleg met de bewoners plaatsvinden.

Samenspraakideeën over Dorp

- o Vanaf Seinpostduin trappen naar het strand
- o Breng de pomp terug.
- o Aandacht voor historisch besef: rondwandelingen, wandborden, plaquettes, beroemde en beruchte Scheveningers.
- o Geen ranzige en smoezelige winkels.
- o Galerries, open ateliers, link naar Beelden aan Zee.
- o Grand-café met zicht op de Boulevard.
- o Groot schip als speeltuin voor kinderen.
- o Pak de huidige 'rotte' plekken aan.
- o Bloemrijke en geurige beplanting.

Sfeerbeelden Scheveningen-Dorp

7.3 SCHEVENINGEN-HAVEN

Wat gaat er gebeuren?

- Herontwikkeling Norfolkterrein voor wonen, cultuur en watersport.
- Herontwikkeling Noordelijk Havenhoofd voor versterking visserij en sport.
- Herstructurering Kompasbuurt en Hoog Lindoduin.
- Onderzoek naar mogelijkheid aanpassing 'Driehoek' ter hoogte van de groene loper.
- Creëren nieuwe doorsteek tussen de woonbuurt en de Boulevard over de dijk.
- Nieuwe stedenbouwkundige invulling Dijk ten zuiden van de vuurtoren (waaronder Uiterjoon).
- Groene loper langs lijn 11 met ruimte voor spel en sport.

Buitenhaven, Voorhaven, Eerste Haven, Tweede Haven, Derde Haven, Landhoofd C, Schiereiland, Zuidelijk en Noordelijk Havenhoofd, Havenkwartier-Noord. De geboren Scheveninger draait er zijn hand niet voor om, terwijl het voor de bezoeker vaak een spannende ontdekkingstocht is. Tel al die havens, kades, bedrijfsgebouwen en woningen bij elkaar op en het resultaat is Scheveningen-Haven. De komende jaren zal dit zuidelijke deel van Scheveningen-kust zich ontwikkelen tot een gemengd gebied met werken, wonen en tal van voorzieningen voor sporters en bezoekers.

Norfolkterrein en Noordelijk Havenhoofd

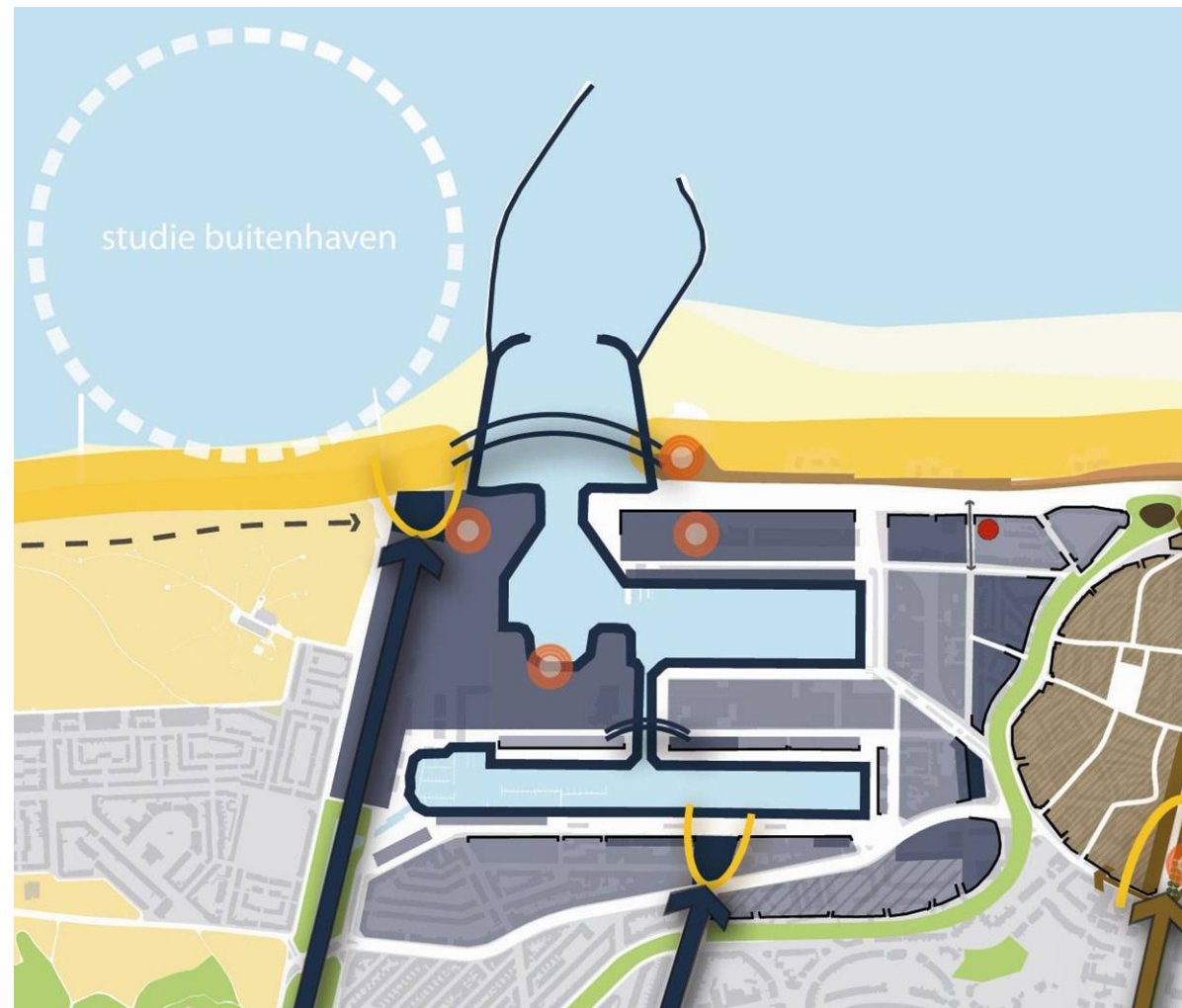
De gemeenteraad van Den Haag heeft zich op 14 februari 2008 al uitgesproken over de toekomstige ontwikkelingen op het Norfolkterrein en het Noordelijk Havenhoofd door het vaststellen van de Nota van Uitgangspunten Scheveningen-havens. Met dit masterplan komt ook duidelijkheid over de herontwikkeling van het laatste deel: Havenkwartier-Noord. In deze paragraaf zijn, om een compleet beeld te geven op het masterplangebied, de plannen voor Norfolkterrein en Noordelijk Havenhoofd kort samengevat.

Visie op de kustlijn

In de plannen voor Scheveningen-Haven keert de centrale visie voor de kuststrook terug: het versterken van de relatie van Scheveningen met de zee. Dat begint al met het onderzoek naar de wenselijkheid en mogelijkheid om ook hier de zeewering te verleggen naar de kustlijn. Dit is een ingrijpende operatie, omdat dan ook een stormvloedkering in de havenmond aangelegd moet worden. De nieuwe Boulevard wordt doorgetrokken tot aan het Adriaan Maasplein. De plannen voor het Zuidelijk Havenhoofd (toerisme) en het Noordelijk Havenhoofd (visserijbedrijvigheid en sport) versterken de oriëntatie op de kust. Voor Havenkwartier-Noord komt dit tot uiting door de verdere ontwikkeling van het gebied van de dijk ten zuiden van de vuurtoren. Dat geldt zowel voor een mogelijk nieuwe toekomst voor het huidige kantoorgebouw naast de vuurtoren, alsook voor het gebied in aansluiting op het verzorgingshuis Uiterjoon. De huidige gesloten bebouwing aan de dijk krijgt een doorgang om de relatie tussen havens, vuurtoren en zee te versterken.

Historie

In de ruimtelijke structuur van Scheveningen neemt Haven een eigen positie in. Tot de jaren zestig werd Scheveningen-Haven gedomineerd door de visserij. Met de aanleg van de Derde Haven in 1973 kwam de inmiddels vertrokken handelsvaart (Norfolk Line) erbij. De visserij verschoof naar de Eerste Haven, waardoor de Tweede Haven het domein werd van recreatievaart en sportvisserij. Scheveningen-Haven is nu een multifunctioneel gebied dat als een krans rondom de havens ligt. Het wonen aan de haven is de laatste jaren versterkt door de realisatie van een aantal bouwplannen rondom de Tweede Haven. Er is nog een aantal initiatieven in ontwikkeling die hierop aansluiten, met name aan de Dr. Lelykade. Daarnaast is het aantal horecavoorzieningen flink toegenomen. Het initiatief voor een PopExperience aan de westzijde van de Tweede Haven voegt een spectaculaire nieuwe functie toe aan het gebied. Dit bevestigt ook de Haagse ambities als dé 'popstad' van Nederland. Door de gemeenteraad is aangedrongen op een onderzoek naar de mogelijkheid om het voormalige Veronica-schip naar Scheveningen te halen.

	zee / water		sfeer scheveningen haven		sfeer scheveningen dorp		sfeer scheveningen bad		nieuwe boulevard		beeldbepalende functie / gebouw
	strand		ontwikkellocatie scheveningen haven		economische versterking scheveningen dorp		ontwikkellocatie scheveningen bad		zomer boulevard Zwarte Pad		bijzonder programma
	duinen		plein scheveningen haven		plein scheveningen dorp		plein scheveningen bad		boulevard Morales		aankomstplein
	groen		lange termijn ontwikkellocatie scheveningen haven		belangrijke verbinding scheveningen dorp		studiegebied scheveningen bad		verbinding naar zee		focus op de boulevard
	huidige bebouwing		toegangsroute scheveningen haven		toegangsroute scheveningen dorp		toegangsroute scheveningen bad		regionale fietsroute		bijzondere structuur

Bedrijvigheid en uitstraling

In economisch opzicht wil de gemeente in Scheveningen-Haven ruimte geven aan visserij en visserijbedrijvigheid (Noordelijke Havenhoofd en Schiereiland) en aan watersport en recreatie (met onder meer een topsportzeilcentrum in aanbouw op Landhoofd C, een initiatief voor een Popmuseum op het Schiereiland en een stadion voor beachvolleybal bij het Noordelijk Havenhoofd). De uitstraling van Scheveningen-Haven is stoer en dynamisch, maar intiem in de woongebieden ten zuiden en ten noorden van de havens. Langs de kades staan forse, gesegmenteerde gebouwen, met wat meer kleinschaligheid in het gebied erachter. De kades zelf bieden alle ruimte voor zowel visserij- als horeca-activiteiten. Aan de randen van Haven sluit de woningbouw aan op de ernaast gelegen gebieden. Zo krijgt de nieuwbouw op het Norfolkterrein een vanzelfsprekende verbinding met het duingebied van de Westduinen.

Wandelaars, flaneerders, zongenieters

Veel aandacht zal worden besteed aan een aantrekkelijke toegankelijkheid van de kust voor wandelaars, flaneerders en zongenieters. Bij het Zuidelijk Havenhoofd gebeurt dit door de aanleg van een centraal plein (het 'balkon') met hotel, museum, horeca. Bij Havenkwartier-Noord komt een nieuwe doorgang over de dijk, waarbij de centrale plek van de vuurtoren verder wordt versterkt. Op de dijk zelf komen functies die het verband kunnen leggen tussen het strand en het gebied daarachter. Op het Noordelijk Havenhoofd betekent dit vooral ruimte voor sportactiviteiten, bijvoorbeeld in combinatie met het beachstadion. Ook komt er zicht op de dynamiek van de Eerste Haven aan de andere zijde. Horeca, liefst visgerelateerd, is overal in het gebied te vinden: bij de oude visafslag aan de Dr. Lelykade, aan de kop van de Tweede Haven, aan de noord- en zuidzijde van de havenmond, die straks verbonden zullen zijn door de nieuwe spectaculaire hoge brug voor langzaam verkeer.

Nieuwe woningen Havenkwartier-Noord

In Havenkwartier-Noord worden Kompasbuurt en Lindoduin herontwikkeld. Dat betekent op termijn de sloop van 500-600 gedateerde woningen, waarvoor even veel nieuwe moderne woningen terugkomen. Sloop is

eveneens voorzien voor het gemeentelijk milieudepot (waarvoor een alternatieve locatie wordt gezocht) en de aangrenzende woningen aan de Hoekerstraat en Kompasstraat. De gemeente werkt positief samen met bewonersorganisaties en met woningcorporatie Vestia. De betrokken partijen zijn het overwegend eens over de noodzaak tot sloop en herbouw. De discussie gaat vooral over hoe de nieuwe wijk er uit gaat zien. De werkgroep zal bij de verdere ontwikkeling van het gebied een belangrijke rol blijven spelen. Op langere termijn is vernieuwing denkbaar van Laag Lindoduin en (delen van) de Vissenbuurt.

Laagbouw en hoogbouw

Bewoners hebben een sterke voorkeur voor laagbouw op de plek van de huidige Kompasbuurt met een herkenbare aansluiting bij het verleden, bijvoorbeeld in het stratenpatroon en de rode pannendaken. Het zal daarbij gaan om compacte laagbouw in twee tot vier lagen, met incidenteel vijf tot zes lagen om even veel woningen te kunnen terugbouwen. Hogere bebouwing met vrijstaande appartementgebouwen keert terug op de huidige locatie van Hoog Lindoduin en de gemeentelijke sporthal. Er wordt lokaal een oplossing gezocht voor de sociale activiteiten die nu in de sporthal plaatsvinden. De commerciële activiteiten verhuizen naar het Noordelijk Havenhoofd. De hoogte van de nieuwbouw zal in principe niet boven het huidige Hoog Lindoduin uitkomen. De exacte hoogte is mede afhankelijk van het uitgangspunt dat even veel woningen worden teruggebouwd als er worden gesloopt. Hierbij wordt gekeken naar de totaalsom van de woningen in de Kompasbuurt en Hoog Lindoduin. Van de nieuwbouw is circa 40 procent sociale woningbouw, ter compensatie van het lagere percentage (20 procent) op het Norfolkterrein. Daarnaast wordt, gezien de ligging bij het sportstrand en de haven, gedacht aan verblijfsmogelijkheden voor sporters, bijvoorbeeld in de vorm van een budget hotel of een short stay-facility.

Sfeerbeelden Havenkwartier-Noord

Economische bedrijvigheid

Voor het gebied tussen Eerste Haven/Tweede Haven en de Kompasbuurt wordt uitgegaan van een combinatie van functies: wonen, bedrijvigheid en voorzieningen. Enerzijds is er een koppeling aan de economische activiteiten in het havengebied, anderzijds een relatie met de sportactiviteiten op het nabijgelegen strand. De gemeente wil stimuleren dat sportwinkels zich vestigen in Havenkwartier-Noord. De markt moet hier zijn werk doen; de rol van de gemeente is vooral faciliterend.

Ruimtelijke kwaliteit

De gewenste ruimtelijke kwaliteit sluit aan bij de havenarchitectuur en de nostalgie van het traditionele Scheveningen. De gemeente zet daarvoor de instrumenten van bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan in. Een beeldkwaliteit die aansluit bij de gevoelens van havenarchitectuur en een nostalgisch beeld is hier gewenst. Daarbij wordt gedacht aan rode pannendaken. In het kader van de verdere uitwerking van dit masterplan zal hierop beleid moeten worden ontwikkeld. Ook van de zijde van bewoners wordt hierop aangedrongen om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan.

Bereikbaarheid

Het maritiem 'theater' met zijn kades en mogelijkheden voor activiteiten zal dienst gaan doen als het aankomstplein voor Haven. De Houtrustweg wordt in de toekomst de belangrijkste verbindingroute voor Scheveningen-Haven. De mogelijkheid van een snelle tramverbinding naar het Norfolkterrein (door het verleggen van lijn 11) is afhankelijk van het vervoersaanbod. Een goede ontsluiting van Scheveningen Haven is in grote mate afhankelijk van de realisering van belangrijke infrastructurele maatregelen buiten het masterplangebied in de komende jaren (Houtrustbrug, Internationale Ring, enzovoort). Het autoverkeer kan in ieder geval via de Houtrustweg, de Internationale Ring en de Hubertustunnel de A4, A13 of A44 bereiken.

Autoverkeer van de Houtrustweg wordt via Westduinweg, Treilerdwarsweg en Vissershavenweg naar de kust geleid. Verkeer van Scheveningen-Haven naar Scheveningen-Bad kan via de Duinstraat, Prins Willemstraat en Jurriaan Kokstraat rijden en via de Strandweg terugkeren. Om de verkeersdruk op de Statenlaan terug te dringen, wordt onderzocht of de aansluiting met de Westduinweg moet verdwijnen. Ook wordt gestudeerd op het verplaatsen of verdwijnen van het benzinestation op de kop van de Statenlaan om zo het zicht op de Tweede Haven te herstellen.

Driehoek

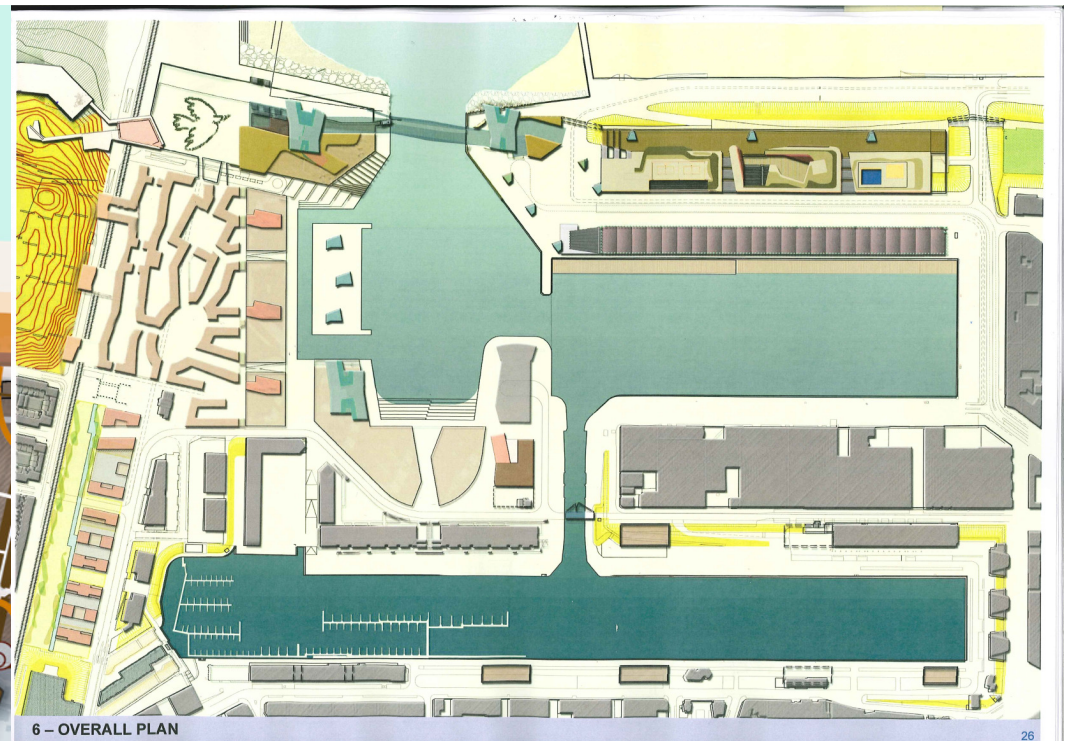
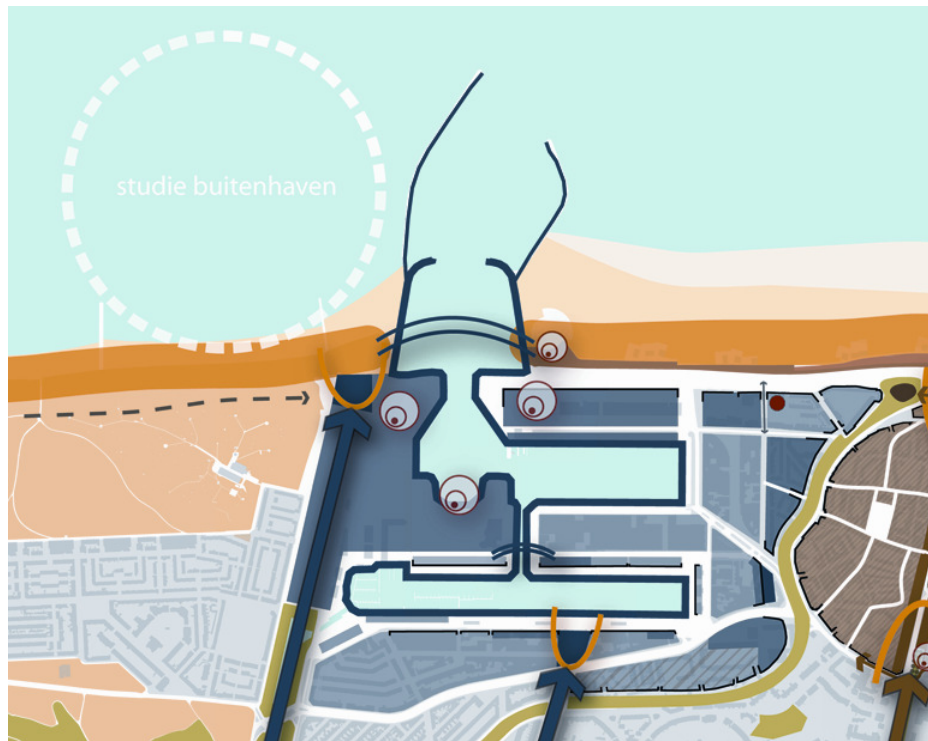
Vanuit stedenbouwkundig en verkeerskundig oogpunt is het gewenst een deel van de 'grote driehoek' langs Westduinweg en Zeesluisweg te slopen. Dit gebied kan dan worden betrokken bij de ontwikkeling van de groene loper naar zee langs de route van lijn 11. Zo kan een centrale plek ontstaan waar verschillende functies samenkomen.

Norfolkterrein: intiem wonen, weids uitzicht

Over het Norfolkterrein en het Noordelijk Havenhoofd heeft besluitvorming plaatsgevonden in de Nota van Uitgangspunten Scheveningen Havens. In deze paragraaf zijn, om een compleet beeld te geven op het masterplangebied, de plannen voor Norfolkterrein en Noordelijk Havenhoofd kort samengevat.

Op het Norfolkterrein komt een stedelijk woongebied met laagbouw, in aansluiting op de omgeving. De ligging vlakbij zee, het duin en de haven is de grote attractie van dit gebied. Er komen circa 800 woningen met een gemengd aanbod, waarvan 20 procent sociale woningbouw. In de plannen wordt uitgegaan van een spannende omgeving voor zowel bewoners als bezoekers. De woningen worden gebouwd op een kunstmatig dek dat aansluit op de Westduinen en langzaam in de richting van de haven afloopt. Door het hoogteverschil hebben alle woningen vrij zicht. Onder het dek is ruimte voor parkeren en openbaar vervoer. In de onderste laag van de woongebouwen is plek voor bijzondere functies als ateliers. De Derde Haven wordt gedempt ten behoeve van een parkeerbak voor 1.500 tot 1.800 auto's. Daardoor ontstaat ruimte voor meer woningbouw en nieuwe kades. Bij de havenmond is voldoende plek voor markante hoogbouw in de

vorm van bijzonder vormgegeven woontorens met uitzicht op zee. Verder wordt gedacht aan een hotel, een wellness-centrum, watersportfuncties en een museale attractie.

Schets mogelijke uitwerking invulling Norfolkterrein conform raadsbesluit
d.d. 14 februari 2008

Vismarkt, visrestaurants, visserijmuseum

Op het Noordelijk Havenhoofd krijgt de visserij alle ruimte om uit te breiden. De karakteristieke visafslag blijft grotendeels behouden, met aanpassingen aan de eisen van deze tijd. Voor het gebouw komt onder meer een nieuwe kade waardoor trawlers gemakkelijker kunnen laden en lossen. Verder is rekening gehouden met de komst van een vismarkt, allerlei visrestaurants en educatieve initiatieven om het visserijbedrijf te verbinden met het toerisme.

Terrassen met uitzicht op zee

De grote dijk op het Noordelijk Havenhoofd krijgt een verbinding met het dak van de ernaast liggende nieuwe visserijgebouwen. Hierdoor ontstaan terrassen met uitzicht op zee. Deze zijn geschikt voor activiteiten die aansluiten op het sportieve karakter van het strand ter plekke. Zo ontstaat een mooie looproute die aansluit op de nieuwe brug over de havenmond voor langzaam verkeer.

Nieuwe bruggen voor wandelaars en fietsers

De nieuwe Boulevard wordt over de havenmond doorgetrokken door de aanleg van een hoge fiets- en voetgangersbrug. Dit brengt zo de verbinding tussen Westduinen en Oostduinen tot stand. De duinen zullen beter toegankelijk gemaakt worden met wandel- en fietspaden. Wandelaars kunnen ook via de nieuwe brug over de Pijp, die uitsluitend voor langzaam verkeer is bestemd, een rondje haven lopen.

Groene loper naar zee: lijn 11-zone

Op het gebied van verblijfsgroen en openbare ruimte is het voorstel om de tramroute naar zee (lijn 11) verder te vergroenen en te verbreden. Zo zal een groene en recreatieve 'loper' naar zee ontstaan. Deze groene zone is bestemd als uitloop voor de bewoners aan weerszijden, in Havenkwartier-Noord en Dorp. De tramkeerlus van lijn 11 biedt voldoende ruimte om de skatebaan van de Badhuiskade/Havenkade onder te brengen. Een dergelijke voorziening draagt bij aan het concept van 'sport aan de kust'.

Groene loper naar zee: Afvoerkanaal

Langs het Afvoerkanaal krijgt Scheveningen-Haven een goede en kwalitatief hoogstaande verbinding met de stad. De nu ontoegankelijke groene zone langs het kanaal wordt omgevormd tot een representatief park dat de verbinding vormt tussen stad en zee. Onderzocht wordt of het Afvoerkanaal bevaarbaar gemaakt kan worden, zodat er weer een verbinding ontstaat tussen de havens en de Haagse binnenstad.

Samenspraakideeën over Haven

- Visserij moet versterkt worden.
- Waarom geen visserijschool.
- Havenkwartier-Noord is stoer, ruig en afwisselend.
- Vuur in de vuurtoren.
- De mooiste plek in de Haven zijn de drie restaurants.

Buitenhaven

Eind 2006 heeft het consortium Cruiseport The Hague Holland op eigen initiatief een voorstel gedaan voor een nieuwe buitenhaven annex cruiseterminal bij Scheveningen. Het Haagse college van B&W staat hier in beginsel positief tegenover. De uitstraling op het toeristisch product van Scheveningen is enorm en het zal een forse bijdrage aan de werkgelegenheid leveren. Daar staat tegenover dat het onmiskenbaar van grote invloed is op de huidige situatie aan de kust. Niet uitgesloten kan worden dat het op termijn prima past in een ontwikkeling die aansluit bij de conclusies van de Deltacommissie (commissie-Veerman) en de daaruit voortvloeiende voorstellen voor het versterken van de zeewering in dit gedeelte van de Zuid-Hollandse kust. Het initiatief voor een 'zandmotor' is hier een voorbode van. Het provinciale beleid lijkt een dergelijke ontwikkeling mogelijk te maken.

Er vindt een haalbaarheidsonderzoek plaats naar het plan voor een buitenhaven. Naast een cruiseterminal behelst dit een landaanwinning met woningbouw en natuur en in de cruisehaven een combinatie met een marina en een industriële haven. Een definitieve beslissing over de buitenhaven zal plaatsvinden na de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart 2010. De nieuwe buitenhaven zou een forse omvang moeten krijgen

om de komst van grote cruiseschepen mogelijk te maken. Verder ontstaan mogelijkheden voor een marina voor grotere zeilschepen als aanvulling op de Tweede Haven. De nieuwe buitenhaven kan ook dienen als thuishaven voor schepen van de pelagische visserij (visserij op onder andere haring en makreel) en Rijkswaterstaat. Ook kunnen er nieuwe stranden, nieuwe natuur en nieuwe stedelijke functies komen.

8 BELEIDSKADERS

8.1 GEMEENTELIJKE BELEIDSKADERS

Structuurvisie Den Haag 2020

Op 17 november 2005 heeft de gemeenteraad de nota 'Structuurvisie Den Haag 2020, 'Wéreldstad aan zee' vastgesteld. Deze structuurvisie schetst de ruimtelijke ontwikkeling van Den Haag, met een perspectief tot 2020. Er wordt richting gegeven aan stedelijk bouwen en bouwen op aantrekkelijke plekken en het toevoegen van grote aantallen woningen en arbeidsplaatsen, met name in de kennis- en diensteneconomie. Het masterplan Scheveningen-kust is een van de negen masterplannen die in het kader van de structuurvisie worden opgesteld. Drie andere masterplangebieden grenzen aan Scheveningen-kust: Kijkduin, de Internationale Zone en de Lijn 11-zone.

Regionaal Structuurplan Haaglanden 2020

Het Regionaal Structuurplan Haaglanden 2020 (RSP) beschrijft de visie van het stadsgewest op de ruimtelijke ontwikkeling van de regio Haaglanden tot 2020, met een doorkijk naar 2030. In het RSP wordt geen aparte melding van het gebied Scheveningen-kust gemaakt, maar wel van de noodzaak een bepaalde mix aan voorzieningen binnen het totale grondgebied te ontwikkelen, wil het stadsgewest de rol spelen in Nederland en Europa die beoogd wordt.

Nota 'Groen kleurt de stad', Stedelijke Ecologische Verbindingszones en Groene daken

In de nota 'Groen Kleurt de stad, beleidsplan voor het Haagse Groen 2005-2010' heeft de gemeenteraad de stedelijke groene hoofdstructuur (SGH) vastgelegd. Hiermee verplicht het gemeentebestuur zich om deze structuur op eenduidige en herkenbare wijze duurzaam in stand te houden. De functies en voordelen van groen moeten worden vervlochten in de totale stedelijke ontwikkeling. Alleen in uitzonderlijke gevallen kan worden

afgeweken van de SGH, bijvoorbeeld ten gunste van doelstellingen volgens de Structuurvisie Den Haag 2020. In de nota Stedelijke Ecologische Verbindingszones 2008-2018 is specifiek voor de groene verbindings met ecologische waarde beleid aangegeven, met knelpunten en opgaven. In het masterplangebied Scheveningen-kust ligt de ecologische verbindingszone tussen Oostduinen en Westduinen, die medebepalend is voor de gebiedsontwikkeling. Belangrijke groenzones in het plangebied zijn verder het wijkpark Badhuiskade/Havenkade, de Lijn 11-zone en de groene oevers van het Afvoerkanaal tussen Houtrustbrug en Scheveningen-Haven. Het nieuwe programma voor verkeer, voorzieningen en wonen betekent een extra druk op het groen dat overblijft, en dus een opgave hier kwaliteit toe te voegen. Daarbij moet ook gedacht worden aan groen op daken, gevels en terrassen, waarvoor de gemeente Den Haag een subsidieregeling beschikbaar heeft.

CO₂-neutrale stad (2008), CO₂-neutrale gemeentelijke organisatie (2009) en Kadernota Duurzaamheid (i.o., 2009).

Onder het huidige college timmert Den Haag flink aan de weg met beleid en acties voor klimaat, energie, milieu en duurzaamheid in brede zin. Een zeer bepalende doelstelling is de stad CO₂-neutraal en klimaatbestendig te laten zijn in 2050, omdat er veel nodig zal zijn deze ambities werkelijk te bereiken. Praktisch betekent het dat er altijd en overal een grote inzet richting deze doelstellingen moet zijn; grote ruimtelijke plannen en energieconsumptieve functies bieden een grote kans of zelfs verplichting. Voor het ontwerp en de ontwikkeling van Scheveningen-kust zijn energie, water en groen daarom leidende thema's.

Het energiegebruik van de gemeentelijke organisatie moet al in 2010 CO₂-neutraal zijn. Dit betekent dat alle bouwplannen in het plangebied waarbij de gemeente opdrachtgever is, aan deze eis moet voldoen. Denk hierbij aan gebouwen voor zorg en onderwijs, maar ook aan openbare verlichting. Praktisch betekent het dat de aandacht uitgaat naar zeer goed geïsoleerde woningen en andere gebouwen en naar de toepassing van duurzame energiebronnen. Voor het plangebied is een energiestudie uitgevoerd waaruit blijkt dat het realiseren van warmtenetten van toepassing is, waarop moet worden ingespeeld met lage

temperatuurverwarmingssystemen in woningen en andere gebouwen. Deze technieken zijn ook gunstig voor een gezond binnenmilieu.

Op het moment van het ontwikkelen van dit masterplan is de aangekondigde Kadernota Duurzaamheid nog niet beschikbaar.

Aannemelijk is dat hierin aanvullende opdrachten opgenomen zijn die gelden voor de gebouwen en de buitenruimte in Scheveningen-kust. De gemeente zal met ontwikkelaars, architecten en bouwbedrijven onderhandelen omdat hun bijdrage aan de langetermijndoelstellingen nodig is. Daarbij wordt creativiteit gevraagd deze te verbinden aan de hoge gebruiks- en belevingskwaliteiten die in het gebied beoogd worden.

Milieubeleid

Het Milieubeleidsplan 2001-2006 introduceert het gebiedsgericht milieubeleid (GGMB) en neemt per gebiedstype streefbeelden op. Het Milieubeleidsplan heeft in 2006 een vervolg gekregen in de Contourennota 'Tien voor milieu'. Deze contourennota stelt de Haagse ambities vast voor onder meer lucht, klimaat, water en geluid. De plannen voor Scheveningen-kust zullen op al deze thema's prestaties moeten leveren, zeker ook vanwege de grote groepen gebruikers die er zullen vertoeven. Er is gekozen een plan-MER-traject te doorlopen, als onderlegger voor milieukeuzes. Een aansprekend voorbeeld van een maatregel (naar aanleiding van de nota 'Tien voor milieu') in Scheveningen is het aanbieden van walstroom, met het doel de geluidbelasting door vriestrawlers te verminderen.

Woonvisie

De gemeentelijke Woonvisie 2020 is in 2004 vastgesteld en in juni 2009 geactualiseerd. De nadruk van de Woonvisie ligt op het vernieuwen, verbeteren en versterken van de bestaande stad in de periode 2010-2020. Dit valt uiteen in herstructureringsgebieden, aanpak van kwetsbare (particuliere) wijken en binnenstedelijke en stadsrandtransformatie. Voor Scheveningen-kust bevat de Woonvisie 2020 uitspraken over het stedelijk wonen en verblijven aan het zeefront, tussen dynamische haven en mondaine badplaats. Daarbinnen zijn specifieke accenten aangegeven, zoals het bewaren van het dorpse karakter (Scheveningen-Dorp), het upgraden tot een badplaats met allure (Scheveningen-Bad) en het

versterken van een levendig centrumstedelijk milieu (Scheveningen-Haven).

Haagse Nota Mobiliteit 2008-2030

Den Haag werkt op dit moment aan nieuw verkeers- en vervoersbeleid voor de periode 2008-2020, met een doorkijk naar 2030. De centrale opgave voor de nieuwe Haagse Nota Mobiliteit is samengevat als: 'Het organiseren van de duurzame bereikbaarheid van Den Haag in 2020 en daarna'. Kwaliteit op alle schaalniveaus moet de duurzame bereikbaarheid haalbaar maken, ook voor wat betreft verblijfsklimaat, leefbaarheid en milieu. Tot aan de vaststelling van dit nieuwe beleid is het Verkeersplan 2010 van kracht. Bij de opstelling van het masterplan voor Scheveningen-kust heeft de gemeente echter al rekening gehouden met de opgaven en uitgangspunten in de Haagse Nota Mobiliteit, onder meer als het gaat om de verbeteringen van de verkeersinfrastructuur bij de Houtrustbrug, de Prins Willemstraat en de Zwolsestraat.

Verdichtingsnota

De Agenda voor de Haagse Verdichting is een leidraad voor binnenstedelijke verdichting in Den Haag tot 2020. Dit beleidstuk maakt inzichtelijk hoe verdichting bijdraagt aan de kwaliteit van wonen, werken en leven in Den Haag en welke kaders en randvoorwaarden daarbij gelden. In de nota staat Scheveningen vermeld als voorbeeld van een gebied met een gebrek aan stedenbouwkundige en architectonisch samenhang waar via verdichten een nieuwe identiteit kan ontstaan. De transformatie van het voormalige Norfolkterrein wordt genoemd, met stadswoningen en incidenteel torens tot 100 meter hoog aan de havenmond. Ook rept de nota van de toevoeging van toeristische voorzieningen en woningen in Scheveningen-Bad met mogelijk hoogbouw tot 100 meter in de kern, geclusterd met en aansluitend op de reeds bestaande hoogbouw.

Sociaaleconomische agenda

De agenda is het kader voor vier kernopgaven die de komende tien jaar een impuls moeten geven aan de sociaaleconomische ontwikkeling van Den

Haag. De ambities uit de agenda vullen het ruimtelijke toekomstbeeld uit de structuurvisie aan. De vier kernopgaven zijn kort en bondig.

- Iedereen doet mee: in 2020 is iedere Hagenaar aan het werk, op school of anders actief.
- Binden en boeien: het aantrekken en behouden van middengroepen en talentvolle jongeren aan de stad.
- Economie met energie: groei aan zowel de boven- als de onderkant van de arbeidsmarkt en excellente dienstverlening.
- Den Haag met stip op de kaart: een toonaangevend aanzien en krachtige promotie van de stad.

Het masterplan Scheveningen-kust lijkt in eerste instantie vooral een grote bijdrage te leveren aan de laatste twee punten, maar zal zeker ook een goede impuls betekenen voor de sociale kwaliteit van leven voor Hagenaars.

Kadernota openbare ruimte Den Haag

De Kadernota Openbare Ruimte onderscheidt drie afwerkingsniveaus van straten, parken en overig gebied, met richtlijnen voor grote en kleine inrichtingselementen, zoals openbare verlichting, afvalinzamelsystemen of plantenbakken. De ambitie kan zijn 'Residentie', 'Hofstad' of 'Maatwerk'. Bij de samenstelling van de catalogus zijn eigenschappen meegenomen als functionaliteit, veiligheid, vormgeving, materiaalgebruik, energiegebruik, levensduur en beheersaspecten. Deze kadernota biedt richtlijnen voor het uitwerken van bijvoorbeeld specifieke verlichtingsplannen en werkt verder als een catalogus, waaruit praktisch en betrouwbaar keuzes gemaakt kunnen worden. Grote delen van het plangebied gaan zeer intensief gebruikt worden, deels het etmaal rond. Voor dergelijk gebruik is een hoogwaardige inrichting en afwerking noodzakelijk.

Haagse gehandicapten in de lift (2000), Gehandicaptenbeleid (2009) en Richtlijn aanpasbaar bouwen (i.o., 2009)

Sinds het vaststellen van de nota 'Haagse gehandicapten in de lift' (OCW/2000.16296) zijn de standaardregels van de Verenigde Naties ten aanzien van de positie van gehandicapten in de samenleving onverkort van kracht. De signatuur 'Internationale Stad van Recht en Vrede' heeft een

impuls gegeven aan het doel gehandicapten gelijke ontplooiingskansen te bieden, zodat ze een gelijkwaardige maatschappelijke positie kunnen innemen. In de loop van de jaren is er in diverse beleidsvelden rekening mee gehouden, wat onder meer geresulteerd heeft in extra toegankelijkheidskwaliteit van RandstadRail en diverse (semi-)openbare gebouwen (www.toegankelijkheid.denhaag.nl). In 2009 zijn zowel beleid als richtlijnen geactualiseerd.

De binnenstad en Scheveningen kunnen zich ten opzichte van andere stadscentra en badplaatsen profileren, door vanzelfsprekende gastvrijheid te bieden in de vorm van een bereikbare en toegankelijke gebouwde omgeving. Er zijn al vergevorderde plannen voor de geschiktheid van de Boulevard en het strand voor mensen met rolstoelen en kinderwagens en dergelijke, inclusief ruime parkeergelegenheid voor bijzondere doelgroepen. Er bestaan nog wensen om veel meer voorzieningen en bedrijven over te halen tot een goede toegankelijkheid, en voor een definitieve uitvoering van één of meer tramlijnen op het niveau van RandstadRail-kwaliteit. De detaillering van haltes en routes naar de boulevard is een bijzonder aandachtspunt. Door een goede toegankelijkheid te realiseren van woningen en zorgvoorzieningen, zal het mogelijk zijn dat zoveel mogelijk mensen zelfstandig kunnen functioneren, en dat dure individuele maatregelen worden vermeden.

Spelen in de stad 2009–2013 en Handboek gemeentelijk speelruimtebeleid (2006)

Bij nieuwe woningbouw hanteert de gemeente de richtlijn dat minimaal 3 procent van de 'uitgeefbare' ruimte wordt toegewezen aan speelruimte. Groenvoorzieningen die ook als informele speel- of recreatieruimte kunnen fungeren, worden hierin meegeteld. Het vrijhouden van ruimte is een eerste stap in speelruimtebeleid. De tweede stap is het realiseren van speelaanleidingen en omgevingskwaliteiten voor kinderen van verschillende leeftijden, op plekken die veilig bereikbaar zijn vanuit woningen. Oudere kinderen hebben een grotere actieradius dan kleinere kinderen, waarbij zij behoefte hebben aan grotere aaneengesloten velden (verhard en onverhard).

In de planvorming voor Scheveningen-kust zal de woonfunctie van bepaalde gebiedsdelen worden versterkt en worden ook nieuwe wooncomplexen toegevoegd. In de omgeving hiervan is speelruimte een bijzonder punt van aandacht, juist omdat de andere functies van het masterplangebied, inclusief drukke ontsluitingswegen, op gespannen voet ermee kunnen staan. Speelruimte kan goed gecombineerd worden met groen en ontmoetingsplekken.

GPR Gebouw en FSC-convenant

De gemeente Den Haag heeft duurzaam bouwen in haar beleid verankerd (RIS 143475). Daarin speelt de toepassing van de methode GPR Gebouw een basale rol, bij nieuwbouw en bij renovatie van woningen en andere gebouwen. GPR Gebouw is een praktisch instrument, dat gebruikt kan worden tijdens het ontwerp en voor de verantwoording van prestaties. Gewerkt wordt aan de hand van de thema's energie, milieu (materiaal, water, afval), gezondheid (lucht, geluid, thermisch comfort), gebruikskwaliteit en toekomstwaarde. Licenties en adviezen worden gegeven door het team duurzaam bouwen van DSO. Daar waar de gemeente invloed kan uitoefenen, wordt een bepaald prestatieniveau verlangd dat in de loop van de jaren toeneemt. Op dit moment is dat niveau een 7 op een schaal van 10. Bij tenders is dit niveau een knock-out-criterium. Vanwege klimaatbeleid zou bij nieuwbouw de score op het thema energie maximaal moeten zijn. Voor grote of bijzondere gebouwen is de GPR-eis richtinggevend, maar kan die zeker ook gerealiseerd en getoetst worden aan de hand van andere methodes voor duurzaam bouwen. Den Haag heeft als onderdeel van Haaglanden een FSC-convenant ondertekend. Daar waar de gemeente zelf bouwt, wordt FSC-hout gebruikt. Zij stimuleert de toepassing van hout met een FSC-keur bij bouwprojecten waarbij de gemeente geen directe opdrachtgever is. Het toepassen van FSC-hout heeft een positief effect op de GPR-score binnen het thema milieu.

8.2 REGIONALE BELEIDSKADERS

Provinciale Structuurvisie/Interimbeleid Wro

In het kader van de inwerkingtreding van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening op 1 juli 2008 zullen Provinciale Staten een Provinciale Structuurvisie vaststellen. Met deze structuurvisie 'Visie op Zuid-Holland' beschrijft de provincie haar doelstellingen en geeft zij haar kijk op de ruimtelijke ontwikkeling tot 2040. Uitgangspunt daarbij is 'lokaal wat kan, provinciaal wat moet'. Voor de periode tussen 1 juli 2008 en de vaststelling van de structuurvisie is het interimbeleid Wro van kracht. Daarvoor is bestaand ruimtelijk beleid, zoals de streekplannen en de nota 'Regels voor Ruimte', het vertrekpunt. In het interimbeleid is aangegeven welke onderdelen uit de streekplannen en de nota 'Regels voor Ruimte' na 1 juli 2008 onverminderd van kracht zullen zijn.

Regionaal Structuurplan Haaglanden 2020

Het Regionaal Structuurplan Haaglanden 2020 (RSP) beschrijft de visie van het stadsgewest op de ruimtelijke ontwikkeling van de regio Haaglanden tot 2020, met een doorkijk naar 2030. In het RSP wordt geen aparte melding van het gebied Scheveningen-kust gemaakt.

8.3 OVERIGE BELEIDSKADERS

Natuurbeschermingswet en Flora- en Faunawet

In internationaal opzicht zijn de Nederlandse duinen van groot belang. Van de meer dan 15.000 km Atlantische kust in West-Europa bestaat ongeveer 3.000 km uit duinen. Hiervan ligt bijna 300 km in Nederland. De Nederlandse kustduinen behoren dan ook tot de top vijf van de Europese duingebieden. Grote delen van de Nederlandse kustduinen zijn beschermd als Natura 2000-gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet bepaalt dat plannen en projecten die de kwaliteit van specifieke habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op specifieke soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Bij ruimtelijke ingrepen dient altijd te worden nagegaan of een vergunning nodig is op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Het betreft zowel plannen en projecten binnen Natura 2000-gebieden als in de directe omgeving. Het masterplangebied Scheveningen-kust ligt tussen twee belangrijke duingebieden ingeklemd: de Oostduinen en de Westduinen. Ook binnen het gebied zelf zijn nog wat restanten van duingebieden aanwezig, onder meer bij het museum Beelden aan Zee.

Wet op de Waterkering

Vanuit de Wet op de Waterkering moeten primaire waterkeringen voldoen aan bepaalde veiligheidsnormen. De zeewering tussen Scheveningseslag en de tramlijn van lijn 11 wordt de komende jaren versterkt. Anders is het voor het gebied achter de zeewering tussen Scheveningseslag en het Carlton Beach Hotel. Deze wordt niet op korte termijn, maar wel zeker binnen vijftig jaar versterkt. De gemeente Den Haag wil in overleg met het Rijk en het Hoogheemraadschap van Delfland beoordelen in hoeverre de verbetering van dit deel van de zeewering eerder kan worden uitgevoerd.

9 ONTWIKKELINGSSTRATEGIE

Dit masterplan levert geen kant-en-klare oplossingen voor de knelpunten in het huidige functioneren van Scheveningen-kust. Het biedt wel een visie op mogelijke ontwikkelingen voor de toekomst om nieuwe kansen te genereren en te benutten zodat het leefklimaat verbetert, het toeristisch product aantrekkelijker wordt, de bedrijvigheid toeneemt en de werkgelegenheid kan groeien. Deze visie zal de komende jaren per deelgebied c.q. locatie verder worden uitgewerkt: er zullen deelplannen worden opgesteld en stedenbouwkundige kaders worden geformuleerd. Maar dit masterplan voor Scheveningen-kust zal hiervoor het leidend kader zijn, met de nadruk op de kustlijn, een verbeterde veiligheid door een verlegde zeewering met een nieuwe Boulevard en de verschillende projecten en programma's in de deelgebieden.

Bewoners en ondernemers

De uitwerking en de uitvoering van het masterplan kan de gemeente niet alleen. Daarvoor zijn vele partners nodig. Allereerst de bewoners en ondernemers van Scheveningen. Op een aantal plekken werkt de gemeente al actief samen met bewonersorganisaties en anderen om de ideeën uit dit masterplan verder vorm te geven. Zo is in Havenkwartier-Noord al geruime tijd een werkgroep van bewoners, woningcorporatie Vestia en de gemeente aan de slag om gezamenlijk plannen voor de verbetering van het gebied op te stellen. In Dorp vindt regelmatig overleg plaats met bewoners en ondernemers. In Bad moet een overtuigende manier gevonden worden om de goede ervaring met het BOB-platform verder vorm te geven. Nader overleg is hiervoor nodig. Ook voor de overige onderdelen moeten manieren worden gevonden om gezamenlijk op te trekken waar mogelijk, maar in ieder geval om met elkaar te overleggen. Hierbij zal maatwerk per project leidend zijn.

Andere overheden

Voor een belangrijk onderdeel van dit masterplan, namelijk het verleggen van de zeewering, is overleg nodig met het Rijk, de provincie Zuid-Holland

en het Hoogheemraadschap van Delfland. De voorstellen voor de zeewering, met daaraan gekoppeld de nieuwe Boulevard zijn een sleutelelement van dit masterplan. Voor het overleg hierover zal geruime tijd moeten worden uitgetrokken. Tegelijkertijd zal een tijdshorizon moeten worden geschetst waarin duidelijk wordt of deze voorstellen ook bij de andere overheden steun vinden. De verbetering van Scheveningen verdient immers duidelijkheid over de haalbaarheid van de voorstellen. Te denken valt hierbij aan een periode van twee jaar.

De realisering van RandstadRail-kwaliteit (tot 2020 lijn 9 en lijn 11) is een belangrijke aanjager voor de verbetering van de infrastructuur en de kwaliteit van de openbare ruimte. Het gewest Haaglanden is daarbij de belangrijkste speler.

Ook voor een groot aantal andere voorstellen is niet alleen beleidsmatige, maar ook financiële steun nodig van andere overheden, mogelijk ook van Brussel. Per project zal verder worden uitgewerkt op welke beleidskaders van andere overheden ze aansluiten om zodoende een optimale afstemming te krijgen. Ook is van belang de plannen af te stemmen met andere ontwikkelingen die een belangrijke stimulans kunnen zijn voor de ontwikkeling van Scheveningen-kust. Allereerst valt daarbij te denken aan "Den Haag Culturele Hoofdstad 2018", maar in de wat verdere toekomst ook aan de mogelijkheden die het in ontwikkeling zijnde Olympische Plan kan bieden, dat onderzoekt of een kandidaatsstelling van Nederland voor de Olympische Spelen van 2028 realistisch is.

Sleutelspelers aan de kust

Een derde groep belangrijke medespelers is het bedrijfsleven. Dat kunnen huidige ondernemers en investeerders in Scheveningen zijn, maar ook nieuwe. Het bruist aan de kust van ideeën en initiatieven die om ruimte voor realisering vragen. De gemeente beschikt, naast de huidige openbare ruimte, binnen het masterplangebied over een beperkte hoeveelheid grond. De kust is dichtbebouwd en de meeste grond is in particulier bezit of in erfpacht uitgegeven. Het strand en de zee vallen weliswaar onder planologische zeggenschap van de gemeente, maar zijn in eigendom bij het Rijk (Domeinen). De belangrijkste vrij beschikbare gebieden zijn het

Norfolkterrein en een beperkt aantal locaties in Scheveningen-Bad. De gemeente zal deze zo effectief mogelijk moeten inzetten om de ambities uit dit masterplan te realiseren.

Het bedrijfsleven speelt een cruciale rol. De gemeente is reeds met een aantal belangrijke partijen in Scheveningen in overleg over de realisatie van hun eigen ambities. In Haven bijvoorbeeld met de visserijsector over de herontwikkeling van het Noordelijk Havenhoofd en de visafslag; in Bad vinden eveneens gesprekken plaats met sleutelspelers. Het is de rol van de markt om zijn eigen ideeën te realiseren. De opdracht voor de gemeente is om hierbij te verleiden door het bieden van kansen, te faciliteren en kaders te scheppen waar mogelijk en initiatieven aan elkaar te verbinden voor het optimale resultaat. Het bij elkaar brengen van sleutelspelers en sleutellocaties moet leiden tot een stapsgewijs proces van verbetering en realisering. De komende periode zal alle energie hierop zijn gericht.

Evenementen

Scheveningen is niet alleen maar de hardware van gebouwen en openbare ruimte. Scheveningen is ook een gevoel van ruimte en zee, waar van alles gebeurt. Het (opnieuw) op de kaart zetten van Scheveningen als gebied voor evenementen moet er ook toe leiden dat de ruimtes benut gaan worden voor datgene waar ze het meest voor geschikt zijn. De kleine intieme pleinen voor kleinschalige evenementen, de kades in de haven voor Vlaggetjesdag en voor sportactiviteiten zoals de North Sea Regatta en andere grootschalige zeilevenementen zoals EK's en WK's (bijvoorbeeld in 2012 het WK Yngling) en het strand en de Boulevard voor de veel publiek trekkende evenementen (Vuurwerkfestival). Dit masterplan biedt ook hiervoor nieuwe kansen: nieuwe theaters en andere ruimtes maken nieuwe kunst- en muziekfestivals mogelijk. Het nieuwe maritiem theater in de Haven biedt weer eigen mogelijkheden: misschien een stukje van Den Haag Festival Classique aan Zee. Gemeente, cultuursector en bedrijfsleven zullen hierbij de handen ineen moeten slaan. Belangrijk hierbij is de kandidatuur van Den Haag voor Culturele Hoofdstad van Europa 2018.

Fasering

Keulen en Aken zijn niet op één dag gebouwd. Dat geldt ook voor dit masterplan. De realisering van een groot aantal ambities heeft voorbereidingstijd nodig om te worden uitgewerkt, de haalbaarheid te toetsen en de realisatie voor te bereiden. Dit geldt vooral de grotere initiatieven. Voor dit masterplan zijn drie tijdperiodes te onderscheiden:

2010 – 2015

- Gemeentelijke initiatieven om het woon- en investeringsklimaat te verbeteren, waarbij te denken valt aan:
 - aanleg nieuwe zeewering en Boulevard bij Dorp
 - infrastructurele maatregelen om de bereikbaarheid te verbeteren vanaf de Internationale Ring
 - realisering van een aantal parkeergarages, mede ter vervanging van vervallen parkeerplekken op de Boulevard
 - voorbereiden verdere verbetering/verlegging zeewering in Bad en Haven.
- Uitvoering van plannen die reeds in voorbereiding zijn:
 - start realisering ontwikkeling Norfolkterrein
 - start realisering herontwikkeling Noordelijk Havenhoofd
 - realisering brug over de havenmond
 - start RandstadRail-kwaliteit lijn 11 en voorbereiding lijn 9
- Quick wins: kleinschalige initiatieven die op korte termijn een groot effect opleveren, zoals
 - het voltooiën van het aantal leefbaarheidspleinen in Haven
 - de verbetering van het Kurhausplein en omgeving
 - aanpak keerlus lijn 11 als start van de groene loper naar zee
 - verbeteren kruispunt Duinstraat/Scheveningseweg vóór de afsluiting van de Boulevard in het kader van de werkzaamheden (medio maart 2010).
- Andere initiatieven, zoals:
 - ontwikkelen van de dijk ten zuiden van de vuurtoren, met onder meer nieuwbouw Uiterjoon
 - postkantoor Scheveningen-Dorp

- indien mogelijk: nieuwbouw op de Boulevard in Bad, vooruitlopend op de verlegging van de zeewering
- meewerken aan private initiatieven

2015 – 2020:

- Verleggen zeewering in Haven en Bad, aanleg nieuwe Boulevard in Bad.
- Realisering van het Palaceplein.
- Realisering van de locatie Harstenhoekweg.
- Herstructurering Kompasbuurt en Hoog Lindoduin.
- Realisering eventuele buitenhaven, afhankelijk van besluitvorming.
- Realisering van brug over de Pijp.
- Theaterplein in Bad: gereed vóór Den Haag Culturele Hoofdstad 2018.
- Start en uitvoering overige initiatieven.

Ná 2020:

- Realisering RandstadRail-kwaliteit lijn 1 en aanpassing verkeersstructuur Scheveningen-Dorp.
- Bebouwing keerlus Zwarte Pad.

In financieringszin betekent dit in hoofdzaak dat de gemeente met name in de eerste periode investeringen moet plegen om de marktpartijen en andere overheden te verleiden hun (verhoudingsgewijs grotere) investeringen in de periode daarna te doen.